

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hexaēmeron Hē Toi, Kosmourgia, Georgiou tou Pisidou
diakonou ...**

Georgius <Pisida>

Lutetiae, 1585

Γεωργίου Του Πισιδου Εξαήμερον ή Κοσμουργία. Georgii Pisidæ, Opvs Sex
Diervm, Sive Mvndi Opificivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70102)

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΙΣΙΔΟΥ

Εξαήμερον ἢ Κοσμουργία.

Γεοίμιον
πρὸς Σέρ-
γιον πα-
τριάρχην.

ΠΑΝΤΟΣ ἔργου καὶ θεηγόρου λόγου
Καὶ γλώσσα καὶ νοῦς καὶ βροχή ἔκ καρδία,
Τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδροπόρων λόγων
Εἰς πλεῖν ἀνίκμων ἐμβαλῶ μου καρδίαν·
Αυχμῶ γὰρ ἦδη τῶ καταρόντος ζόφου
Αφῶνον εἶχον ἐξ ἀνάγκης τὸ σῶμα,
Τῆς τῶ λῶσος ἀλπιγῆτος ἐμπεφραγμένης.

Οὐδὲν γὰρ ἔτιως ὡς ἀθυμίας νέφος
Χέμῳνα γενναῖα καὶ νοσημάτων ζάλην,
Καὶ συσκιάζῃ τῶ λῶσος τὸν ἥλιον,
Καὶ νύκτα πρὸς γνωστικῆς ἀδελφίας,
Καὶ τῶ λῶσος στωϊκοῖ τοῖς ἀστέρας·
Ἐφ' δὲ πᾶσιν τὴν ἀχλιῶ τῶ φρονιδῶν,
Καὶ τὴν ὀμίχλην τῶ φρενῶν * ἐπιστρέφῃ,
Καὶ τῆς διόπτρας τὴν ὀπὴν * αἰεστρέφῃ,
Δι' ἧς τὰ * μικρὰ τῶ λῶσος κινήματα
Ο νοῖς θεωρεῖ γνωστικῶν ἐξ ὀργάνων.
Ἐπεὶ δὲ τῆ σῆ φώλοχέσμου λαμπάδι
Γαρήλην ἢ νύξ, ἔκ τὸ πνέμα σε φθάσῃ
Τῶ * τῶ λογισμῶ ἀνεφύσῃσεν νέφῃ,
Ἐλαμψε δ' ἡμῖν τὸ πρὸς εἰρήνην σέλας·
Ἡκὼ φέρων σὶ τῆς ἐρήμου καρδίας

γρ. ἀπο-
στέφῃ.
γρ. ἀπο-
φρατῆ.
γρ. μα-
κεῖ.
γρ. τὰ τῆς
μερίμνης
αἰτεφυσή-
στω νέφῃ.

10

20

Καρποῖ

GEORGII PISIDÆ, OPVS SEX
DIERV, SIVE MVNDI OPIFICIVM.

OMNIS operis verbique celebratis Deum,
O lingua, mensque, pabulumque & corculum,
Fluenta sermonum polos penetrantium
Infunde in aridum meum pectusculum:

Præfatio
ad Sergium
Patriarcham
Constanti-
nopolita-
num.

Squalore nam caliginis, quæ me obruit,
Os vocis expers redditum planè mihi est,
Orationis flexili obducta tuba.
Ac nil perinde ut anxij animi nubilum
Imbres ciet fluctusque mentibus graues,
10 Occultat & Solem eloquentiæ aureum,
Noctemque gignit mentis ignorantia,
Rationis etiam turbat astra lucida:
Ast intus omnem mentis animique horridam
Nubem, profundas ac tenebras contrahit.
Agitque retro rimulam dioptricam,
Qua perspicit Rationis alta mens graues
Commotiones, organis scientiæ.
At lampade tua illuminante orbem vndique
Cum pulsa nox est, spiritus tuus celer
20 Obscura curarum reflauit nubila,
Nobis refulsit interim pacis iubar:
En cordis inculci offero fructus tibi,

A ij

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Piarū pre-
cum vis.

Fructus tui toris rigatos flumine:
Nec fas rubis vt obsoletus sordidis
Animus feracem maximè segetem colat:
Nisi antè spinarum notas auelleres,
Aut amputares, ense vel rigidissimo
Precationis feruidæ rescinderes.

Matth. 3.

O cultor alme rupiūmque & sentium:
Nam feminas in saxa perlæpè aspera,
Silicésque duros parere cogis liberos,
Dumósque syluestres iubes fructum edere:
Nec ales vlla semen hoc sanctum tuum
Rapiens volatu præpeti depascitur:
Nos irrigato lachrymarum flumine,
Tum fortè prolem denuò sterilis dabit,
Gignéntque fructum infructuosa pectora.
Sed quando laudes turpia vt fugis probra,
Iam metam ad ipsam dirigo nutum meum,
Tuis sagittis fretus omnino sacris.

Malim,
carminū.

Versus in-
tercalaris,
epiphone-
maticus, è
psalmo 103
cuius totū
istud Poë-
ma, Para-
phrasis est
amplissi-
ma.

Orationis est quidem fons vnicus,
At plurimæ venæ abditorum * luminum,
Per quas rigat Propheta mentes regius,
Huiusce stillans scriptionis flumina:
O† quāta quāmq; ampla est tuorū operū, DEVS,
Industria opifex omnium, mundi parens!
O diuitum ingens notionum abyssus, hæc
Haurire cupidis verba dia personans,
Quantum valent vt hauriant, non quantum habes.
Sophista Procle vocum humi serpentium,
Multūm

30

40

50

Καρποὺς γεωργηθέντας ἐκ τῆς οἴης δρόσου
 Οὐκ ἦν γὰρ εἶχός τὴν * βάτων πεφυρμένην
 Ψυχὴν γεωργεῖν δύφορώτατον εἶχον,
 Εἰ μὴ φθάσας σὺ τὰς ἀκαθάρτους ῥύποις
 Ανεῖλες ἢ κατεῖλες, ἢ ἑμοφάτω
 Τῆς οἴης παροδύχης ἄξεχέρουσας ξίφει.

γρ. βάτων.

30 Αλλ' ὦ γεωργὲ τῆν πέτρων ἐ τῆν βάτων
 Σπεῖρς γὰρ αὐτὸς χεῖρ * πέτρας πολλακίς,

γρ. πετρῶν.

Καὶ τεκνοποιεῖν ἐκβιάζει τοὺς λίθους,
 Φύει τε * καρποὺς ἀξιοῖς καὶ τὰς βάτους.
 Καὶ πτηνὸν ἔδεν τὸν σὸν ἐνθεον ἀσέρον
 Ἐκ τῆν ἀδήλων βόσκε) πετασματάων.

γρ. καρ-
πόν.

Ἀρδύσον ἡμαῖς τῆ ροῆ τῆν δακρυῶν,
 Ἰσὸς * ἡμοιοτε τέκνον ἐκ γείρας πάλιν,
 Καὶ καρπὸς * ἐμφρων ἄξε ἀκέρπου καρδίας.
 Ἐπεὶ δὲ φύχης τοὺς ἐπαίνας * καὶ ψήσεις,
 Γερός τὸν σκαπὸν τὸ νύμα σιωτείνας ἔχει,

γρ. ὅπως
ἡμῖται.
γρ. ἐμφρων
γρ. ὡς.

40 Τοῖς σοῖς πεποηταῖς μυστικοῖς ἀκρήλοισ.

Πηγὴ μὲν ἔν πέφυκε τῶ λόγου μία,
 Φλέβες δὲ πολλαὶ τῆν ἀδήλων * ὀμματάων,
 Δι' ὧν ὁ Δαβὶδ πᾶσαν ἀρδύει φρένα,
 Ταύτης τὰ ρεῖθρα τῆς γεαφῆς ἀναβρύων,

ἰ. ἀσμίχ.

Ὡς ἐμεγαλιώθη * τῆν σοφῶν σου κλισματάων

ἀήως, τῶ
θεοῦ τῶν
κλισμῶν.

Ἡ δημιουργὸς καὶ ἑσὴ πάλαιουργία.

Ὡ πλοσίων ἀβυσσος ὀνοματάων,

Βοάσα τοῖς θέλουσιν ἀλλήλοισι λόγους,

Ὅσους λαβὴν χωροῦσιν, ἔχ ὅσους * ἔχης.

γρ. ἔχ.

50 Αλλ' ὦ ἑσὴ Γεφισὰ Γερόκλε τῆν κᾶτω λόγων,

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Ο πολλά βροχῶν ἐκ νεφῶν λαξοδρόμων,
 Ο πλωχόκοπος τῶν νοημάτων σάλος,
 Ο πολλά πολυφῶν εἰς αἰδῖον κέλευσι,
 Αχουε μικρῶν συλλαβῶν κράτος μέγα.
 Καὶ πρὶν σε γὰρ λέγουσι ταῦτα θαυμάσαι,
 γρ. ἐκθλί- Τοῖς ὡσὶν * ἐκθλίψαται τοῖς λόγοις μόνον.
 ψόφω. Τὸ τῶν νοημάτων γὰρ ἐκφράσαι βάθος,
 Εἰπῶν, ἀπειπῶν, ἀσατῶν ἀνεστράπης,
 Θάλπων τὸν ὄγκον εἰς κενὰς ὑποσχέσεις.
 Οὐκ ἠγνόεις γὰρ δένος ὦν λογιζογράφος,
 Ὡς εἶγε κτὴν κἀνωπα Τολμήσης φράσαι,
 Αὐτὸς σε νύξας ἐκφοδῆση, σαλπίσσας.
 Καὶ μηδὲν ἡμῖν ὡς ἀκόμποις κερμπάσης.
 Εἰ ταῦτα φράξῃ Πρέγκλος ὄκησ' καὶ τρέμει,
 Πίστις ᾗ θαρρῆς καὶ λαλῆς καὶ συλφάφην.
 Αλλ', ὦ Γρηγοῖα τῆν ξενοσπύρων λόγων,
 Αχουε Πρέγκλε, μηδὲ κερμπάσης, ὅτι
 Σοὺ τὴν ἀφορμὴν τῆ σκεπτοῦ δειδωχέρος
 Σιγῶσι Πρέγκλοι ἔλαλοῦσιν ἀγρόται.
 Ω τὴν ἀνεξέδύρητον ἢν ἔχῃς φῖσιν
 Κρύψας ὀμίχλη καὶ φριγεύσας γνόφω,
 Οπως μάθοιμι πῶς αἰεὶ κεκρυμμένη
 Ἐκ τῆς ἑαυτῆς φαίνεται ποιημάτων.
 Ω τὴν ἀφκίνητον ἕρανοῦ τέρην
 Ταῖ σφαιρομορφῶ τῆν ἄφωδ' εἰλημάτων
 Ὑψὲ πλατυῶας, καὶ ἰσοκύτη σιωχάσθ
 Βάθρον τεθηκάς μηδαμοῦ πεπηλιδῶν.
 Ω δέρριν ὡσπερ ἐξαπλώσας τὸν πόλον

60

70

Ο σός

Multùm intonans è flexuosis nubibus:
 O notationum pauperum & tumentium
 Procella, in æternam creaturam procax,
 Exilium audi syllabarum quanta vis:
 Namque ante dicunt ista miratum esse te,
 Tantùm prementem dictiones auribus:
 Nam cogitatorum altitudinem eloqui,
 Aiens, negans, animo vacillans, abnuis,
 Fouens tumorem inanibus dictis tuum.
 60 Nec nescius es, ô scriptor astutissime,
 Vt si modò ausis de culice quid dicere,
 Hic ipse te pungendo terreret fremens:
 Nobis superbè que haud superbis nil feras.
 Si tale quid dicat Proclus, cunctans tremit,
 Fides at audet scribere & firmè loqui.
 Tu qui peregrinos temerè fundis sonos,
 Attende Procle: ne insolenter dictites,
 Dum tu assequendi occasionem das scopi,
 Silere Proclos, rusticanos at loqui.

70 Natura cunctis, summe DEVS, incognita,
 Quam nube cæca condis & caligine,
 Vt hinc sciamus, cùm vsque sit recondita,
 Tamen patere operationibus suis.

T v mobilem semper poli concham ardui
 Cælestium pulchrè rotundata orbium
 Extendis altitudine, atque eiusmodi
 Intensione stabilis haud sedem grauem.

T v pellis instar explicauisti polum:

In Proclū,
 siue Ioan.
 Philopo-
 nū, impiū
 ritheitē,
 Procli no-
 mine inue-
 hitur.

De admi-
 rabilitate
 Dei, ope-
 rūque ei⁹.
 Iob. 12.
 Rom. 1.
 Decælo &
 cælestibus
 globis, in
 genere.

Pf. 103.
Esa. 40.
Hier. 51.
Iob. 38.

Namque tuus Orpheus fila contrectans lyræ
Deum canentis, nuncupat pellem polum:

80

Quòd longa porrecta in spatia profundaque
Subtilitas sit corporum cœlestium:

Quamquam asserat speciem hunc habere fumidam

*Turbatur
scilicet vi-
sus ob rei
aspectabilis
distantiam.*

Acuta perspicacis animaduersio,

Dum luminum conuersio per inania

Obiectum obit spectationis abdita.

Siue hunc bipartitum globum instar fornicis

Sursum eleuatum aut eminentem prædicet,

Seu versus ipsum orbem infimum labi putet:

Namque ex volutionibus notis supra,

90

Spectatur altera inferiùs abscondita:

Firmamen vt habeat basim quæ in te sita est,

Pf. 74. 92.

In sede, fixo quæ caret fundamine.

Consurgit vt supra, premitur infra polus,

Porrigiturque ad latitudinis cauum:

At circulo pares habet distantias,

Ac stans fugit, saliensque firmus permanet,

Et motionem ceu quietem, mirum, habet.

Contrario motu cietur quàm orbis hic,

100

Ne occurfus iste complicatorum orbium

Contentioso dissipetur impetu:

Nam cursibus contrariis par maximè est,

Velocitatis nutus vbi renititur,

Obsistat vt reuolutionum vinculum:

Ne deferatur motionis magna vis

Per inanitatem circulorum obeuntium:

Sed

Ὁ σὸς γὰρ Ὀρφεὺς πῶς θεόφθορον λυγρὸν
Κροῦων ὁ Δαβίδ', δέξριν εἶπε τὸν πόλον.

80 Ὡς ἐκλαθείσῃς πρὸς τὰ μῆκη ἐβάθη
Τῆς ἀπλότητος τῆς ἐν ὑψὶ θεμάτων.

Εἰ ἐκάρπου ἢ τῆτον ἐμφάσῃς ἔχῃ
Προβλεπτική τις εἶπεν ὄξυδερχία,

Κεμεβατούσης τῆς φορῆς τῆς ὀμμάτων
Πρὸς τὴν ἀμυδρὰν τῆς ῥοπῆς θεωρίας.

Ἡ σφᾶραξ ἠμίμηλον ἀψίδος δίχην

Υψουμένη ἀνωθεν, ἢ κυρτουμένη,

Ἡ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κάτω φορτουμένη.

90 Ἐκ τῆς ἀνω γὰρ γνωστικῶν κυλισμάτων,

Κάτωθεν δὲ φαίνεται * κεκυρτωμένη,

Ὅπως * ἔχῃ σῆμα τὴν ἐν σοὶ βάσιν,

Εἰς βάθος ἀσθενέων * ἐσημειωμένη.

Ἄνω γὰρ ἦρται καὶ βαθύεται κάτω,

Ἐκτείνεσθαι ἢ πρὸς τὸ χάσμα τῶν πλάτους,

Ἰσας δὲ κύκλῳ τὰς ἀποστάσεις ἔχῃ,

Ἐξῶς ἢ φύλας, καὶ ἀφάτων πρῶτον.

Στάσιν ἢ τὴν κίνησιν ἀρρήτως ἔχῃ.

Τρέχῃ δὲ τὰ συμπόρην τὴν ἐναίλιαν

100 Μήπως τὸ συγκίνημα τῶν ἐλασμάτων

Ὡθημα πάγων ἐκτραγῆ τῆ σιωπᾶς.

Ἐν τοῖς ἐναίλοις γὰρ εἰκότως δρόμοις,

Ἡ τῶν πάχους σώνευσίς ἀντωγουμένη

Παρακράβῃ τὸ σφίγμα τῶν κυλισμάτων,

Μήπως καταρῆ τῆς φορῆς ἢ σφοδρότης

Ἐν τῇ κενώσῃ τῶν πομῶν κατὰ δρόμον,

γρ. κυρτου
μένη.

γρ. ὁμως.

γρ. ἐσηρι-

γμένος.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Αλλ' ὡς ἄρ' εἰς σὺνδεσμὸν αἰτεσφιλῶν
 Τοῖς ἀγγελισμοῖς συκροεῖται τῶν Τάχους,
 Βάσι τρεχούσῃ ἔφορῶν πεπηγμένη.
 Ἔστι δὲ πᾶσῶν ἀκροτήτων ἀκρότης,
 Οὐρανὸς ἢ πύτων ἐστὶ τῶν ὀλισμάτων.
 Αφίσταται δὲ τῶν ἀφεστώντων ὄλων,
 γρ. πύτων. Οὐδὲν δὲ τούτου μέτρον ὡς ἀμετρία.
 Ἐντεῦθεν αὐτὸν ἐκπλαγῆτες ὡς μέγαν,
 Ὡς βύριον, ὡς ἀπειρον, ὡς ἐπηρῶνον,
 Μύθοις ἐπλαττον, ὡς ἀτλαντικοῖς πόντοις,
 Μακρὰν ὑποσθῆμα κίωνων ἔχῃ.
 Ἰσθμὸς τὰ μακρὰ τῆς ἀδηλίας βάλῃ
 Στύλων ἀβάθεον ἐκτυποιῶντες ἐμφάσῃ.
 Μέγας γὰρ ἔστιν ὡς θεοῦ μικρὸς θεῖνος.
 Ἡβᾶ δὲ γηρᾶν, καὶ παρακμὴν ἔκ ἔχῃ,
 Ἔως ὃ πηγνὲς αὐτὸν εἰλίξῃ λόγος.
 Σπολίξεται ἢ τὸν χιτᾶνα τὸν μέγαν,
 Τὸν ἀέρα κλωθέντα κερκίδι ξέτη.
 Χυτὸν, διαυγῆ, λεπτὸν, ἠραιωμένον,
 Εἰς πᾶσθμ εἰσδιώοντα θυμαίργια.
 Προέρχεται δὲ νυμφικῶς ἔστεμῶνος,
 Λαβῶν διαυγῆς μαργαρίτας ἀτέρας.
 Ἐχῃ δὲ πᾶσθμ τὰ σέρνα λυγίτην ἕνα,
 Ὡς πῦρ ἀποσβέσσοντα πᾶσθμ τὴν ἡμέραν.
 Ἄλλον ἢ λυγέπυρρον ὡς πᾶσθμ τοῖς πόδας,
 Δφενώτα λυγὴν πύμαχον τὴν ἑσπέραν.
 Φεσυρῆ δὲ πᾶσθμ, ὡς εἰρηκτὴ τὴν φύσιν.
 Τηρῆ ἢ τὰ σοιχεῖα φεσμύφτας ὄλα.

110

120

130

Κόλπος

Sed hæreat, quasi vinculo adstrictus, polus,
 Pernicitatis inuolutionibus,
 Basi vaganti, & lationi immobili.

110 Polus omnium est extremitatum summitas,
 Ac terminorum terminus planè omnium:
 Abscedit à cunctis procul distantibus,
 Immensitasque sola mensura illius.
 Hinc obstupentes plurimi, ingentem velut,
 Et latum & immensum, eleuatúmque altius,
 Finxêre vt hic Atlanticis laboribus
 Ingentium fulcrum columnarum occupet:
 Obscuritatis forsitan voragine
 Sub talium expressa columnarum typo.

Arist. 2. de
 celo, cap. 1.
 Atlâtis alle-
 goria expli-
 catur.

120 Ingens enim est, velut Dei paruus thronus:
 Pubes senescenti est, vigor nec deficit,
 Dum sermo pollens hunc ciet qui condidit.
 Velatus ille est maximo velamine,

Nempe Aeris, radio nouo qui textus est.
 Hic fusilis, tenuis, refulgens, rarus est,
 Penetrans in omnem corporum molem illicò.
 Procedit ergo splendida ornatus toga,
 Vt margaritas clara gestans sidera:

Aer.

Stellæ.

130 At pectori adiunctum vnicum lychnitem habet,
 Vt flamma, splendentem diurna ad tempora:
 Candore fulgentem alterum, quasi ad pedes,
 Vbique candidum indicantem vesperum.
 Vt carcere omne continet rerum genus:
 Elementa seruat cuncta, cingitque aggere:

Sol.

Luna.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Sinúsque motu præditorum est omnium,
 Anteuenit omnem cuncta motum concitans,
 Punctique tellurem instar in medio gerit:
 Nullaque firma in sede stabilitus, tamen
 Cinctum orbe centrum parte ab omni sustinet:
 Conuoluit idem abyssum, vt in cunabulis:
 Circundat omnem, rete ceu quodam, plagam. 140
 Coërcet omnia, quæ, Deus, solus regis:
 Tantamque molem arcens suis amplexibus,
 Arctatur extra, latitudo quâ patet:
 Immensitas namque orbium cælestium
 Dimensa tecum, est punctum in angusto situm.

De Situ or-
 bis terrarû.

Summe artifex multiplicis adeò tegminis,
 Naturam enim describis omnem, ceu libet,
 Tua dioptra, contegisque infra abditos,
 Atque accolas, hoc subdiali vmbraculo: 150
 Cremas quidem vrisque ignibus clarum æthera,
 At minimè consumis calore condita,
 Imò vt placet rem quamque ritè collocas.

De Angelo-
 rum figuris
 & hymnis.

Tu perbeatas Angelorum essentias,
 Vel spiritum indicas, vel ora flammea,
 Vim feruidam pingens acutamque his datam:
 Vel quadriformæ imaginis fingis nota,
 Dum robur ac diuersitatem harum exprimis.
 Aut luminum expãdis numerum in his maximum,
 Lucem vt tuam possint videre apertiùs,
 Et lateat ipsas quod cietur hîc nihil. 160

Nam hymnos canunt tibi, Imperatori suo,
 Cherubim,

Κόλπος δὲ παντὸς γίνεται κινεμένη,
Φθάνει δὲ πᾶν κίνημα, συσκινῶν ὅλα,
Σίσμην δὲ τὴν γῆν ὡσαύτ' ἐν μέσῳ φέρει.

140 Ἐπ' ἕθενός δὲ πῆλματος πεπηγμένος,
Τὸ κρυσμαγωγὸν ἀντερείδει κενεῖον
Σιωδεῖ δὲ τὴν ἀβυσσον ὡς ἐν σπαργάνῳ

Κυκλοῖ δὲ τὴν σύμπασαν, ὡς ἐν δικτύῳ
Σφίθει δὲ πάντα σοὶ μόνῳ κρατύμῳ.

Καὶ τὸν ποσῦτον * ὄσκον ἐγκλείσας ἔσω,

Ἐξωθεν αὖθις τὰς πλάτει συσφίθεται

Μετρεμένη γὰρ οὐρανῶν ἀμετρία,

Ὡς πρὸς σε σίσμη γίνετ' ἑνουμένη.

Ὡ μηχανουργὲ τῆς πολυτρόφου φύσεως,

Διαγράφεις γὰρ πᾶσαν ὡς θέλεις φύσιν

Τῇ σὴ δρόπῳ, καὶ τεράζεις τὰς κέτω,

150 Καὶ τὰς προίκους, εἰς ὑπαίθριον * σκέπειω.

Διαφλέγων μὲν καὶ πυρῶν τὸν αἰθέρα,

154 Ἦν μὴ φλοεῖζον τῇ πυρώσει τὴν κτίσιν,

Ἀλλ' ὡς δοκεῖ σοὶ πᾶσαν ἀρμόζων φύσιν.

Ὡ τὰς ἀδήλας ἕστας τῶν ἀφέλων

Ἡ πνύμα δεικνύς ἢ πνεύσμον φλόγα,

Τὸ θερμὸν αὐτῶν καὶ τὸ μὲν διαγράφων

Ἡ τετραμόρφω σχηματίζων εἰχόνι,

Τὸ θερρὸν αὐτῶν ζωγράφων καὶ ποικίλων

Ἡ πλήθος αὐτῶν ἕξανοίστων ὀμμάτων,

160 Ὡς καὶ τὸ σὸν φῶς ἐμφανέτερον βλέπειν,

Καὶ μὴ λαθεῖν τι τῶν κέτω κινουμένων.

Σοὶ γὰρ φέρουσιν ὕμνον, ὡς νικηφόρα,

γρ. κόσμον

γρ.
σκέπεις.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Χερσίδιμ, ἀρχαί, καὶ θρόνων κρατεύματα,
 Καὶ πᾶς Σεραφίμ εἰς ἀκίνητον ἄλγος
 Ἐφῶς πλεῖσται, καὶ πεπηγμένους τρέχῃ.
 Καὶ ταῖς δυοὶ μὲν τῷ παροσώπου τὴν θέαν
 Σκέπτει πτέρυξι, ταῖς δυοὶ δὲ τοῖς πόδας,
 Καὶ ταῖς δυοὶ παρὰ ὑψος ἵπταται μέγα·

ἰσ. τριφθεγγές.
 γρ. μέλος.
 γρ. σέλας.

Καὶ τὸ * τριφθεγγές τῆς ἀγίας * σέλας
 Εἰς ἓν στωαρμύζουσι κύριον * σέβας.

170

Δεικνύοντες δισκύοπλα τῇ Διαίρεσει,
 Καὶ τῇ σιωῆξει τῷ θεορρύτῃ λόγῳ,
 Διαφρετῶς μὲν τὰς ὑποστάσεις σέβειν,
 Ηνωμένως δὲ παροσχωθῆν τὴν ἕσταν,

γρ. ἐμφαντι-
 κην τῆς ὁρθο-
 δόξιας.

Ἐκφαντικῇ * τρανοῦντες ὀρθοδοξία,

γρ. τ. ἀπίστη-
 τα.

Τὴν ἴσότητα τῷ λόγῳ σαρκουμένην,

Εἰς ἀμόφυλον μὴ ρυῖναι τετραδά,

Ἀλλ' ἓν παροσώπου καὶ θεαρχίαν μίαν,

Πρὸ σαρκὸς ὑμνεῖν καὶ μὴ * σαρκὸς λόγον,

γρ. σάρκωσιν.

Τὸν αὐτὸν ἀνθρώπον τε καὶ θεὸν φύσει,

180

Μὴ παροσώπει χυθέντα, μὴ Διαίρεσει

Τομὴν παθόντα, μὴ τραπέντα συγχύσει,

Διπλοῦν τ' ἀπλοῦν, μηδαμοῦ πεφυρμένον.

γρ. κτισμά-
 των.

Ὡ παρὰ τὸ κάλλος τῶν ἐν ὑψοῖ * σωματίων

Λειμῶνα πολλῶν ἐμφυτεύσας ἀγέρων,

Καὶ νύκτα κοσμῶν, καὶ σολίζων ἡμέραν

Καὶ φῶς καθαίρων, καὶ μελαίνων ἐσπέραν,

Καὶ πῦρ γεωργῶν, καὶ κατασπείρων ὕδαρ,

Τὰ κοινὰ τοῖς χηρῶσι θησαυρίσματα.

Ὡ λεπτόσωμον ἐκχέων τὸν αἶρα·

190

Πρὸς

Cherubim, Potestates, Thronorum exercitus,
 Seraphimque cunctus celeritate immobili
 Stans aduolat, fixusque pernix cursitat:
 Binis & alis velat aspectum suum,
 Alisque geminis protegit pedes suos,
 At alteris binis in altum tollitur.

170 † Aprantque Numinis iubar ter lucidum
 Ad vnicam venerationem principem.
 Sicque euidenter indicant, dum diuidunt
 Iunguntque verbum, quod fuit diuinitus,
 Hypostasés diuiduè honorandas quidem,
 Substantiam at solùm esse adorandam vnicam:
 Plana docentes, recta & in Deum fide,
 In carne Filium editum, Verbum sacrum,
 Extraneam haud quaternionem admittere,
 Personam at vnam, principatum vnum Dei,
 Verbum ante carnem colere, post carnem quoque;
 180 Simul Dei naturâ & hominis præditum:
 Non auctione fusum, & indiuisum ea
 Partitione, à mixtione liberum:
 Idem est duplex, simplexque, purum maximè.

Tu pulchritudine orbium cælestium,
 Quamplurimorum siderum pratum seris,
 Ornas tenebras, & diem velo induis,
 Lucemque lustras, vesperumque atrum facis,
 Ignem excolis, seménque in vndas coniicis,
 Opes egenis quas recondis omnibus.

190 Subtile corpus, Aërem, tu dissipas,

† vide an leg.
 Sanctumque
 Numinis me-
 los ter cõci-
 nunt.

De Mundi
 toti* ornatu.

De Aere
denuò.

Ad hunc enim reuertor ipse identidem,
 Quem dum loquor respiro nunc vel maximè,
 Qui cùm se vbique fundat, est fixus tamen:
 Spiraminisque libripens iustissimus:
 Fluxus perennis, munus argento haud datum.
 Non diues, aut quantumlibet princeps potens,
 Auræ amplioris percipere tractum queat.
 Effundit in cunctos suam æquè gratiam:
 Tum singulis simplex pater, tum multiplex,
 Recisus integer est, fluitat haud turbidè:
 Vnitus in dispertiendis flatibus:
 Concretus & stans, vndiquaque profluit.

200

De Sole &
suis proprie-
tibus, vt
psal. 18.

Titana Solem tu creasti maximum:
 Nam me iuuat cum Sole rursus colloqui,
 Auidè intuens notisque signans hoc iubar:
 Commune lumen, perudentem omnia oculum.
 Hic altor ignis omnium, qui vesperum
 Cùm subter est terram facit, supra at diem.
 Hic orbis est speculum, vel è contrario,
 Scintilla visus, splendor vnde luminum,
 Vel fulgor emicans procul, peregrina vel
 Vtcunque res inducta, visum perficit.
 Nil motioni est illius reconditum,
 Estque omnibus sua lampas irradians satis.
 Et ad profundum extremitatum præuenit,
 Lucisque fontes orbe concitas habet.
 Communis est hortator opificum omnium:
 Versatur at cursu polo contrario,

210

Oculi qua
ratione illu-
strentur: vide
Arist. de Sef.
c. 2. & lib. 2.
de Aio. c. 7.

Immotus

Πρὸς γὰρ τὸ αὐτὸν ἀνανέρχομαι πάλιν,
 Καὶ μᾶλλον αὐτὸν νῦν λαλῶν ἀναπνέω,
 Τὸν παλαιῶν ῥέοντα, καὶ πεπηδημένον,
 Τὸν δὲ πάλαιον τὸ πνοῆς ζυγοσάτην,
 Τὸν ἀφθονον ῥοῦν, τὴν ἀνάργυρον δόσιν.

Οὐ πλάσιος γὰρ, ἢ διωάσης ἀρπάσει
 Πνοῆς ὡρετῆς ὄξ' ἐκείνου Κυρμάδα,
 Ἀλλ' εἰς ὅλους ὡρεῖσι τὴν ἴσιν χάειν,
 Καὶ πᾶσιν ἀπλοῖς φαίνε) καὶ ποικίλοις,

200 Τομαῖς ἀτμήτοις, εἰσεραῖς ἀσυλχῆτοις
 Ἐν τῷ μελίξει τὰς πνοὰς ἠνωμενός,
 Ἐν τῷ ὡρεχέϊαζ παλαιῶν * σευημενός.

Ὡ τὸν γήραϊα τῶτον ἥλιον κλίσας
 Σφίλω * γὰρ αὐτῷ ὡρελαλήσαι καὶ πάλιν,
 Βλέπων ἀπλήτως καὶ γράφων τὸν ἥλιον,
 Τὸ κρινὸν ὄμμα, τὴν πανοπρία κέρην
 Τὸ πάνθερον πῦρ, τὸν ἑσπῶ γῆς μὲν ἑσπῶρας,

Υπὸ δὲ τὴν γῆν ἐργάτην τῆς ἡμέρας
 Τὸ κοσμικὸν κελσπλεον, ἢ τὸ πωανλίον

210 Τὸν ὀπλιχὸν σπιθήρα, τὴν τῶν ὀμμάτων
 Ἐκλαμψιν ἢ τὸ ὡρεσλαμψιν, ἢ ξένην φύσιν
 Ἐν εἰσαγαλαῖς * ἐκδοχὰς ποικιμενόν.

Οὐδὲν γὰρ αὐτῆς τῆς φορεῆς ἀπεκρύβη,
 Ἀρκεῖ δὲ πᾶσι τῆ ῥοπή τῆς * ἀκλίνας

Φθάνει δὲ μέγχι τῷ τὸ βάθος τῶν τερμάτων
 Φωτὸς δὲ πηγὰς κοσμοκινήτους ἔχει.

Ἐσι δὲ κρινὸς ἐργαπέικτης τῶν κέτω.

Τρέχει δὲ τῷ σύμπαντι τὴν ἐναλίαν

γρ. σπυνημέ-
 νος.

γρ. φείτω.

γρ. ὡρεσλα-
 ψιν, ἢ ξένην
 λύσιν.

γρ. ἐκδοχῶν.

γρ. ἀκλίνας.

γρ. βυθῶ.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Ὅπως ἀκλινὴς τῆς Φορέως ἢ σφοδρότης,
 Ἐξ ἀνυπλάθρων σφίγγε) καταδεσμῶν·
 Καὶ μὴ ῥαγῆ ὁ σφίγμα τῶν κυλισμάτων,

220

γρ. κυλισμά-
 των, ἢ ἐλλυ-
 σμάτων, καὶ
 ἑλυμάτων.

Ἐν τῇ καὶ βίῳ τῶν ἑλασμάτων πάσι·
 Ἀλλ' ὡσαύτ' εἰς σῶδεσμον ἀντεσφίγγυός,
 Τοῖς ἀντελυμοῖς συγκερατεῖται τῶ τάχους,
 Βάσει περὶ ῥοσὶ καὶ φορέῃ πεπηγμένη·
 Εἰ μὴ γὰρ ἦν ἔυτακτος, ἀλλ' ἔξετραπή,
 Τὸν κόσμον εἴχεν ἐν ῥοπή καὶ ἀφλέγειν.

Ὡ τὴν ἀμυδρὰν τῆς ἑλήνης λαμπάδα

γρ. λευκόν.

Ἐκ τῶ πρηνεῖς ζωπυρώσας ἠλίας·
 Κιχρᾶ γὰρ αὐτῇ γλαυκὸν ἐξ αὐτοῦ σέλας·
 Οὐκ οἶδα πῶς λέρουσι, ἀλλ' ὄμφορ πάχα,
 Οὐχ ὡς δεητεῖς φαύσεως ἀλλοτείας,
 (Τὸ φῶς γὰρ αὐτὸς καὶ παρ' ἠλίας ἑρύει)
 Ἀλλ' ὡσεὶ ῥυθμὸν ἐντεθῆναι τῇ κήτει

130

Καλῆς ἀνάγκης καὶ ἑφῆς ἐξουσίας·
 Καὶ τὴν μὲν ἔσαν ἐνδεῆ τῆς λαμπάδος,
 Τὰς ὑπεροικὸς ἀνιλήφεις εἰσάχην

γρ. τῇ πρηνε-
 χύσει.

Δεῖται γὰρ ὑπεροικῆς συμπλοκῆς ἢ θερμότητος·
 Τὸν δὲ ζέοντα, τῆς φλογὸς διεκχύσει
 Τὰς ἐντεθείσας ἐκνοτήζην ἰκμάδας

240

Ὅπως γέννηται μίξις ὡσαύτ' ἐν γάμῳ,
 Καὶ συζυγέλιον παρὸς ὁ πικτεῖν τῶν δύο,
 Εὐτεκνα δεῖξει τῶν παρέντων τῶ βρέφει,
 Λαβοῦσα θερμὸν ἢ ἑλήνη νυμφίον.

Ὡ μηδὲν ἐρρὸν, μηδὲ παρὸς μάχην κίσεας,
 Ἀλλ' ὡς ἀδελφὰς οἰκοδεσποῦτος πατήρ,

Εἰρηνοποιῶν

Immotus vt sic lationis impetus
 220 Decursibus prematur aduersis sibi:
 Ne vinculum volutionum corruat
 Intensione, quæ fit in rectum, orbium.
 Sed ceu implicatus colligante vinculo,
 Pernicitatis stringitur retinaculis,
 Basi vagante, motione non vaga:
 Nam nisi maneret stabilis, at diuerneret,
 Incendio flagraret orbis illicò.

Tu Lunæ opacam lampada orbe in infimo
 Accendis, instaurásque Solis ignibus:
 230 Nam commodat Sol lumen huic radijs suis,
 Nec fat scio quî id asserant, forsan tamen,
 Non tanquam egeres mutuato lumine:
 (Siquidem ante Solem lumen infundis tuum)
 Sed conditis vt rebus hunc modulum inderes
 Pulchræ necessitatis, & docti imperî.
 Vt indiga almæ lampadis Phœbi soror
 Induceret perceptiones humidas:
 (Humore namque gaudet adiuncto calor)
 At feruidus vigore Phœbus aureo
 240 Expromat insitos vapores illius:
 Vt mixtio hæc par sit iugali vinculo,
 Cùm copulantur duo creandi gratia,
 Fœtusque pulchros edat è lætis satis,
 Sponsum calentem Luna coniungens sibi.

Hostile nil, pugnâxve condidit Deus:
 Sed quasi sorores genitor, & rector domus,

Luna, qui
 radijs Solis
 accendatur.

Elementorū
 4. vinculum,

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Concordia ligat, repugnant quæ sibi,
Quaternionis ordinem edens disparis:

Malim,
Quatuor co-
lumnarum
instar infra-
ctus foret.

Vt vniuersus mundus hic, magna vt domus,
† Quatuor arietum perstet infractus modo:

250

Firmamine assumpto, quod vndique nititur.
Res iungis ita, natura quarum dissidet,
Suades & illas domicilia coniungere,
Hoc prælio aspirante nutum ad vnicum,
Vt reliqua communis sit his concursio:

Aër.

Et hæc quidem contexat aëreum hoc opus,
Subtile stamen, vitæ ad alium spiritum.

Ignis.

At ignis hæc natura fila valida net,
Tunicamque conficit fouenda ad corpora.

Aqua.

Producere aliâ imbres solet largos aquæ,
Feruore nimio ne crementur cætera.

260

Terra.

Ac terra demum ædes decoras efficit,
Et in dies nobis parat conuiuia.

Discordia
concors.

Sic altiùs quàm mens capiat, essentias
Pugnare quæ videntur, vnâ colligas.

De quatuor
anni tēpe-
statum vi-
cissitudine.
Xenophon
lib. 6. Cyri
instituit.
Hor. lib. 4.
od. 7.

Æstatis etenim flammeus vigor suum
Feruorem in hiemem frigidam haud mutat citò,
(Nam summitates, cùm repentinæ, nocent)

Sed temperatum ad tempus, autumnum & grauem,
Sensim rigorem nutritat dulcedine.

270

Nec frigore à duro, calorem ad feruidum,
At floridum ver primum adit, placidè amouens
Brumam rigentem, vt mox calores ingerat.

Atque hæc vicissim agunt reciproca via,

Instar

Ειρηνοποιῶν τὰς ἐναντίας φύσεις,
 Τάξιν τε δεικνύς τῆς ἀτάκτου τετραάδου.
 Ὅπως ὁ κόσμος ἔστω, ὡς οἶκος μέγας,
 250 Ἀρρήκτος ἔσται τετάρων ἑκρίων δίκην,
 Λαβῶν ὑποσφραῖζιν ἀντωδομητῆν.
 Οὕτως στωάπλους τὰς ἀσυμβάτους φύσας,
 Γεῖθεις ἢ ταύτας ἐν στωοικίᾳ μύθῃ,
 Εἰς ἐν θέλημα συμπνεούσης τῆς μάχης,
 Ὡς λοιπὸν αὐταῖς κρινὸν εἶ) τὸν δρόμον
 Καὶ τὴν μὲν ἔργων ἀερόστημον πλέκειν,
 Ὑφασμα λεπτὸν εἰς ἀραπνοὴν * βίβη.
 Τὴν δ' αὖ πρὸς νήγουσαν ἀρραδαῖς μίττας,
 Χιτῶνα ποιεῖν εἰς ὃ θάλλπει τὴν φύσιν.
 260 Τὴν δ' αὖ φέρειν ἐνομβροῖν ἐξ ἔθους ὕδαρ,
 Μὴ πως τὸ θερμὸν φαρτικῶς * ὑποβροσίῃ.
 Τὴν γῆν δὲ ποιεῖν ὑπερεπῆ τὴν οἰκίαν,
 Καὶ πάντας ἡμᾶς ἐστῆν καθ' ἡμέραν.
 Οὕτως ὑπερ' νοῦν εἰργάσω τὰς ὑσίας,
 Ἐν τῇ δικήσῃ τῆς μάχης, ἠνωμυίας.
 Καὶ τῶ θεοῖς μὲν ἢ φλογώδης ἀκρότης,
 Οὐκ ἄβης εἰς χειμῶνα ἢ θερμὴν τρέπει,
 (Αἱ γὰρ μεταρσεις βλαπτικαὶ * τῶν ἀδρότων)
 Ἀλλ' εἰς τὸ μετόπωρον τε καὶ κροῖον μέσση,
 270 Τῶ μαλθακῶ τὴν φύξιν ἠρέμα τρέφει.
 Κάντῶθεν εὐθείς ἔστω ἄκρατον ζέσση,
 Ἀλλ' εἰς ἕαρ μέτεισι, καὶ λεληθότως
 Τὸν κρυμὸν ὠθεῖ, καὶ ὃ καῦμα συλλέγει.
 Καὶ ταῦτα δρῶσιν ἐξ ἀμοιβαίης δρόμου,

ἴσ. κίονων.

χ. μίαν.

χ. ὑπερβρο-
ση.

χ. τῶν στω-
μάτων.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ

Κόρυς ὁμοίως συγχορδύσασαι ἄμα,
 Καὶ συμβαλῶσαι τῆς ἑαυτῶν δακτύλους,
 Ὅπως χροὸν πλέξωσιν ὀρθῶν βίβ.

Ὡς ἐμεγαλιώθη τῶν θεῶν σου κτισμάτων

Ἡ παιδοποιὸς ἐμφανῶς ἔξοσια.

Χειμῶνος ὥρα, καὶ τὰ δένδρα στυπώμω

Ἐκ τῆς πυράγρας τῆ κρύου μεραίνεσθαι,

Φθίνῃ τὸ κάλλος, ἀσθενοῦσιν οἱ κλάδοι,

Ἐκρεῖ τὸ φύλλον, ὡσπερ ἐν νεκροῦ τείχεσ.

Καὶ μικρὸν ἔπω τὴν φθορὰν ἀποξέει,

χ. φύλ.

Καὶ κάλλος αὐτῆς, καὶ νέας τείχας * φέρει,

Βλαστῶν τὸ κάλλος, καὶ τὰ φύλλα τὰς τείχας,

Καὶ τῶν ἀδήλων ἔξεγείρεται τάφων,

Πρὸς τὴν σωτήρι τῆ γένεσ ἀνάσσειν.

Θέρμεσ ὁ χειρὸς, οὐκ ἔχω λέγειν ὅπως

Ἐκεῖνος οὗτος ὁ φλογώδης ἥλιος,

Ἐν ταυτοτητῇ τῆ χρόνῃ καὶ τῆ ἔπου,

Πῆ μὲν μεραίνει τὰς χρόας ὑποφλέγων,

Γῆ δ' αὖ γε λάκκα δεικνύει τὰ σώματα.

Καὶ ξηρὰ μὲν δρῶ τῶν ἀπαρέντων τὰ βρέφη,

Υγραὶ δὲ ποιῆ τῶν ὀπῶν τὰς ἰκμάδας,

γρ. αὐτόν.

Κιρῶ γὰρ * αὐτὰς τῶ πρὸς ἀέρα δρόμοσ.

γρ. ὀδοιπόρον.

Καὶ θερμὸν ὑγρῶ συμπλέκει * ὀδοιπόρον,

Ὅπως κερκοθῆ τῆ μεσαζύσῃ χροσ

Ἡ τῶν ἐν αὐτοῖσ ποιότητων ἀκρότης

Καὶ μήτε φλέξει δρασιτικῶσ ἢ θερμότησ,

Υγραὶ ἐν αὐτῇ μὴ πύρρῃσ ἰκμάδοσ.

Μήτε πρὸς ἀκραν ἔξολιοθήσῃ χύσιν.

280

290

300

Τῆσ

Instar puellarum choros agitantium,
Digitosque conferentium inter se suos,
Vitæ decoræ vt choream agant pulcherrimam.

Comparatio
temporum
vicissitudinis
cum chorea.
Theod. Cyr^o
in amic. exul.

O quanta, quamq; ampla est, tuorū operū, DEVS,
Opifex potestas hæc, palàm oculisque omnium!

280 Bruma vigente, arbusta stirpésque ocyùs
Penetrabili vstæ frigore, arescunt: decor
Recedit, infirmi labascunt ramuli,
Cadunt folia, tanquam cadaueri pili.
Post paululum labem eluunt istam arbores,
Reddunt venustatem, comas gignunt nouas,
Baccis decus inest, folia sunt velut comæ,
Hæc abditis quasi è sepulchris prodeunt,
Generis sui assuetam ad reuiuiscenciam.

Brumæ &
veris descri-
ptio.

Æstatis ecce tempus instat, nec scio
290 Quonam modo Sol ille flammis lucidus,
Momento eadem temporis, cursu & pari,
Hic inficit nigrore vultus quos cremat,
Idem alibi rursus alba corpora indicat:
Idem aridi fœtus satorum vt sint facit,
Reddit liquorum idem vapores humidos,
Hos namque miscet cursibus per aërem.
Viæque comes vdo calens adiungitur,
Vt temperatum misceatur in modum,
Hæc qualitatum summitas, quæ ipsis inest:

De Æstate &
Solis effecta.

300 Ne rapidè adurat omnia immodicus calor,
Cùm nullus adsit intus vuidus vapor:
Neu humoribus redundet iste neutiquam

Hic locus
est suspect^o.

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Cursus liquore destitutus humido.
 At veluti bini ad vnicum artifices opus:
 Vapor quidem humectat, paritque gramina,
 Et gignit Autumnus asperos foetus grauis:
 Inque his leuia multa integumenta explicat,
 Ne sic grauetur tener & infirmus liquor,
 Nimis aut prematur arctiore vinculo,
 Atque inde pomi succus omnis excidat.
 Nam gramen est concretionis indigens,
 At mollitudinis liquorum firmitas.
 Ergo duobus vnus occurrens calor,
 Laxans & astringens modo dictu nouo,
 Quod deficit, donis replet contrarijs:
 Herbae quidem radicem adhaerentem creat,
 Feruore mox tenui liquores condiens,
 Vt carneum suauem cibum rore apparat.

310

Comparatio
 insignis.

Vt accidit cum cordibus durissimis
 Scintilla Solis mentium superuenit,
 Quae fouet & emollit, alit & corroborat,
 Ex sterilitate fructum amœnumque inserit.

320

Elementorū
 & temporis
 cum Curru
 similitudo.

Tv quadriugi currus modo quatuor locas
 Elementa, cursusque habenis sustines,
 Septem dierum conuolutis orbibus:
 Vitæ sed axem vertis humanæ citum
 Mensura eadem, fluctuante nec rota.
 Repagulorum limites seruas ratos,
 Excurrat vt ne vehiculum orbitam suam,
 Lacerumque fiat, turbet aut spectaculum,

Aut

Τῆς ὑγρῆτος ἢ φορῆ μονομήνη.
 Ἀλλ' ὡσαύτ' εἰς ἓν ἔργον ἔργαται δύο,
 Τέτλει μὲν ἰκμαῖς, καὶ παροβάλλει τὴν πῶαν,
 Καὶ τῆς ὀπώρας ὡμὰ τίκει τὰ βρέφη,
 Ἐν οἷς τὰ πολλὰ λεπτὰ τείνει σπαρρία,
 Μὴ πως βαρυνθῆ τῶν ὀπῶν ἢ χυμότης,
 Καὶ θλίψιν ἔξει τῇ δέσει τῆ σφίγματος,
 Καντεύθεν ἰκμαῖς τῆς ὀπώρας ἐκπέση.

310 Ἐπεὶ δὲ δεῖται πῆξεως μὲν ἢ χλοῆ,
 Χυμώσεως δὲ τῶν ὀπῶν ἢ φερρότης·
 Θέρμη σωματήσασα ταῖς δυοῖς μία,
 Χυμώουσα καὶ σφίγασα τῷ ξένῳ λόφῳ,
 Πληροῖ τὸ λείπον δωρεαῖς ἐναντίαις.
 Καὶ τῇ χλοῇ μὲν ρίζαν ἐδραῖαν φύει
 Λεπτῇ δὲ * χυλώσασα τὸς ὀπούς ζέσει,
 Τὴν βρώσιν ὡς ἐν ἄρκον ἄρτυει * δρόσῳ.

χ. χυμώου-
 σα.
 χ. δέσον.

Ὡς καὶ πῶρ' ἡμῖν ὠμότησα καρδίας,
 Σπυγῆρ νοητῷ παροβαλότος ἡλίας,
 320 Θάλλει, μαλάττει, καὶ πεπαίνει καὶ βέφει,
 Καὶ καρπὸν ἐπιήθεισιν ἕξ ἀκαρπίας.

Ὡ τετραπύλον ὡσαύτ' ἄρματος γέσιν,
 Στοιχεῖα πάτων, ἡνιοχῶν * δὲ τὸς χρόνους,
 Ἐν ἐπιακύνχοις ἡμερῶν * παροδρομοῖς·
 Διεξάγων δὲ τῆ βίβ' ἢ ἄξονα,
 Ρυμῶ * σωήθει, καὶ ἔσχω βεβηκῆσι
 Καὶ συμφυλάτων τὰς σωματικὰς ἴσρας,
 Μὴ πως ὄχημα τῆ σωήθους ἐκδράμη,
 Καὶ σκύλα πέμψη, καὶ παράξῃ τὴν ἴαν,

χ. λυσιχῶν
 δὲ δέμοις.
 χ. παροδρομοῖς.

χ. ρυμῶ.
 Hanclektionē,
 si germana est,
 sequat, inter-
 pretando,
 Temone cō-
 suero, & rota
 firmissima,

D

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

330
 340
 350
 350
 350

33. φύσιν, κὶ φείσιν. Δημοφθόρου τε * λύσιν ἐμβάλη μάχης
 Ἀλλ' ὅτε πάντων τακτὸν εἶ) τὸν δρόμον,
 Καὶ μηδὲν ἡμαῖς αὐτοδέσποτον βλέπειν
 33. πλὴ κί. Κοινῶ δὲ δούλην πᾶσαν εἶ) σα. * κτίσιν
 Καὶ μήτε στωδεθεῖσαι εἰς λύσιν τέχην,
 Μηδ' αὖ πῦρ ελθεῖν τὰς πεπηγμένους ὄρας,
 (Εἰ μὴ μόνος σὺ πλὴ τροπὴν ἀπεργάσῃ,
 Καὶ γὰρ στωεῖδες παροσκοπῶν τὸ (ὠμφέρον).
 Τῶν σῶν μεγίστων ἐργαχείρων τὴν κτίσιν
 Μὴ τε τρέπεσθαι πᾶν γένος, καὶ συγχύσεις
 33. ἐπιστάζην. Ταῖς κοσμολέθροισ ἐκτροπαῖς πῦρ εἰσάγῃ,
 Μηδ' αὖ μύειν ἀτρεπτον, ὃν ἔχειν ὄρας
 Τρεπῆς ἀνάγκης, μὴ λαθῆσα τὰς χροῖας.
 Θεὸς νομιᾷ τοῖς ὄρωσιν ἢ κτίσις.
 33. ἐκ- λείψως. Τίς γὰρ σελῶν ἢ τὸν ἥλιον βλέπων,
 Ὄφθαλμιαίντας ἢ παρὸς ἐκκλίψιν νότος,
 Οὐκ εὐθεὶς ἐγὼ τῇ διδασκάλῳ φύσει,
 Ὡς ἔκ δὲ ἠλλάξαι το φωτῆρος νότον,
 Εἰ μὴ παθηταῖς ἐξοφοδῆτο λαμπάσι,
 Ἡ τίς τ' αὐτὸν ὀσώοπιως ἀγέει,
 33. ἐκ- λείψως. Καὶ φωσφόρον γνοῖς, καὶ σκοπήτας ἔσπερον,
 33. ἐκ- λείψως. Οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐργάτῳ διπλοδρόμων,
 Κήρυκα νυκτός, καὶ παρὰ φῆλιν ἡμέρας;
 33. ἐκ- λείψως. Τίς τ' μέγιστον ἔρανον τοῦτον βλέπων,
 33. ἐκ- λείψως. Καὶ τ' ἀκίνητον αὐτὸν ἔχει βίαν,
 Τὰν ἀγέρων τε τοῖς στωεκακισταῖς,
 Νὸν μὲν βορείας, νῦν δ' ἐκινήσει νότον,
 Εἰ ἐκδρομῇ ποιῶντας, ἢ μεταστάσει.

330 Aut concitet pugnae asperae cladem horridam:

At cursus omnium ordinatus ritè sit,
Et nil sub aspectum cadat iuris sui:

Naturaque omnis condita vni seruiat,
Nec, vinceta, solui vinculis possit suis:

Neu transfiliat vnquam datos fines sibi,
(Nisi tu ipse commutationis autor es,

Nam quid iuuent offensiones, prospicis)

Manuum tuarum opus, quae opifices † maximae:

Nè ve omne mutari genus, & inducere

340 Turbas ruinis orbis ingentes queat:

Nec rursus immotum maneat, at limites

Necessitatis occupet, ne temporis

Lapsu aestimetur res creata quis Deus.

Lunae quis almam, Solis aut stellam videns

Defectionis subijci laboribus,

Natura ab optima magistra haud percipit,

His luminibus vllas tenebras non fore,

Ni inducerent eas patibiles lampades?

Quis ve vnum & idem sidus acri lumine,

350 Modò Phosphorum, modò Vesperum, si perspicit,

Hoc nesciat, binorum opificem cursuum,

Lucis prophetam, noctis esse nuncium?

Quis maximū hunc caeli ambitum circumspicit,

Rapidissimam conuersionemque illius,

Tum siderum quaeque ampliora lumina,

Cum nunc ad Aquilonem, iam ad Australem plagam

Excursione, aut transitu, flectunt iter:

Philo Iud.
lib. de x.
praec. Dei.

Manus Dei
opifices ma-
ximas appel-
lat, vt pro-
pheta regius
psal. 8. opera
digitorum
Dei caelos
vocat.

De Solis &
Lunae de-
fectu.

De Veneris
stella, Lucife-
ro & vespero,
cui Arist. 5.
Eth. iustitiam
comparat.

De caeli
conuersione.
psal. 18. 88.
135.

D ij

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Aut aëris perfusi abyssum maximam,
 Hic frigore gelidam, calore hic torridam,
 Incurfionibus & coactis subditam,
 Essentiam immutabilem animo cogitans,
 Quod semper immutatur, haud seruum æstimet?

360

Quidquid
 mouetur
 magis pēdet
 è vi mouēte,
 quàm cōtrā.

Quis grādinem, aut æstum, vel atrum nubilum,
 Ignēsve iaculatos, fauillāmve humidam,
 Terram trementem, mox remissāmve intuens,
 Ignoret esse subditum tam agitabile?

De Mari.

Quis tot procellis concitum Mare aspicit,
 Nec cernit illud, more fugitiui viri,
 Extra refugiens, ac retentum intra alucum?

Pfal. 95.
 Basil. hom. 4
 in Hexaem.

Hoc, sapius feruore adustum frigido,
 Ac turbulentis fluctuum concursibus,
 Quasi Mænas insana & furens, toto impetu
 Circumfluum allidit solo, iraque æstuans,
 Audentiùs dilatat os vasti æquoris,
 Et miscet vndas murmure, & spumam exspuit,
 Labrisque circumfunditur viridi salo:

370

Ac fluminum plerasque scatebras hauriens,
 Salsuginem crudam è profundo proijcit:
 Turbatum at ingluuie suæ temulentiaë
 Effringere obices tentat, atque excurrere,

380

Pfal. 32. &
 88.

Sed truditur, sistitque percussum metu:
 Nec vda verò transit vndarum ostia,
 At labitur retrò supinis fluctibus,
 Vt famula quæ suis retrahitur crinibus:
 Si quidem est coërcitio creaturæ utilis,

Quò

Η τ' ἄβυσσον τῆ χυτίνος ἀέρος,
 Ψυχρομύτην νῦν, καὶ πάλιν πυρομύτην,
 360 Καὶ πρῶτον πάγουσιν ἰωάνησιν ἀμύτης,
 Οὐ τ' ἀΐψιον ἐνοήσας οἰσίδου,
 Δούλιον νομίξῃ τ' ἀείψιον * κλίσι;
 Τίς βροσιμὸν ἢ * χάλασαν, ἢ χύσιν ζύφου,
 Η πῦρ καταρτῆν, ἢ βροχίσσον αἰθάλην,
 Η γλῶ τρέμουσιν καὶ παρμύτην βλέπων,
 Οὐκ οἶδε δούλην τ' κλοισμύτην κλίσι;
 Τίς πλὴν θάλασσαν ἀσαύουσαν πρῶτον βλέπων,
 Οὐκ οἶδεν αὐτ' δραπέτη πινὸς δίκης,
 Φύλοσιν ἔξω, καὶ κρατομύτην ἔσθ;
 370 Η πολλάκις ζῆσατο τῆ ψυχρᾷ ζῆσθ,
 Καὶ πᾶσι ἀτάκτοις πρῶτον πρῶτον ῥέουσι,
 Ολίω ἑαυτ' οἶα μανθᾶς ἀγρία,
 Τῆ γῆ * πρῶτον ἔσθ, καὶ θυρομύτην,
 Θεοσιμῶν μύτην, καὶ πλάσμιον τὸ σῶμα,
 Καὶ πολλά κράξῃ, καὶ τ' ἀφρον ἐκπύσθ,
 Καὶ συμπεφυρῶν πρῶτον πρῶτον ἔσθ.
 Κροισμῶν δὲ πολλῶν ἐκπύσθ ῥέουσι,
 Απεσθον ὄμιλον ἐκ βάθου ἐρεύγε).
 Τῆ πληρομοῆ δὲ τ' μέθης ἀρσῆται,
 380 Ρῆξαι τὲ τὰς κλίσι, καὶ * ἀφρομύτην γέλι.
 Αὐτῶν δὲ, καὶ φοβῆται, καὶ μύτην,
 Καὶ τὰς ἐνύδροις οὐ * παρέρχεται θύρας,
 Ἀλλ' ἔσθ ἑαυτ' ὑπὸ πῦρ ἀνατρέχθ,
 Ὡς οἶα δούλη ἐν τειχῶν κρατομύτην.
 Μασίξθ γὰρ συμφροσῆται ἢ κλίσι.

γρ. οἰσίν.
 γρ. θάλασσαν

πρῶτον θά-
 λασης.

γρ. σφικλί-
 σασα.

γρ. ἐκπύσα-
 σα.

γρ. διαδρα-
 ναι.

γρ. σφίβησι.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Ὅπως ἀπλήγω φρονησῶ μιν φόβω
 Φηδοῖ παρνοίας τῶ τεχνίτη τῶ ὄλων
 Καὶ συζαλαῶ μιν, ὡς φοβήτην παῖδια,
 Ἡ καὶ τὰ μικρὰ εἴν κινῶν ἰετυμυρία,
 Τὸ τῶν λεόντων φρονήσεις δράσας.

390

Ὡ μέρει παύτος ἐνδιδῶς ὑποφθέσεις
 Ταῖς ἐκπερθεσίμοις τῶν χρεῶν περθεσίμοις.
 Οδοσατῶν δὲ πῶ ἀμύρτιαν φόβω,
 Βίας τε ποικῶν ἕς τὸ σῶσαι τὸν βίον,
 Καὶ μὴ δικάζων * σιωτῶμας, ὀππίνια
 Σφαλῶ μιν ἡμῆς, ἢ κίσις δὲ ἰύπε),
 Γοινὰς ἰε πάχῃ εἴν ἐμῶν ἐγκλημῶν,
 Ἀλλοτεία μάλωπι τραυματουμυρία.

28. ἐννόμως.

28. μεταβέ-
 σι.

28. νομῶν.

Ὡς ἐν * μέτρωσῃ λειμικῆς ἀρρώστιας,
 Ἄλλων ἐχόντων τῶ * τομῆν εἴν τραυμάτων,
 Ὁ τῶ πάθος κίνδυνος ἕς ὄμους πέχῃ.

400

Καὶ γίνωμαι νῦν τῶ φρενῶν ἐν ἐκείσῃ,
 Πᾶς ὁ κριτῆς δίκαια θεασίτων ὄλοις,
 Περσωποληπιδῆ, καὶ φιλανθεφῆ πα γῆσῃ,
 Ἄλλῃ σφαιμέντος, δῆλον ἔλκεφ παρῆς δίκιω.
 Καὶ πᾶς ὁ κρίνων τοῖς δικάζουσι κρίσιν,
 Ἡ δῶρα λαμβάνουσιν ἐγκαλῶν μέτα,
 Αὐτὸς ὃ δῶρα λαμβάνειν ἐπείγεται,
 Γτωχοῖς ὑποουργεῖς ἀξιοχρέους ἔχων.

28. μυστικῆς.

28. ἢ κίσις.

(Ὡς εἴ τις εἶποι * πιστικῆς δομειτικῆς)
 Ἐξ ἂν ἀπαγτῆ καὶ παρδοδῶναι * τῶ δίκην.
 Σφύξῃ δὲ αὐτοῖς, μὴ φοβέμενος ψόρον.
 Καὶ λαμβανῆ θέλημα χρεῶν πλέον.

410

Ἄρτω

Quò verberibus absque instruamur territi:
(Quæ prouidentia venia opificis Dei est.)

Et cohibeamur pueri vt à larua solent,
Seu verberati paruuli flagro canes

390 Audaciam feram leonum comprimunt.

Tv das moras longissimas ad debiti

Solutionem præstituto tempori:

Obsistis omni crimini formidine,

Incolumis vt sit vita, vim fieri finis:

Nec iudicas rigidè, quibuscunque accidit

Errare nos horis: opus sed conditum

Patitur, meorum & criminum pœnas luit,

Dum vulneratur vulnere alieno graui.

Vt pestilentis cùm viget morbi lues,

400 Quamuis in alijs vlcerum est summus dolor,

Contagio grassatur eadem ad cæteros.

Nunc rapior extra me, stupétque mens mihi,

Vti ille iudex, qui statuit æqua omnibus,

Acceptor est personæ, & hominum gratiâ,

Cùm peccet vnus, plectat alium eius loco.

Quóve is modo qui iudicantes iudicat,

Acerrimèque punit auidos munerum,

Festinet ipse oblata dona sumere,

Cui creditores sunt ministri pauperes,

410 (Vt quis domesticos fideles dixerit:)

Poscítque vt illi iúsque fásque negligant:

Exultat inde, nec veretur dedecus:

Auro voluntatem æstimat contrà bonam:

Dei infinita
bonitas, &
clementia.
Lact. lib. 2.
diu. inst. c. 18.

Similitudē
apra.

Admiratio
immense Dei
misericordiae
cum iustitia
coniuncta.
Psal. 100.
Exodi. 23.
Deut. 16.

Hic est suspi-
cio mendii in
Graeco cod.

Panisque frustra legibus vim infert suis:
 Attrahitur & suspirijs, si acceperit:

Marci 9. &
 12.

Lenitur vndæ frigidoque poculo,
 Vectigal etiam lacrymæ calidæ capit:
 Persæpe ad vsque rem pusillam deuenit,
 Occasionem, fallat vt jus, quæritans:

Luc 16.

Plerasque scindit syngraphas obnoxias:
 Chirographorum mille confundit tomos,

420

D. Aug. 1.
 Conf. 1. 3.
 donas debita,
 nihil perdens.

Et liberatis cautionem amplam notat:

Iustissimorum pacta certa pignorum
 Facit irrita illicò, notatque sedulò,
 Ac ipse per se statuit vt decreta vult:

Infringit ac leges, timere quas nequit:

Et omnium soluit reorum vincula,

Furésque iustificat, placidus est impijs,

Ezech. 18. &
 ad Rom. 4.

Scorta alloquitur, & publicanos diligit:

Quin regius quod Cantor hymnis concinit,

430

Puros & infontes, vel homicidas, facit:

Idémque diluit nefanda crimina,

Constituit improbos, probos inter viros.

Non atro enim liquore iudex maximus,

Cruore tingens at suos digitos rubro,

Exarat isto regias notas modo.

De summa
 Dei paciëntia
 & sera pu-
 nitione, ex
 ps. 7. Arcum
 suum retrahit
 & parauit
 illum.

Tv intendis arcum sæpè, quò ferias malos,

Ast impetum teli volantis sustines:

Nam intensionem dum paras arcus tui,

Tardus sagittarius es, vbi iactu est opus.

Rursus frequenter tendis arcus cornua,

440

Tum

Ἀρτῶ ὃ μικρῶ τοῖς νόμοις βιά(εῖ).
 Ὑφέλκε) δὲ καὶ γενναίμοις, ἢ λαβοῖ
 Ψυχρὰ δὲ παθεῖς ἡλγέ) ποτηρίῳ,
 Καὶ λήμμα θερμῶ δακρύα ποεί(εῖ).
 Καὶ μέγρι λεπτῶ πολλάκις κἀέρχε),
 Ζητήν ἀφορμὴν εἰς τὸ κλέψαι τὴν δίκην.
 420 Σχίξ) δὲ πολλάς συβροφὰς ὑπαίθιοις,
 Τόμοις δὲ ἄθεοι μείων χροσγράφων,
 Τοῖς * ἀφροσίμοις δαψιλῶς ὑπογράφει,
 Τὰς * ὑποθήκας, καὶ περ ἔσας ἐνδίκους,
 Γορῶς ἀκροῖ, καὶ χροσγράψ) σωτόμοις,
 Αὐτὸς καθ' αὐτὸν ὡς ἡλέ) ψηφί(εῖ).
 Νόμοις σαλεύει, μὴ φοβούμηνος νόμοις.
 Λύφ(α) δεσμὰ ἔν ὑποευθύνων ὄλων.
 Ληστὰς δικοῖ, ἀπένδε) κα(α)κρί(οις) †.
 Πόρναις ὁμιλί, τοῖς τελώναις συμμυθί.
 430 Εἰ ὃ παρχειῶ) ψαλμὸν ἐκ Δαβὶδ μάθοι,
 Εἴωθε ποιῆν καὶ φονῆς ἀναπήτας.
 Καὶ * ἀγαλύσης ἔν κακῶ ἐκκλημῆ),
 Εἰ καὶ παρδανόμοις, ἐνόμοις οὐ(εῖ).
 Οὐκ ἐκ βαφῆς γὰρ ὁ κριτῆς μὲγαλόχου,
 Ἀλλ' αἱματώ(α) τοῖς ἐαυτῶ δακτύλοις,
 Βαφαῖς ἐρυθραῖς βασιλικῶς ὑπογράφει.

Ω Τόξα γείνων εἰς τὸ πλῆξαι πολλάκις,
 Πειραταῖν † δὲ τὴν βολὴν ὑποσημύων.
 Τῶ γὰρ βέλους μὲν ὀτρυνάξ) τὴν αἰσῶν,
 440 Ἀργὸς δὲ γίν) παρὸς τὸ βάλλειν τὸ ξόλης,
 Καὶ πολλάκις τὸ τόξον ὀφθαίνας, πόθ)

ἴσ. καὶ τοῖς ἀρ.
 δα. ὑπογρά-
 φων.

Ἄλλως, καὶ τὰς
 ἀδίκους δι-
 κηνοῖ, εἰ εὐρεῖ
 λάβην.

ἴσ. καὶ τὰς δι.
 Ἡσ. ἡ αἰσῶν
 conueteram,
 Ingentium
 solutiones
 criminum,
 Ut sint ini-
 quas, sicut æ-
 quas appro-
 bat.

παρὲ ἀνο-
 χῆς.
 χ. παρκαρ-
 τῶν δὲ τὸ βό.
 ὑπεγμένω.

E

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Χαλαῖς δ' κέντρον, καὶ μετέλκεις τὸν ἴονον·
 Καὶ τῇ δοκῇσὶ γρημαλίζεις τὸν φόβον,
 Καὶ τ' ἀπέλῃς ζωγραφῆς πλὴν εἰκόνα·
 Ἐως φοβηθεῖς πρὸς τὸ πλῆκθην ὁ βλέπων·
 Κλίμῃ τὰ νῶτα, καὶ παροκύνφας εἰς γόνυ,
 Καὶ δ' φόβω δ' σῶμα συτείλας ὄλον,
 Φύγῃ τὸ πρᾶμμα τῆς βολῆς κινουμένης·
 Εἰ μὴ δοκῆ γὰρ τ' βολαῖς ἀνὸ βλεπέην·
 Ἐτοιμότερον γινέ) τὰ ἄξότη.
 Εἰ δ' αὖ μετὰ τῇ δ' κακοῦ μεταίχμις,
 (Μεταίχμιον ἢ τῆς μάχης ἀμύλια)
 Γαροτρέπῃ τὸ πλῆκθην ἕς ἑωανθιον.
 Θέλῃ γὰρ ἕτος ἀσοχθῆν ὁ ἄξότης.
 Καὶ πλάτῃ) μὴ δ' δοκῆν τὸν ὄργλον·
 Απαξ ἢ * πλήτῃ, καὶ πρᾶνφ πολλὰ κίς,
 Φόβοις, ἀπειλαῖς, ἐνθραῖς, ἐνυπνίοις.
 Στοργῇ κολάζων, δὲ γὰρ εἶ) τῇ φύσῃ.
 Καὶ τ' ἀπειλιῶ τῆ τεθ' ἑρτηίδου,
 Ὅς πρὸς δ' σῶζῃν μηχανά) * ποικίλα,
 Καὶ ψυχοκερδῆς γινέ) * πλῆστο πρᾶφτης,
 Καὶ τοῖς λαβεῖν τέλοισιν, ἕρανο πρᾶφτης.
 Καὶ μαργαεῖτας βύδοκεῖ πρᾶφθῆναμ,
 Οὐς ἔκ ἀπωστράκωσαν ἰνδικοὶ * λίθοι,
 Ἀλλ' αἰ πενιχρᾶ τῆ βίᾳ πρᾶφθῆσῃς.
 Φρυκτοῖς * δέ σοι δείκνυσιν ἀνδραχας λαλοῖς·
 Εἴωφ λαλοῖσιν ὄντες ἠνδρακωμῆνοι·
 Σπικτοῖς, ἐρυθροῖς, ὡς τὸ πῦρ ἄξημυδύσας,
 Τὸ φῶς ἑωαυγάζοντας ἐκ τῆς πρᾶμῃ.

κ. πῆλξ.

κ. πεκίλωσ.

κ. παντο-
πρᾶφτης.

κ. πρὶ τ' ἰερεῖς
τόσθ.

κ. σῶλοι.

κ. φεικίλους.

450

460

Τιμῆς

Tum spiculum laxas, retrahis & missile.
Opinione, infers superuacuos metus,
Minitationis exprimisque imaginem:
Donec metu exanimatus hoc telum videns,
Sua terga vertat, prouolutus ad genu,
Ac præ timore comprimens artus suos,
Declinet ictum concitatae cuspidis.

450 Paratus ad vulnus sagittifero tum erit:
Sin cautus à media recesserit via,
(Peccatum at interstitium habetur praelij)
Auertit in contrarium iaculum leue.

Namque arciger volens aberrat à scopo,
Ac simulat, vt credatur ira concitus:
Sed percutit semel, monetque sæpius
Terroribus, minis, pudore, insomnijs.

Amore castigans: minas etenim Dei
460 Par est salubres esse natura sua:
Dum multa molitur, salutem vt conferat,
Lucrator animorum, opum fit venditor,
Venditque cælum comparare optantibus.
Quin margaritas huic placet proponere,
Non quas procellæ concreant concha Indicæ,
Angusta vitæ sed ferunt discrimina.

Truces, loquacésque indicat carbunculos:
(Si quidem loquuntur, igne cùm sint torridi)
Punctis rubentes, igneos, ac flammeos,
Lumine cicatricum micantes aureo:

Dei monita,
& commina-
tiones.

Græcam in-
scriptionē,
Demorbo Sacro
non capio.
malim,
De certamini-
bus & premiis
Martyrum
Christi.

Basil. orat.
7. Hexam.
D. Ambros.
l. 5. Hex.
c. 11. ostreis
pretiosissimā
margaritam
natura in-
fixit.

D. Basil. de Mart. Barl. D. Hieronymus in epit. Paulæ ad Eustochium, Afflictio in seculo, materia premium est.
 Pretij lapillos parui, & immensi tamen,
 Planè paratos ad corollarum decus:
 Queis tabidi artus, æstibusque feruidi,
 Multò magis quàm flamma prunarum nitent,
 Regnum ad Thronorum perpetim viuentium,
 Vbi confident qui tempserint mortalia,
 Vultum tyranni nec feri trepidauerint.

470

Epiphonema.
 Prudens flagellum: immensitas ô copix:
 Bonitas inexhausta: vnica ex formidine
 Hos purgat, atque tempus ante iudicî
 In morbum, vt ignem in expiantem, coniicit:
 Castigat at nos hoc magistro miserix,
 † Mercedem & ex morbi dolore præparat:
Vel hoc modo, Stipendium & morbitribuit angonibus.
 Sic quæ putatur mulcta vitæ, pœnâque,
 Vt causa sit, præstat, salutis publicæ.

480

De Terra basi.
 Fundamen vndas tu rotundasti soli,
 Variabili at fulcro grauatum sustines:
 Et fundis in firmaminis locum aëra,
 Aut me latet quamnam alteram statuas basim,
 Aut quale fundum moliaris ponderi,
 Vt non opus sit præter hoc fundo altero.
 Vel potius ignotis cathenis pensilem,
 Reddis vehendis commodam nauem omnibus.
 (Nam nauis est Tellus supernatans aquis,
 Et stans, & orbis domicilia secum vehens.)
 Ripis arenam congregas, muros Maris,
 Obstaculum infirmum procellis dans sali.
Ames 4.
 Tonitru creas, clarumque statuis fulgetrum

490

Fomiti-

470 Τιμῆς βασιλείας, τῆς ὑπερφάνου λίθου,
 Οὐκ ἔθιμος εἰς παρθένου φεμμάτων.
 Ὡν αἱ ἀκεῖσαι τῆ μελαν ἀκαρδέσσης,
 Σπλῆουσι μάλλον ἢ ὅ πῦρ ἐξ ἀμυδράκων,
 εἰς * βασιλείου τῆ ἀειζῶν θρόνων,
 Τῶν μήτε θνητῶν ἐκκοπῶν † δεδοικῶτων,
 Μήτε θρασυῶν ὑβρινον ἐπισημῶτων.

ἰσ. εἰς † βασ.
 χ. ἐγκοπήν.

Ὡ τῆ Γῆς μάστιγος, ὦ πλῆθι βαθός!

Ὡ χηρῶν ἀπληστος! ἐξ ἑνός φόβου,
 Τῆς μὲν κατάρχει, καὶ παρὰ χαρῆς τῆς δίκης

480 Καθαρικὸν πῦρ ἐμβαλῶσα, τῆ νόθου.
 Ἡμᾶς δὲ νύττει συμφορᾶ * διδασκάλω,
 Καὶ μάθην ἡμῖν ἐκ νόθου τεχνά(ε).
 Καὶ τίω δοκοδοτῶ τῆ εἰς ὑμφορῶν,
 Κοινῶ ἀφορμῶν ἐκτελεῖ σῶμειας.

χ. συμφορᾶ.

Ὡ Γῆς ὑποσπείγμα πορῶτων ὕδαρ,

πῶ εἰ γῆς.

Ἰσῶν δὲ τῆ βελουσαμ ἀσάτω βάσση.

Ἡ βάθου αὐτῆ παρῶτων τῆ ἀέρα,

Οὐκ οἶδα ποῖον * ἐδράζων ἄγιω βάσση,

ἰσ. ἰδρῶσος.

Ποῖον δὲ πάντη δημιουργῶν πυθμῶτα,

490 Ὡς μὴ δεηθῆ ἔ μετ' αὐτῶν πυθμῶτος.

Σειρᾶς δὲ μάλλον ἠγνομηδῶτος ὄλοις,

Ποιᾶν κρεμασῶν τῆ πῶρμον ὄλαιδα.

Ἡ γῆ γὰ ὄλαις ὅστιν εἰς ὕδαρ τῶ χα,

Εσῶα *, καὶ φέρῶα τίω οἰκουμῶτην.

χ. Ἰσῶσα.

Ψάμμον * δὲ τῆρος τῆ θαλάσση συλλέγων,

χ. Ἀμμῶ δ.

Καὶ λεπτόν ἀνιφραγμα τῆ ζῆση πλέκων.

Καίτων δὲ βροτῶν, ἀτραπῆν ὅ τιαπίσας,

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

γσ. ἐνόμβρων. Εκ τῶν ἐνύχρων ἐκβέχην πυρεκβάλων.
 πει ἀνε- Ω τὰς ἀνεμόδης ἑσπίας θηλευίας,
 μων. Εκ τῶν ἀδήλων ὡς ἔπίστασσι πόρων
 γσ. ἐκβέχων. Αὐτῆς ἢ ταύτας * ἐκχέων ἐν ἑξόδοι,
 Οταν γαίρη τὰς πνοαί τῆς οἰκέτας.
 πει κε- Ω τῷ κεραιμοῦ πλὴν ὁδὸν παειτρέπων,
 ραιωθ. Ανατρέφων * δὲ πλὴν ἄνω φορεθὴν κέτω,
 γσ. ἐπίστρε- Χέων δὲ τὴν ἀβυσσον ἐκ βάθους ἄνω,
 φων. Οταν παρόδοι τῆς ἀναγκάης φόβος,
 Καὶ ὅφ φόβω δρᾶς ἐκκοπιὼ ἀμύβιας.
 πει χα- Ω πῦρ φλογίζον τῇ χαλαρῇ συμπλέκων,
 λαίης. Οταν ξενουργῆς συμφορῆς Αἰγυπτίοις
 Καὶ μήτε πυρσοῖς ἑξαμίζων ἢ δρόσον,
 Μὴ δ' αὖγε τεφρᾶν τῇ χαλαρῇ πλὴν φλόγα
 Αλλ' ὡς βοαβούτης, καὶ σιωάπλων πλὴν πάλην,
 Καὶ πνέμα πέμπων, καὶ μεσάζων ἢ μάχην.
 πει νε- Ω τὰς ἐπαύξας ἔων νεφρᾶν, καὶ τὰς λόφοις,
 φων. Κρεμῆν ἐν ὑψί, καὶ μετέλκων ἐν βάθῃ,
 Καὶ πῆ μὲν ἐκ γῆς, ἢ θέλης, μετάρσιον
 ὕδωρ ἀνύκων, πῆ δὲ δηλώσαν πόλιν
 γσ. δεσίζων καὶ πορίζων. Τὴν γλῶσσίον, ἢ καὶ δροσίον διτότως
 Τὴν ξηρότητα ἢ ἐνύχρως ἰκμάσι,
 Μὴ πως ὑποκλάσασθαι τῇ ξηρᾷ ζέσει,
 Στῆρα παρῆθη παρὲς γόνην τῶν σερμῆ.
 πει χιόνος καὶ χαλαίης. Ω τὰς ῥεῦσας ὡς κελθῆς ἐκχύσης,
 καὶ χείνος. Ποιᾶν ὁμίας τῆς ἀποκλήρης λίθοις,
 Ἀς ἔτε χιμῶν, ἔτε κέυματος * ζέσις,
 Εἶργα τυπούαθ παρὲς τὸ ἴδι δεδογμένον,

500

510

520

Πῆ μὲν

Fomitibus ignis humidis excurrere.

T v flaminum condis leues essentias,

500 Et promis ex absconditis meatibus:

Effundis auras rursus, vt docet Exodus,

Illas ministris largiens vltro tuis.

Cursum retorques fulminis in aliam plagam,

Sursumque tendentem impetum, deorsum trahis:

Extollis à profundo abyssum alta ad loca:

Quando vbi necesse est territas pauoribus,

Flagitium vt omne comprimas formidine.

T v grandini perfundis ignem flammeum,

Dum Ægyptijs clades nouas das cladibus:

310 Nec facibus exhauris vaporem rosidum,

Nec grandinis vi torridam flammam obruis:

Sed vt arbiter pugnae, vices qui temperat,

Es pacis idem medius & certaminis.

T v nubium turres & altos aggeres

Appendis in sublimi, & infra deijcis:

Nunc si velis, tellure ab infima trahis

Excelsam aquam: nunc aridam terram rigas

Humore largo, commodis valde imbribus:

Vt siccitas vndis lique scat humidis,

320 Ne ardore fracta, & sterilis illa reddita,

Ad seminum conceptionem prodeat.

T v, cum imperas, effusiones imbrium

Pares silicibus efficis durissimis:

Quas nulla hiems, nec feruor æstus maximi

Fingi vetat nutum ad voluntatis tuæ:

De ventis &
Dei miracu-
lis.

Exod. 14.

De grandine
igni permix-
ta, Exo. c. 9.
& 15.

Ps. 104.

Exod. 15.

Moses in cæ-

Deut. 32.

Esaiz 4.

De Nubibus
& pluuia.

De niuis &
grandinis vi
ac natura.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Nam mox aquas vt gelida saxa frigore

Ezech. 38.
Ios. 21.

Ignaua bruma indurat, æstas at modò
Lapides rigentes grandinis iacit horridæ.

Causas sacrorum oraculorum ritè quis

Examinauit in hoc opere lapidario?

Aristotelicā
grādinis de-
finitionem
exagitat, quæ
traditur l. 1.
Meteor. c. 12.
Quid. 9 Met.
Pōtanus l. 1.
Meteor. c. 10

Audacius quale os Stagiritæ sōphi

De grandinis vi orationes euomit:

Vt Sol vaporem ad se humidum cūm traxerit,

Et concauis in nubium meatibus

Frigus pruinofum inferens, totam obtegit

Rigoris expirationem in infimo,

In saxa molle vertit, induratque rem,

Hinc grando rigidi marmoris vires habens,

Diffunditur veluti cylindri saxei.

Iam frigoris contensione hiems fera,

Torpore fluminis indito compagini,

Non, rarefactum, fluere tunc illud sinit,

At contrahens stringensque concretum indicat.

O labricos
discursuum
fluctus nim.
Hor. 2. Ser.
Tib. 1. 2. cl. 1.

† O syllogismorum vagos fluctus nimis!

Structura inanis ludicrorum infantium,

Dum colligunt paleas, vt ædificent casas.

O bulla saliens, & tumore turgida,

Quæ spiritu ampullata verba inflat leui:

Hanc veluti rem fragilem caducamque illico

Effingit vna stilla, guttæque disijcit.

Si frigus astringit gelata hæc marmora,

Idemque sicca præstat æstatis calor,

Quæso vnde ad vnicam actionem dispares,

Ac

530

540

550

Γῆ μὲν γὰρ αὐτὰς, οἷα πετραῖας πάγους,
 Χθμὸν ἀπεσκήρηνε, πῆ δὲ καὶ ἥρος
 Στερροῖς * ἀφῆκε τ' χαλκῆς τοῖς λίθοις.

γρ. σερραὶς
 τὰς λίθους.

530 Τῆς τὰς ἀφορμαῖς τῶν ἀπορρήτων λόγων,
 Ταύτης ἀπικρίβωσε τ' λειτουργίας;
 Ποῖον δρασωθέν τῷ Σπαχλείτῃ σόμα
 Τῆς τῆς χαλκῆς ἄξερον (εἰ) λόγους·
 Ὡς ἥλιος μὲν ὑγρὸν ἀρπάσας πάγους,
 Καὶ πρὸς τὰ κοῖλα τ' νεφῶν ὀρύγματα,
 Τὴν φύξιν ἐνθεῖς, καὶ * πεισεύειας ὅλην
 Τῆς ψυχρότητος ἐν βάθει τ' ἰκμάδα,
 Λίθοι τὸ χαῦνον, καὶ παχυνὴ τὴν φύξιν,
 Καὶ λείθεν ἢ χαλκῆς μαρμάρου μύνη,
 Λύσις * κυλίνδρων γίνε) λιθοδρόμων.

γρ. ἀφικλῆ-
 σαι.

γρ. χύψις.

540 Ο δ' αἶνε χθμῶν ψυχρότητος ἐκτασθ,
 Νάρκωσιν ἐνθεῖς τ' ῥοῆς τῆς συστάς,
 Χεῖρ μὲν αὐτ' ὄσκι εἰς χθμῶν μύνη,
 Σφίγγων τ' καὶ αἰῶν δεικνύει πεπηγμύνην.

Ὡς συλλογισμῶν δὲ ὀλιγα κύματα,
 Καὶ κλισμα χαῦνον παιδικῶν ἀθυμῶν,
 Τὰ λεπτὰ κέρφη συλλεγόντων εἰς τέρην.
 Ὡς πομφόλυξ σφύζουσα καὶ φυσωμύνη,
 Καὶ πνέουσα τοῖς ἐνογκάδης * λόγους,
 Ἦν ὡς ἄβαθρον καὶ ἀφάρυτον κλισίον,

γρ. ἐν ὀγκώ-
 σαι.

550 Ὡς σπυρίδα, καὶ σαγῶν ἀνατρέψι.
 Εἰ συσπρέψι γὰρ τοῖς πάγους ἢ ψυχρότητος,
 Καὶ τῶν ποιῶν τ' ἥρος ἢ θερμότητος,
 Γόθεν στωῆλλον εἰς * στωέρησιν μύνην.

γρ. ἐνέργησιν.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Εναντίας ἔχοντες ἐργάται δύο;
 Γοῖαι δὲ γῶραι, καὶ κυλίστραι καὶ σφόροι,
 Τίω φύξιν ἐσφαίρωσάν εἰς ῥυτίω λίθον;
 Πόθεν δὲ καὶ φλόξ τῆ βροχῆ μεμιγμένη,
 Καὶ τῆ φιλέθροισ συστροφῆς εἰλαμένη,
 Αλωσιν ἔπέπονθεν ἀμηλοφθόρον;

Εἰ δὲ αὖτις ἢ νοῦν ὄξυκίνητον σρέφων,
χ. ἀνάφυξιν. Ἡ πνύμα λεπτὸν εἰς ἀνάπτυξιν * λόρου,

Εἰπὲν ἢ πικρὸν ὦν ἀποκρύφω μᾶθοι,
 Καὶ τῆ τῆς σῆς δέσποτα παρμηθείας
 Ὡς μὴ τὸ μῆκος ἢ τὸ κάλλος τῆ πλατοῖς,
 Μόνον σκοπήσας ἐκπλαγῆ, τῆ κλισμῆ,
 Ἀλλ' ὡς τε μᾶλλον τῆ νοήσῃ τῆ βάθοις
 Πρὸς ὑψος ἀρτεῖς, γινώσκῃς σε θαυμάσι.

Ἀλλ' ἔπειτα λοιπὸν ὦ Σπαρτιάτη Πλάτων,
 Καὶ τῆ μαθητῆ πείσον, ἢ πείσεις λέγων,
 Ἐκ τῆ ἀνω κέτελε, καὶ γὰρ κέτω,
 Μὴ πως ἐπαρθεῖς τῶ μέγαρόν σου δρόσῃ,
 Ὡς τῆ νεοτῆς αἰετῆ, καὶ μὴ γέλων,
 Αὖτις κείλεθης, μὴ φέρων τῆ ἥλιον.

Ἀλλ' ὦ πῶρ ἡμῖν ἐμφανῶς κεκρυμμένον
χ. κελοικῶν. Καὶ φῶς * μὲν οἰκῆν, τοῖς ὃ τῆ σὴν εἰσάδῃ,
 Ζητῆσαι, πολλῶν ἀντιπέμπων ἐσφῆδῃ,
 Ὡς συγκαλύπτων ἔ μόνον τῆ σὴν φύσιν,
 Ἐν συστολῇ δὲ δεικνύων καὶ τίω κέσιν.
 Ὅπως ἐδύ τις ἄξερονῆσῃ λόγῃ.
 Τὴν σὴν ἀρεξέδρητον εἰσάδῃ γέλη,
 Πρῶτον γὰρ οἱ κέλυμμα τίω στήν κέσιν,

Καὶ

560

570

580

Ac sibi repugnantes opifices currerent?
 Quæ infundibula, quæ machinæ versatiles,
 Frigus rotundarent in vdim scrupulum?
 Et vnde flamma mixta madidis imbribus,
 Atque inuolucris acta tam discordibus,
 Non patitur inde euerfionem mutuan?

De igne ful-
 guris, nubi-
 bus incluso.

560 SIN rursus aciem mentis intendens suæ,
 Arguto & ingenio explicans sententiam,
 Proferre discat credibile quid in abditis,
 Sanè hoc tuæ opus est Providentiæ, ô Deus:
 Ut neutiquam longique latique hoc decus
 Rerum stupefcat conditarum cogitans,
 Magis at magisque intelligens profunda, te,
 Euectus ad summa, agnitum mirans colat.

Redit ad
 inuestigato-
 rem naturæ.

Suggere quod est reliquum Stagiritæ Plato,
 Et hoc alumno, si potes, persuadeas,
 570 Descende ab altis, & loquere summissius,
 Ne audacia elatus superbæ mentis, vt
 Aquilæ ferocis pullus, inuitus quoque
 Labaris infra denuò, Solem haud ferens.

Locus in
 Platonem.

At tu qui apud nos & lates, clarè & pates,
 Lumen quidem habitas, sed tuam quærentibus
 Essentiam, caliginem cæcam inijsis,
 Cùm non tegas modò tui vim numinis,
 Angustè at ostendas creatum quicquid est:
 Vt si quis indagare ratione audeat

Dei Mun-
 dique cogni-
 tio ardua.

580 A nemine inuentam tuam substantiam,
 Velum creati sumat operis antea,

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Et nubilum horrescens, retrò mox comnect.

Tv effabilem nulli obtines præstantiam,

Téque velut in speculo indicas re in condita,

Via quæ du-
cirad Theo-
gnosiam.

Vt quisque discendi avidior mortalium

Tui per ipsam imagines, quantum licet,

Non altiores mente rationes petat:

Sed traditus puer vt magistello suo,

Ad litterarum primulas currit notas:

Institutionis
puerilis cum
hominis di-
uina institu-
tione com-
paratio.

Hæc interim doctus rudimenta infima,

Sese applicet studio creatorum omnium:

Ac syllabas solerter, vt substantias,

In se inuicem perdiscat annexas probè:

At Solis & Lunæ positiones, quasi

Distincta ritè puncta signet temporum.

Et quando doctrinæ hæc sciet primordia,

Communiore ac tenebit regulas,

Eritque mens affixa particulis in his

Sermonis, oratoriè ac res exprimet:

Legúmque Mundi euadat hinc peritior:

Nec terminos transfiliat antiquitus datos,

Nouisque studeat constitutis legibus:

Tum multa peragens, ac progressus longiùs,

Speculationi altæ viam faciat sibi:

Atque ordinem concipiat animo eius loci,

Hunc maximarum ceu magistrum rerum habens:

Perfectiùs cognoscat inde & pleniùs,

Nil antè cæcam præter vmbra nolle se:

Duntaxat ita, tanquam ex mera ignorantia,

590

600

Sc

Καὶ τὴν ὁμίχλην ἐκπλαγείς ὑποσρέφοι.

Ὡς τὴν ἀνερμηνύτων ὄξοχὴν ἔχων,

Δεικνὺς δὲ σαυτὸν ἐν καλοπύρρῳ τῇ κλίσει,

Ὅπως ἕκαστος ἐκμαθῆν ἠπειγνυμένος,

Τὰς σὰς δι' αὐτῆς, ὡς ἐφικτὸν, ἐμφάσεις,

Μὴ τοὺς ὑπὸ νῦν δι' ἑσέως ζητεῖ λόγους·

Ἀλλ' ὡς νέος τις ἐκδοθεὶς διδασκάλῳ,

Καὶ πρὸς τὰ περὶ ταῦτ' ἑγράμματα τρέχων,

590 Τέως τυπωθῆν τοὺς κάτω μαθήμασι,

Προσκαρτερήσας τῇ σχολῇ, ὧν κλισμῶν.

Καὶ συλλαβὰς μὲν ἐμφρόνως τὰς οὐσίας,

Τὰς εἰς ἑαυτὰς στυγερούσας ἐκμάθῃ·

Τὰς ἡλίου ἢ καὶ σελήνης ἐκτίσεις,

Ὡς τῶν χρόνων * εὐστύχῃ σημα, ἕξση.

Ὅταν δὲ παύσῃ τὴν προπαίδειαν μάθῃ,

Καὶ ταῖς καθολικαῖς ἐκτελεθῆν προσηδίας,

Γήξῃ τε τὴν νῦν εἰς τὰ τῶν λόγων μέρη,

Καὶ ῥητορῶν ἐκφράσῃ τὰ κλισμάτα,

600 Τοῖς κοσμικοῖς ἢ πᾶσιν ἐντύχῃ νόμοις,

Καὶ τὰς παλαιὰς μὴ πῦρατρέπων * ὄρους,

εἰς * ἀφ' ἑσέως ἀποληθῆν τὰς νέας·

Καὶ πολλὰ * πρὸς ἑσέως, καὶ πρὸς ἑσέως εἰσβάλοι,

Ταῖς εἰσαγωγαῖς τὴν ἀνω θεωρίας,

Καὶ τὴν ἐκείναις στυτάξιν εἰς φρένας λάβοι,

Τὴν τῶν μεγάλων πραγμάτων παιδευτείαν.

Τότε πρὸς βαλῶν ἐντελέστερον μάθῃ,

Ὡς ἔδεν ἔγνω πλὴν * σκιάς κεκρυμμένης,

Οὕτω τε λοιπὸν * εἴπερ ὄξ ἀγνωσίας,

γρ. ἀκλίση.

γρ. παρ-
σέχων.
ἰσ. εἰς τὰς δι
γρ. πρὸς ἑσέως.

γρ. σκιάς κε-
κεκρυμμένης.

ἰσ. ὡσαύτως.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Τὸ, γῶθι σαυτὸν, ἕς ἀφ' ὧν λαβῶν,
 Καὶ τῆ κατ' ἡμᾶς ἐν ἀφ' ὧν φύσῃ,
 Τέως ἐαυτῷ συλλαλήσῃ, καὶ μάθοι

καὶ δὲ
 πλάσεως
 τῶ ἀνθρώ-
 που.
 γρ. ὀργάνων.

Π Ὅθεν παρήχη, μηδὲν ἂν παρ' ἑσέ βίου,
 Καὶ πῶς τὰ μικρὰ ἔσ' ἀπόρου παροβλήματα
 Ἐν τοῖς μειομοῖς ἂν πούτων ὀργάνων

Γαρεντετέντα; πῆ μὲν ὀμυτῶ * γέσῃ,
 Πῆ ὃ φλέβας τίκτοι, πῆ δὲ στυδέσῃ
 Τῶν ἐντέρων πλέκουσι, καὶ χεῖρας πάλιν
 Φύοισι, καὶ ἀπείροισι τοῖς ποσὶ βάσιν;

γρ. ποικιλό-
 τροπον.

Καὶ πῶς μελοῦν εἰς νομάς πολυέσῃ,
 Τὸ ἔσ' ἀπόρου σύστημα ποικίλων ἔσῃ
 Μίδυ κατὰ τῶν μελῶν ἔσῃ ἴσῃ;

γρ. συμφύς.

Πόθεν ὃ πηγὰς αἱμῶν ἐπεισάγῃ,
 Τάσιν δὲ νέβρων * ἐμφύς ἔσῃ ἔματι,
 Κεῖθ δὲ πλυράς, ὠρεῖθ δὲ πείρας,
 Σφίθ δὲ τερσοῖς, καὶ μεῖθ δακτύλοισι.
 Χαινοῖ δὲ γλωτῆαν ἕς τὸ συσπρέφῃ λόγους,
 Καὶ πλῆκῃ ἔσῃ τῶ λαουῶν ὀργάνω.

γρ. πῆς ἁρι-
 στροφῆς.

Γαρεντετέντα δὲ ἀπονδύλοισι τὸν αἰχῆνα,
 Μὴ πως ὀλιανθῶν * τῆ παροβλήματι
 Ρίζοι δὲ πυκνὰς τῶ ὀδόντων τὰς μύλας,
 Οπως ἀγεαθῆ παρ' ἑσέ τῶ σίλια.

γρ. καὶ πῶ
 μέσῃ.

Καὶ πῶς φυτουργεῖ τῆ πυρώδη καρδίαν,
 Σπινθῆρος ἔνδον μηδενὸς πεφυκῆτος,
 Ἦν ἐν μέσῃ τέθεικεν, ὡς παρ' οἱ ἔσῃ
 Πηλνώτες, ἀνὰ πλευρὰ βάλλοισι ξύλα,
 Ἐκείθεν ἔνθεν, ἕς τὸ σῶσαι τὸ σκάφος.

Πόθεν

610 Se noscat ipsum, mentis & spectet bona,
 Nostræque naturæ immorans mortalium,
 Secum loquatur, cogitétque talia:

PRODUCTUS vnde est, qui ante vitam nil erat?
 Quî verò iactus tam pusilli seminis
 Est insitus tot artuum compagibus?
 Vbinam duorum luminum sedes sita est?
 Quonam modo gignuntur hinc venæ, tot &
 Connexiones viscerum, atque ambæ manus
 Nascuntur: hoc satù, vt pedum fulcra edita?

620 Quî distributa plurima in loca seminis
 Natura visque, vltro & citro, varijs modis
 620 Compingit vnicam artuum substantiam?
 Quâ rupe fontes elicit tot sanguinis,
 Molémque fœtum inserit per corpora,
 Costasque fingit, & capillis dat decus,
 Talosque constringit, manum in digitos fecat:
 Linguam relaxat, quò sonos contorqueat
 Orationis, garruli vt plectrum organi:
 At vertebris cervicis onus hoc sustinet,
 630 Conuersione quò minùs lapsum ferat.
 Densas & ori dentium stabilit molas,
 630 Vt nutrientia conterantur tritica?

Quive igneum præcordijs cor conferit,
 Intus fauilla nulla quamuis emicet?
 Hócque indidit medio, carinam figere
 Vt qui volunt, hi transtra lignea astruunt
 Hinc inde, quò seruetur incolumis ratis.

De procrea-
 tione homi-
 nis & fabrica
 corporis hu-
 mani.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIYV.

Ast vnde formæ imaginem pulchram exprimit,
Et pulchritudinem dat informi priùs?

Qualés ve maternos sinus indagat, vt
Modò his figuram fœminæ effingat, modò
Robusta fundat masculorum corpora:
Et vnde fontes irrigandis fœtibus,
Et vnde dulcis riuulos lactis trahit?

640

Hominis
cum stirpiũ
natura com-
paratio.

Vel, Lanu-
gine & vul-
tum facit a-
mœnissimũ.

Et quí fit vt pariter calor plantis datus
Impuberum molem organorum adaugeat,
Accretiones corporis dans partibus:

Florésque puberibus pilorum addit loco:
† Et gramine aspectum virescente decorat,

Feruorque fructus cogitur profundere.

650

Donec vigorem ætas senilis auferat,
Hæc quæ iuuentutis citò autumnum terit:

Flaccescit iste nam calor velocius.

Arista canos at senescentum induit,

Caput labascit, nutat atque flectitur,

Inclinat & humi, prægrauante pondere,

Appetere messis prospicit dum tempora.

Si sumat istam carneam nostram lyram,

Verti potest,
Et artuum

Et † carminum cognoscat & numerum & modos,

Ac deserens mutum suum silentium

660

Redit ad
femini vim
& naturam.

Enunciet nostram infimam melodiam:

Quo feminis vis fluxa concresecat modo,

Carnémque generet, duráque euadat iterum,

Neruósque iungat, ossáque annectat simul.

Aut quantulum memoria cellulam occupet,

Conseruat

Πόθεν δὲ μορφοῖ καὶ τυποῖ τ' ἴχθυνα,
 Καὶ κέλλος ἐνέθησιν ἔξ ἀμορφίας;

640 Ποίος δὲ κέλποις μητρικοῖς ἰσοτρέχων,

Γῆ μὲν ἔσθ' ἔνλυ γημαλίξῃ τῇ πλάσῃ,
 Γῆ δ' ἰσοβαλλῆσθαι μετώσῃς ἄρ' ῥένων;

Πόθεν δὲ πηγὰς τοῖς κυήμασι βρύει,
 Καὶ ἔξ γάλακτος τοῖς ἀγωγοῖς ἴσάγει;

Καὶ πῶς ὁμοίως τοῖς φυτοῖς ἢ θερμότης
 Αὐξῆσθαι τὸ σῶμα ἔν' ἀνήθων ὀργάνων,

Καὶ τὰς ὀπιδοσῆσθαι τῶν μολῶν ἐργαλίξῃ.

Αἰθρῆ δ' ἐβλάψῃ τοῖς ἐνήθοις τὰς τεύχας,

Καὶ τ' ἰσοσσοφῆν ἰσοσσοφῆσθαι τῇ χλῶν,

650 Ὀργῆ δὲ καρποῖς ἔξενεργῆσθαι ἢ ζέοις.

Ἐως αἰετῶν τ' ἰσοσσοφῆσθαι ὁ χρόνος,

Ὁ πῶς ὀπιδοσθαι ἐκπιέζων τ' νέων.

Μαροσθῆσθαι τὸ βύθῃος ἢ θερμότης.

Λευκαίνῃ δὲ ἔν' ἰσοσσοφῆσθαι ὁ σάχης.

Καρηβοσθῆσθαι δὲ, καὶ δοκῆσθαι κεκυφέναι,

Τῆ γῆ δὲ ἰσοσσοφῆσθαι καὶ βελῆσθαι καίτω,

Τὸν γὰρ θεοσσοφῆσθαι γαττιώσθαι ἰσοσσοφῆσθαι.

Εἰ πῶς καὶ ἡμᾶς ἰσοσσοφῆσθαι λάβοι λύραι,

Καὶ γὰρ τὸν ἰσοσσοφῆσθαι ἔν' ἰσοσσοφῆσθαι καὶ τοῖς ἰσοσσοφῆσθαι,

660 Καὶ τ' ἰσοσσοφῆσθαι ἐκφυγῶν ἀφωσθῆσθαι,

Εἰπερὶν διωσθῆσθαι τ' καίτω μολῶσθαι.

Καὶ πῶς ἔσθ' ἰσοσσοφῆσθαι ἰσοσσοφῆσθαι παχυώσθαι,

Καὶ σάρκα πεισθῆσθαι*, καὶ πῶς ἰσοσσοφῆσθαι σκληρωθῆσθαι,

Καὶ νέουσθαι καὶ συμπηξῆσθαι ὁσώσθαι πλέξῃ.

Ἡ πηλίκον δοχεῖον ἢ μήμησθαι φέρῃ,

G

ἢ σαρκα
 ποίει.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Εν ᾧ φυλάτῃ τὰς δοχὰς τῆς παραμύθου.

Εἴποι ὅπως ἔμπαρκτος ἡ φύσις τέχῃ

Πρὸς τὰς ἐν ἡμῖν θρεπτικὰς λειτουργίας.

Ὡς δὲ δὲ ἴσ δέσπονα τῆς οἰκουμένης,

Κινῆ πρὸς ἔργα τοῖς ἑαυτῶν * ἐργάτας,

Καὶ τοῖς ὀρεκτικῶν μὲν ὀξυῶν πόρους,

Τῶν ἡλικτικῶν δὲ πάντας ἰθιῶν ἔνοους

Βάθει ὅτι κληῖρα τῆς κατακλιτικαῖς πύλαις,

Ἐως λαβῶσα κατὰ ἄνοιαν,

Ἐξαματώσῃ τὰς ἑσφὰς ἢ θερμότης,

Καὶ τὴν ἀποκρίνωσιν ὠθήσῃ θύραν,

Καὶ πᾶν πᾶσι τὸν ἐκφορήσῃ φορτίον.

Ἡ πᾶς ἐνεργεῖς ἀντιλήψῃς εἰσαγγῆ,

Πρὸς τὰς ἐν ἡμῖν ποικίλας ἀφαιρέσεις,

Ἀφῆν, ἀκουσμα, γῶσιν, ὄσφρησιν, γέλυ.

Καὶ τῆς ἀφῆς μὲν ὅτι δικαστῆ δακτύλῳ,

Ζυγισατῆ ὅτι γῶσιν ἐκ * πᾶσι δυνάμεις.

Στενάς ὅτι ποιῆς τῆς ἀκουῆς εἰσόδους,

Καὶ κατὰ τῆς τῆς θύρας ἐργάζεταιται,

Ὡς αὐτὴ κατὰ εἰρμὸν ἑσρέωσιν οἱ κλύποι,

Καὶ μὴ καταπλήξωσι τοῖς ἑσῶ πόρους,

Ἡχοῖς ἀτάκτοις ἐμπεσόντες οἱ φόφοι.

Σαρκῶν ὅτι καὶ τῆς γλώτταν ἡσυχιαμῶσιν.

Δέον γὰρ αὐτὴ δέρμα σμυθῶδες γ' ἔχειν,

Πρὸς τὰς ἀνακλάσεις τε τῆς ἐδεσμάτων,

Καὶ τὰς ἐπίμοις ἀντιλήψῃς τῆς πόρων,

Δι' ὧν λαβῶσα τὰς ἑσφὰς ἢ θερμότης,

Πρὸς πᾶν τὸ ῥύθον ἀντιλήψῃς μῦθῃ.

Πᾶσι

670

680

690

Conseruat vbi, quas percipit, rerum notas.

TVM referat vt natura currit sedula

Ad apta nobis nutriendis munia.

Matrona veluti, quæ familiæ præsidet,

670 Vrget ministros officia quosque ad sua:

Partim appetentes hæc meatus incitat,

Partim attrahentes dirigit cunctos tonos:

Adhibetque portis claustra deducentibus,

Donec, cibi mutationis tempore,

Feruor alimenta mutet ipsa in sanguinem,

Simul atque portam excretionis truserit,

Onus & superuacuum foras proiecerit.

Perceptiones quæ efficaces inferat,

Ad sensuum tot iudicia nostris data

680 Neruisque & oculis, naribus, linguæ, auribus.

Hinc tactibus, digito quidem æquo iudice,

Examinat molle à suo contrario.

Auditionis transitus arctos facit,

Et flexuosas machinatur ianuas,

Fluant in aures ordinis serie, vt soni,

Ne fortè lædantur meatus intimi,

Si pulsibus grauissimis soni irruant.

Et spongiosa carne linguam contegit:

Nam pelle molli præditam esse oportuit,

690 Refractionem ad esculentorum omnium,

Atque vt meatus apprehendant commodè,

Fungosa per quos laxitas capiens cibos,

Dijudicat pulchrè liquores quoslibet.

G ij

De hac alédi
vi & reliquis
Arist. lib. 2.
de An. c. 4.

De sensibus
& eorum in-
strumentis.

Tactus.

Auditus.

Gustatus.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Odoratus. Ast vnde tam amplas fistulas hoc obtinet
 Vehiculum odoratus, meat quâ spiritus
 Vitalis auræ: morbo & illis si accidat
 Ut obstruantur, ceu laqueo animal angitur,
 Aut cogitur animam per os effundere.

Vifus. Imitata cæli hæc vis fitus, hos luminum
 Orbes duos obiecit instar siderum,
 Possemus eiaculatione vt orbium
 Aëre repercusso, sagittantes velut,
 Haurire lucem è luce, vt ignem ex torribus.

700

Oculorum
 molitio. AT capitis à neruis duobus extimis,
 Facto canalis in modum foramine,
 Transmittit hoc lucis meatu spiritum:
 Tunicisque vestit pupulas mollissimis,
 Ac si domi quis virgines custodiat.
 Foramen angustum aperit at meatui,
 Ut spiritus qui è riuulis effunditur
 Non comprimatur, si via huic præclusa sit:
 Neu obnubilet, visus hebetet aut lucidos,
 Aut lumina obducat nigra caligine:
 Neu turbet aciem flatus hic, aut inquinet,
 Effusus impetu, via latissima.

710

Epiphone-
 ma, de la-
 chrymarum
 vi ad eluēda
 peccata. O quanta, quâmq; ampla est tuorū operū, D E V S,
 Notitia inexplicabilis, sermonibus
 Quæ non notatis prædicat nubem sacram:
 Et nunc datum vt caliginosis cordibus
 Hæc luminum vis præferat claram facem:
 Sedenim per oculos cùm notas turpēs trahat,

720

Rursus

Γ' ὅθεν δὲ καὶ σύριγγας ὑπόρουσ' ἔχῃ,
 Οσοφραδικῆς ὄχημα, καὶ βιοβόφου
 Πνοῆς ἀγωγῆς, ὧν φραγέτων ἐκ πάροισ,
 Αἰωνία τὸ ζῶον, ὡς ἐν ἀγχόνη,
 Ἡ καὶ ἀειπνῆ * ἐκβιάζῃ τὸ σῶμα.

ὡς ὅσο-
 φρήσιος.

γ. παρ-
 πτείν.

Μιμουμένη ἢ τὰς ἐν ἕρανῶ θεοῖς,
 700 Φωστῆρας ἀντέθηκεν ὀφθαλμοῖς δύο,
 Ὅπως ἔχοι μὲν τῆ βολαῖς τῶν ὀμμάτων,
 Τὸν ἀέρα πλήθοντες, ὡς οἱ ποξόται,
 Φῶς φῶλι σὺρῆν, ὡς τὸ πῦρ δὲ ἀνδράκων.

ὡς ὅ-
 ψεως.

Ἐκ τῆ δ' ἄνω ἢ τῆς κεφαλῆς ἀκροστέγων,
 Νύκτων ἀφαιρήσασα θορήκων δίκην,
 Καὶ πνῦμα φωτὸς ἐμβαλεῖσα ὡ πόρω,
 Τοῖς μὲν χιτῶσι συγκαλύπτῆ τὰς κέρας,
 Ὡς εἰ πῆς ὅμοιοι συμφυλάτῃ περὶ θένοισ:

Ὅπιώ ἢ μικρὰν ἕξαοίτῃ ὡ πόρω,
 710 Ὅπως τὸ πνῦμα τῆ ὀχετῶν ἀφαιρέσων,
 Μήτε στενωθῆ, τ' ὁδοῦ πεφραγμένης,
 Καὶ πνῦμα πώση, καὶ σκατώση τῆ θέαν,
 Καὶ τὰς ἐπιχύσῃς πωροπλάσῃ ταῖς ὀψεσι
 Μὴ δὲ αὖ ταραξῆ, καὶ θολώση τὰς κέρας,
 Ὅρμαῖς ἀπλήσοις ἐκχυτὲν πρὸς τὸ πλάτος.

Ὡς ἐμεγθυμένη τῆ θοφῶν σου κλισμῶ
 Ἡ γῶσις ἢ δύσφρατος, ἢ τοῖς ἀγχαφοῖς
 Λόγοις ἀπατέλλασα τὸν θεῶν γόφον:

ὡς δακρύων.

Καὶ νῦν ἐφῆται τ' ἱεροφῶδοις καρδίαις,
 720 Δαδῦχον εἶ) τ' ὀσπῆν ὧν ὀμμάτων,
 Εἴπωρ δι' αὐτῶν ἐμβολοῦσα τοῖς ῥύποις,

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Γ' ἄλιν δι' αὐτ' ἐκβάλλη τὰ δάκρυα,
 Τὰς εἰσόδους πλωάσα τῆς διεξόδου.

Εἰ τοὺς λαβυρίνθους δὲ τ' ἄλιν φράσῃ,

18. *πρὸς τὴν* Ο τῶν ἀδύλων οὐσιῶν ζυγισάτης,
 Καὶ πῶς ὁ νῆς σωῖται πηλίνω βάρῃ,
 Καὶ πνεῦμα πηλῶ καρτερῆ σιωπημυθίον·
 Καὶ πῶς ἐν ὕλῃ τ' αὐλίαν ἔχει,
 εἰ μηδὲν αὐτὸν ὑλικὸν περιγράφει.

28. *νέμεφ.* Η πῶς μέγιστον ὄμμα τ' ψυχῆς ἔφυ,
 Καὶ τ' ἀδύλων ὀπλικούς ἔχει πρόθεσι·

38. *ἀέρα.* Καὶ κῶ μὲν εἰς γλῶ τ' ἐνεργείας * μύθει,
 Νῶ τ' ἄρα αὐτὸν ἄνετον αἰτέρα *.

Καὶ πηλὸς ἄρθεῖς, καὶ τ' ἥλιον φθάσας,
 Τὰς τ' ἄνω τε καὶ κάτω ζῆσι φύσας·
 Καὶ τ' μὲν ἄρα τὰς ὅσιν συμμέτρως βλέπει,

48. *ἐφίκε).* Τῶν δὲ σοχασμοῖς ὄνοσ' τὰς εἰκόνας.
 Καὶ τ' ὄρεξιν μηδαμῶς ἔησεν τέλων,
 Εφέλκε) * μὲν τ' ἀπάντων αἰτίας,

58. *ἴσως, ἐφίκε).* Καὶ τ' ἐκείνης γῶσιν ἀφῆσεν τέλει·
 Καὶ πολλὰ κάμει, καὶ τὸν ἔχατον πόλον

68. *μύθ.* Δοκῆ περὶ λθῆν, ἀπ' ἐκεί * μύθει μόνον,
 εἰ καὶ διαυγῆς βύπορθεσ' καρδίας.

Ὅταν δὲ τούτοις τοὺς πολυπλόκοις μίτοις
 Λύση χολαζῶν, καὶ βαθιῶν, καὶ φρεσῶν,
 Ὅπως ὁ κρυπλὸς ὦν φρεσῶν ὁδοσάτης,
 Ὁ ψυχοκλέπτης, ὁ φθορεὶς τῆς καρδίας,
 Ἡ τῶν σκότεις ἔπαροις, ὁ πρῶτος δράκων,
 Εξώθεν ἔνδον ἠδονὰς παρεισάγῃ.

Σπείρων

730

740

Rursus per ipsos lachrymas fundit pias,
Egressione vt eluat quæ ingressa sunt.

Si porrò labyrinthos latentes explicet
Oraculorum, essentiarum libripens
Subtilium: quî mens lutofo ponderi
Adhæreat, cœnóque iunctus spiritus:
Quî liber à concretione in mole sit,
Si nulla materies eum complectitur.

730 Quî ve oculus animi maximus sit insitus,
Vt eius acies penetret abditissima:
At nunc humi est affixus actionibus,
Tollens modò se salit in oras ætheris:
Præpetibus ac pennis volans Solem anteit,
Indagat & superas & imas quasque res:
His sufficit sanè, has mediocriter videt,
Ac cæterarum imagines signis capit.
Et appetitum sistere haud vsquam volens,
Attrahitur ad causam omnium excelsissimam,
740 Atque illius notitiam habere percupit:
Multum laborat, ac poli altum verticem
Prætergredi putat: sed ibi perstringitur,
Sit perspicaci corde quamuis præditus.

AST inuoluta hæc quando fila soluerit,
Vnum hoc studens, scrutatus altè, & dixerit
Abstrusus vt grassator ille mentium,
Prædoque animorum, cordis humani lues,
Elatio caliginis, primus Draco,
Intrò ferat ductas voluptates foris:

De mēte &
intelligētia.

De astu &
præstigiis
sempiterni
hostis gene-
ris humani.

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Et cogitatus serit, vt hinc culpam creet.
Iridem tyrannum se gerens, hominem trahit

750

*D. Basil. or.
10. in Hexae.
in extrema.
D. Chrysto.
in psal. 48.
Boet. lib. 4.
de phil. consol.*

Affectionum ad seruitutem, vt belluam.

Hic mobiles mentes videri aues facit,

Sues adulteros, rapaces vt lupos,

Vespasque violentos, furentes pardalos,

Et sanniones mutat in fædos canes,

Qui blandientes impetunt morsu aspero:

At luridos ex liuidis angues parit:

Fundens venenum fictione pessima.

Acutque acerba tela fastus turgidi:

*Nisi arideat
cōiectura no-
stra legendum,
Nā lædit a-
nimū inflāte
mētes phar.*

Nam tingit † illa inflante mentes pharmaco,

760

Lapsu eleuato, honore valde ignobili,

Humili tumore, gloriâque ingloria,

*Fastus, de
quo fufius in
pœm. de va-
nit. vitæ.*

Ridente luctu ludicri vmbram tam leuem.

Idololatriam auri auaris inserit,

Originem primam malorum & cladum:

Auaritia.

Satiata quæ affatim, satietatem haud capit:

Tabescit at libidinum tota æstibus:

Expletione & auctione alens sitim,

Temulentiaë flammam aureæ accendit magis.

770

TVM quî sit hac vi præditus, lapsus polo,

Vt non modò istud corpus, hostem vt barbarum,

*Corporis
cum spiritu
prælium à
dæmone est.*

Cum spiritu committat aduerso agmine:

At dirus alma mancipet præcordia,

In seruitutem liberam naturam agat,

Mentésque, iuris quæ sui, subigat sibi,

Captiuitate affligat ac miserrima:

Hinc

750 Σπείρων λογισμοὺς ἔς γονὴν ἀμύρπας,
 Ἡ πῶς τυραννὴ καὶ μετάρθ' ἔφύσιν,
 εἰς * ὧδ' ἔφύσιν ἔπαθ' ἄν κληνωδίαν.
 Καὶ πηλὰ μὲν δέκνουν τὰς κούφας φρένας,
 Σύας δὲ πόρνοις, καὶ λύκοις τοὺς ἄρπαγας,
 Σφῆκας δὲ πλῆκτας, θυμικεὶς ἔπαρδ' ἄγας.
 Ποιὲς δὲ τοὺς εἴρωνας ἀθλίους κούφας,
 Σαύρην δοκουῦσας, καὶ δάκρυον ἠπειγυμνοῖς.
 Οφθαλμοὺς δὲ πικροὺς ἐκτελεῖ τὸς βασιλικοῖς,
 Τὸν ἰὸν εἰθεὶς τῇ κακῇ * ὡσεὶ πλάσθ'.

ἴσ. ἔς τ' πα.

760 Θήγ' δὲ πικρὰ καὶ τὰ ἔ' τύφου βέλη,
 Βλάπτει * γὰρ αὐτ' ψυχρόμπα φαρμάκων,
 Τιμῆς ἀλλοῦ, πλώσεως ἐπηρμύνης.
 Ογκου τ' ἀπηνόου, δυσκλεῖς ἀδοξίας,
 Θρήνη γῆϊν' ἔσκιαν τῆς παρρησίας.
 Εἰδωλολατεῖαν ἢ τοὺς φιλαργύρους,
 Τὴν ῥίζαν ἐνέλησεν ἔ κακῶν ὅλων.
 Ἡ καὶ κορεσθῆ μῶμον, ἐκ ἔχθ' ἔχρον,
 Ἀλλ' ἔς ὀρέξ' ἔς τήκε' καὶ φλεγμοναῖς,
 Τῇ πλησμονῇ διψῶσα, καὶ τῇ παροξείῃ,
 770 Τὸν βροσμὸν ἄεθ' ἀπλοῦσα ἔ χροσθῆς μέθης.

γρ. παρ-
 πλάσθ'.
 ἴσ. Βάπτει
 γὰρ αὐτὰ ψο.

Ἡ πῶς ἑσθ' ἄν κληνωδίαν,
 Ως μὴ μόνον τὸ σῶμα βαρβαροῦ δίκην,
 Ἀντιεραϊδίαν παρὸς μάχην ἔ πινθ' ἄμαρτος.
 Ἡδὴ ἢ καυθῆς ἀπλεται τῆς καρδίας,
 Καὶ δουραγωγὴ ἔ ἐλδ' ἄγεται φύσιν,
 Καὶ τὰς ἐν ἡμῖν ἀλδ' ἀεσπῶν τοὺς φρένας
 Ἐν αἰχμηδῶνται συμφορῆ' ὡσεὶ τρέπ'.

H

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Πείθει τε πολλά καὶ τὰ λοιπὰ συμπνέει,
 Ελίαν δὲ γὰρ λοξοδάως, ὡς ὄφιν,
 Ἔστι δὲ δένον ἐν Φορβήσῃ θηλείῳ.
 Σπυροδρομὸς δὲ τὴν κατώφωρον τρέχων.
 Κεχρημύτος γὰρ ὡς ποσὶ τῆ χειλίας,
 Λείχων δὲ τὸν χροῦ τοῖς λύκων τείχεα ἔσποις,
 Καὶ γαστριμαργῶ τὴν παθῶν ἰατρῆσσι,
 Κινῆ δὲ συμπέτασμα τῆς ἀμαρτίας,
 Πρὸς ἡμῶν ἕκαστος γέυσιν ἠδέως τρέχει.
 Καὶ συγκεραυνῆς ἠδονῆ τὴν πικρίαν,
 Μελικράτω φτεῖρα με δηλητηρία.
 Σύμβουλος ἔσθρος, καὶ κατήγεος φίλος,
 Σφαγαῖς παροισιῶν, ἔσθρον στωερλάτης,
 Γλαυῶν ὀδηγός, βύβλητος ὀδοσάτης,
 Ασαπιδός, βύβλητος δεκτός, βύβλητος δράκων
 Θέλει γὰρ ἡμᾶς, μηδενὸς παροισιῶν,
 Κάλλος παροισιῶν, μηδενὸς κινουμένων.
 Πρὸσωπα μορφοῖ, ζωγραφὸς ἀγαπλάσσης,
 Τὸν ἴον ἐρδονῆ, ψηλαφᾶ τοῖς δακτύλοις,
 Γέλωτα πειθῆ, συμβιβάζει τὸ σῶμα.
 Καὶ τῆ δοκῆσσι δὲ ἀφανοῖς ἀμαρτίας,
 Εμπροσθεν ὠδῆσσι τὴν ἀμαρτίαν.

Οὐκ ἀγνοῶν γὰρ ὅτι ἐκείνη φασμῶν
 Τὸ δυσαπείθον φρόνημα, καὶ τὸ πλεον
 Θλίβει με καὶ δάκνει με καρκίνος δίκην.
 Φεύγοντα καὶ παροισιῶν τὴν ἀμαρτίαν.
 Πλὴν τὸν γρόνον τοῦτον ἀρρήτως ὄφιν,
 Τὸ δὲ σκότειον καίποπτον, ἡ θεία κρίσις

Πρόσθηκεν

780

790

800

Hinc suadet aggredi facinora pleraque:

780 Nam tortuosa, ceu Draco, irrepit via,
In intimisq; sensibus trux bellua est,

Ingreditur & solo, infimum carpens iter:

Alui ministerio pedum loco vtitur,

Lingens luporum more fucto puluerem:

Intemperante affectionum incendio

Studet facinus ad vmbilicum ducere,

Ad quem cibum avidus quisque cursitat libens.

Miscetque amarorem voluptati asperum,

Mulso venenoso parans mihi necem.

790 Patronus infestus, benignus proditor,
Iugulum petens blandè, enecans quos adiuuat,

Dux in via fallens, beneuolus ac latro,

Et perfidus, gratúsque & eloquens Draco:

Namque allicit nos, præmio nullo dato,

Formæ exhibet decus, nec vlla mota res,

Larvas figurat, spectra fingit inania,

Scrutatur animum, tangit & digitos manus,

Risum excitat, labellâque oris comprimit:

Et opinione delitentis criminis,

Crimen reapse noxium mox parturit.

800 I A M illusionum Dæmonis non nescium,
Propositi iniqui ac pessimi, tantò magis

Me pungit ac mordet, rubens Cancer velut,

Quòd flagitium & auerfer, & præstem tamen.

Nisi si vetustum anguem hunc inaudito modo,

Caliginis speculum, Dei sententia

Draconis
Satanae mini-
stri illecebrae

Plin. l. 8. c. 22.

Antitheses
aptissima ad
vaframenta
Dæmonis
declaranda.

Spectrorum
illusiones.

Querimonia
de fragilitate
humana.

Nobis ob oculos posuit, vt, si quidem notas
 Ad imaginem sacram editas non tollimus,
 Habeamus ipsum ludibrū tanquam loco,
 Anguēmq̄ue ludamus, licet hiatus paret.
 Plerique enim mentem superbam & asperam,
 In præliōque inuulnerabilem illius
 Vim molis expertem, grauati his artubus
 Ac terreo contemperati puluere,
 Retudēre gnauiter, perinde ac si scuta
 Repellerent humi sagittas irritas.

Psal. 105.

Martyrum
 & Sanctoꝝ
 lucta cum
 principe te-
 nebrarum.

810

Cōsideratio
 stupēdorum
 Dei miracu-
 lorum.

Esai. c. 6.

Reg. 4. c. 2. 6.

Gen. 15.

3. Reg. 18.

Exo. 22.

Num. 11. 16.

3. Reg. 13.

De fornace

Dan. 3.

Exod. 47.

Esai. 23.

Exod. 23.

24.

Si singula hæc spectanda proponat sibi,
 Et vilium ac vulgarium mortalibus
 Victoria habita, notionem prædicet:
 Vel promouens gradum, organum capiat sacrum,
 Vox clamitantis cordis in vastis locis:
 Aut forcipi si se Cherubinæ admouens,
 Sermonis almi sumat hinc carbunculum:
 Aut flammeum currum, igneosque equos trahens,
 Iter polorum currere arduum volet,
 Equesque vita appareat sublimior,
 Carne hunc deorsum dimouere nescia:
 Deducat ignem, rorem & appendat suprâ:
 Cunctas trahens, vel distrahens, mutans ve res.
 Obturet ac fide os Leonum audacium,
 Rorem esse monstret ignem in ardenti pyra:
 Nilum ve feriat, sanguine immutans aquas,
 Et suadeat fulgēre Solem in nubilo:
 Ac diuidat abyssum in stupendam semitam:

820

830

Ignis

- Προύθηκεν ἡμῖν, εἴ γε τοῖς κατ' εἰκόνα
 Γραφέντας ἡμῖν μὴ χαράξομεν τύποις,
 Ὅπως ἔχωμεν αὐτὸν ἀντὶ παρρησίας,
 Παίζοντες ἕως δράκοντα, καὶ γὰρ μέγα.
 810 Πολλοὶ γὰρ αὐτὸν ἔπιπυρρῶν φρένα,
 Καὶ τὸ ἀφύκτον ἐν μάχαις αὐλίας,
 Ὑλιν ἔχοντες ἄρκικῶν βαρημῶν,
 Καὶ τῆ γεώδη συμπεφυρῶν κόνει,
 Ημβλιωαν, ἀπέσρεψαν, ὡσπερ ἀσπίδες
 Τὰ θάρρα πρὸς γῆν ἀνιπέμποντες βέλη.
 εἰ τοῦτο πρῶτα πρὸς ἀφύκτον λάβοι,
 Καὶ τῶν δοκῶν ἐντελῶν καὶ σιῶσθων,
 Τὸν σφυγμὸν ὄρων, ἢ ἀφύκτον φέροι.
 Ἡ καὶ πρὸς πύλων θῆρον ὄργανον λάβοι,
 820 Φωνὴ βοῶντος εἰς ἐρήμους καρδίας.
 Ἡ τῆ πυράρα τοῦ χερσὶν ἐπίστασ,
 Λάβοι παρ' αὐτὸν τὸ λόγον τὸ ἀνδραγα.
 Ἡ τὸ πυραυγῆ δίφρον, ἢ τὸς ἐμφλόγους.
 Ἰπποῖς ἡαῦνων, ἕρπυων ὄδον δράμοι,
 Ἰπποῖς ἢ δειρῆ ἢ βίω μετάρσιος,
 Τῆς ἄρκος αὐτὸν μὴ κατὰ σπῶσης κέτω.
 Ἡ πῦρ κατὰξί ἔκρεμάσει τὸ δρόσον,
 Ελκων, μετέλκων, ἀνιδομῶν τὰς φύσας.
 Φράξι ἢ πῆσι τῶν λεόντων τὸ σῶμα,
 830 Δρόσον ἢ δείξει τὸ καμῶν τὸ φλόγα.
 Ἡ καὶ πατάξει κέρον ἕως αἶμα τρέπων,
 Πείσει δὲ λάμπειν ἐν ἴσθω τὸ ἥλιον,
 Σχίσθ' ἢ τὴν ἀβυσσον εἰς τρέπον ξένω,

H iij

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

28. πύριος. Στύλον ὃ δείξει * νυκτὸς ἔμπυρον σέλας,
 Ἀρβύς δὲ σίτου μὴ παροκειμένους πλάσῃ,
 Λιμὸν δὲ θάλασσαν τῆ βροχῆ τῶν ὀρνέων,
 Πηγάς δὲ πέτραις ἐκβαλῆν ἀναγκάσῃ.
 Τείνοι δὲ χέρας ἕς Ἑσπῆν ἐναντίων,
 Τῷ σαυροφίδι συμβόλῃσι πῶ ἔχονα.
 Ἰδοὶ δὲ πυρῶ μὴ φλογισθεῖσθαι βάτον,
 Τὰ κρυπτά ἔμμελλοντος ἔκονισμα.
 28. ἐν φόβῳ. Τότε παροκύνῃς, ὡς ὁ Μωσῆς, * ἐμφόβως,
 Καὶ καπνὸν θυρῶν ἐν θυέλλῃ καὶ γνόφῳ,
 Καὶ παρὲς τὸ νύγμα τ' ὅπῃς ἀφιγμένους,
 Μόλις τὰ κρυπτά τῷ ὀπιθίων μέρει
 Θεοῦ σκοπήσῃ, καὶ πλέον μηδὲν βλέπων,
 Πλέον ποθήσῃ τ' κεκρυμμένον πόθον.
 28. ἐξ ὧ των. Ἀργὸν γὰρ εἶσι τῷ ἐρώνταν οἱ πόθοι,
 εἰ σωθῶμεν τύχῃσι τῷ ποθουμένῳ.
 Καὶ πᾶς ἐρῶντων τῷ θεοῦ τ' εἶσαι,
 Ὄσον θεοῦ, παρὲς ἑσθῆτον συμμύθῃ.
 εἰ γὰρ τις ἕς ἀβυσσον, ἀπλήσις χέρας,
 Ἡ καὶ πυραυγῆ δίσχον ἠλίας βλέπων,
 28. ἀπενίξῃ. Ὄσον * θεοῦ, τὰς χέρας ἀμβλυώει.
 28. εὐπορήσῃ. Ποῖος παρόπτης δι' ἰσθμῶν * νῆς βλέπειν,
 Τὸν τῷ κατ' ἡμᾶς ἠλίας φῶτος πόθον;
 28. βύχῃ. Ἀλλ' ὡ παρῶν πόρρωθεν ἐδραῖω τάχῃ,
 Ὁ πᾶσι γνωστὸς καὶ δυσθύρετος μύθων,
 Καὶ πᾶσι ληωτός, καὶ κρατέσθῃ μὴ τέλων.
 28. τοῖς ὃ πάντες σὲ. Ἐξ ὧν ἐνεργῆς, * εἰς τὸ πάντας σε βλέπειν.

840

850

860

ΟΘ

Præstet columnam noctis igneam facem,
Panémque fingat frugibus nullis datis:
Compescat & famem imbre demisso alitum:
Ac flumen vndæ fluere cogat è petra.

Num. 11.

Exod. 17.
Num. 20.

Intendat aut palmas ad hostium fugam,
Imaginem exprimens salutaris crucis:
840 Cernátque magno incendio haud vstum rubum:

Abstrusa signa euentuum prænuncia:
Tandem procumbens præ metu, Mosis modo,
Cùm inuenerit fumum in procella nubéque,

Exod. 3. 4.
19. 33.

Et ad foraminis profectus terminum,
Latentia ægrè posterarum partium
Dei intuebitur, nihilque vltra videns,
Desiderabit cupidiùs quod abditum est:
Nam amantium sunt languidi cupidines,
Quando citò optatis frui conceditur.

850 I A M quisquis ipsam essentiam quærit Dei,
Quantò acrius spectet, magis conuiueat.

Proinde, si spectator auidus lumina
Dum iactat in voraginem, aut Solis iubar,
Quanto inspicit magis, hoc magis perstringitur:
Quæ perspicacissima videre mens queat
Solaris huius luminis fontem abditum?

Diuinæ natura
cum a-
byssò & So-
lari lumine
comparatio.
Plato in phæd.
Cic. 1. Tusc.
D. Ambros.
Hex. l. 4. c. 1.
D. Dionysius
Eccl. Hier. c. 2.

T V qui eminus præsto es celeritate stabili,
Et cognitus cunctis, & inuentu arduus,
Qui percipi à cunctis potes, nec vis capi:
Nam nemini perceptus, omnibus agnitus

Precatio
accingētis se
ad operum
diuinorum
descriptio-
nem.

860 Tuis operibus, quæis vbique cerneris:

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Nam quanta magnitudo naturæ tuæ est,
 Quæ incomprehensa arctatur excellentia,
 Huc vsque nobis actionem cernere
 Tuam finis: nec angelis solùm in tuis,
 Quæis igneas substantias indens, facis
 Materiem ab omni mole mirè liberam.
 Sed si quis ordo essentiis sublimior
 Globis in æthereis polisque nos latet,
 In quaque mundi parte, qui nunc cernitur,
 Quæ ve antè fuerat, postque erit, si sic voles.

870

Operatio
 diuina quàm
 latè pateat.

Namq; exit in flammam atque aquam, tum in aërem,
 Terramque, in astris, stirpibusque, aibusque, inest:
 Itque in natantium & genus reptantium.
 In omne gramen: denique in hominem magis,
 Ob quem ista, post quem ve tanta currunt sedulo.

Radius tuus sedenim, locus quem non capit,
 Peruadit omnia, nec premitur angustijs:
 Neque maximarum est artifex rerum modo,
 At cuncta simul amplectitur firmissimè:

880

Trãsitio cum
 inuocatione.

Nos dirige isto, quò tui opificij licet
 Orbis figuras sciscitari splendidas.

De natura
 & proprietate
 stirpium,
 atq; arborum.

NAM ecquis, videt dum poma, pictas vel rosas,
 Non illicò agnoscit coloris opificem?

Quis suaue olens dum nare ducit Balsamum,
 Non antè odoratur te, vt ipso quid amplius?

Cedrum quis attollit, quis eius porrigit
 Baccas, & vnguentum acre ligno conijcit?

Quis Nardum inungit, delibuto & gramine

Aroma

Οσον γδ ἐν σοὶ τὸ μέγεθος τῆς ἕστας,
 Ἐν ἀκαταλήτοις * ἔξοχαῖς σιωεσάλη,
 Τοσοῦτον ἡμῖν τῆς ἐνέργειδου βλέπην,
 Τίω σὴν ἐφῆκας, οὐκ ἐν ἀπέλοις μόνον,
 Οἷς τὰς πυραυγὰς ἐμφυτεύσας ἕστας,
 Ὑλην αὐλον μυστικῶς ἀπέφραζον.
 Ἀλλ' εἴ τις ἱμαῖς ὕψιστον ἔσφραξε,
 Λέληθε τὰξίς ἕστανος, ἐν αἰθερί,
 870 Ἐν πύρρι κόσμῳ, ὅτε νῦν ὄρω μύθῳ,
 Καὶ ὅτε παρ' αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ τέλεις.
 Χωρὴ γδ ἕς πῦρ, εἰς ὕδωρ, εἰς ἀέρα,
 Εἰς γῆν, ἐν ἄστροις, ἐν φυτοῖς, ἐν ὀρνέοις,
 Εἰς πῶν * τὸ νηκτόν, εἰς τὸν ἔρποντα σόλον,
 Εἰς πάντα χόρτον, ἕς τὸν ἀνδροσποιν πλέον,
 Δι' ὃν ποσαῦτα καὶ μετ' ὃν ὡρα τρέχει.

ἴσ. εὐκαταλήτοις.

ἴσ. εἰς πῶν κινήτων.

Ἡ σὴ γδ ἀκλῆς μηδαμῶς χωρομύθη,
 Εἰς πάντα χωρὴ, μηδαμῶς σενεμύθη.
 Οὐ τῶν μεγάλων ἔσθ' ἀτεχνῆτις μόνον,
 880 Ὀμοῦ δὲ πάντων ἀγέτως δεδραγμύθη.
 Ἰθῶν ἱμαῖς, ἔνθα τῆς κοσμοουργίας
 Τῆς σῆς ἐνεστὶν ἰσορροφία τὰς ἐμφάσας.

ΤΙΣ γδ θεωρῶν μῆλον ἢ βαφὴν ἐσθδου,
 Οὐκ ὀρθῶς ἐγνώ τῆς βαφῆς τὸν ἐργάτην;
 Ἡ ποῖος ἕς ὄσφρησιν ἤταν βαλοσάμου,
 Οὐ σὲ παρ' ἐσφάπνυσε βαλοσάμου πλέον;
 Τίς κέδρον ὑψοῖ, καὶ πλατυφῆ τρεῖς κλάδοις,
 Καὶ πικρὸν ἐνλίθησι ὅτι ξύλω μύρον;
 Τίς νάρδον ἐψοῖ, καὶ μυρίζων τῆς πῶν,

Μῆλον καὶ ῥόδον.

Βαλοσάμου.

Κέδρος.

Νάρδος.

I

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

- Φοίνιξ. Αρωματίζην ἐκβιάζῃ τὸν σάχχον;
 Ποθεν δὲ φοίνιξ ἐν κατὰξήροισι ἔπιποι,
 890
 Καρποὺς μὲν γούργῃ δὴν ἐνίκμων βοτάνων;
 Κίττα. Τίς καὶ τὰ κίττα τῆ ἀκαμάτας ὀπίστας,
 Σιωπήφεν αὐτοῖς αὐτοχάλκευτα ξίφη;
 28. ὄλων. Τίς σπαρηδροῖ τὰ τέκνα τῆ φυτῶν * ὄλα;
 Καὶ τοῖς μὲν ἐνέθησιν ὁσώδη βίασιν,
 Οἷς ἔστιν ἐκτὸς ἀσθενῆς ἢ γυμνότης,
 Τοῖς δὲ παρὰδωκῆς τερρὸν ἔξωθεν δέρας,
 Οἷς ἔστιν ἐκτὸς ἀσθενῆς ἢ γυμνότης.
 Τίς δὲ λέοντι θάρσος, ἢ τῆ δορκάδι
 Λέων. Δρόμοις ἐπῆκεν ἀντιφάρμακον φόβος;
 900
 Δορκάς. Τίς ταῦρον ἐκράπτωεν ὡπερ ἐργάτιον,
 Ταῦρος. Αεσπειαν μέλλοιτα; τίς τῆ ὀρνέων
 Ορνίθων Τὴν γλώτταν ἐσόμωσεν ὀργάνον δίκην;
 γλώττα. Ὡς καὶ νομίζῃ τοῖς κενοῖς μυθογράφας,
 εἶναι παρ' αὐτοῖς γνωστικὴν ὀμιλίαν.
 Γρύψ. Ποθεν δὲ καὶ γρύψ ἀσθενῆς λαβῶν κρανίον,
 Καὶ βοῶν ἀνασπῶν εἰς εἰλίμων ἀρπάγων,
 Καὶ πλινθὸς ἥρ), καὶ βαδίξ τετραπόδι;
 καμῆλος. Τίς τὰς καμῆλους καὶ περ οὔσας ὀργίλους,
 910
 Επέσει μὴ εἶς μὴ μαίνεαδ γάμων;
 Καὶ κλῆνος ἔτω βράζον ἢς λαγῶν παῖτος,
 Γρὸς τῆ ἀθεσμον μίξιν ἐγκεατὲς λῆμον,
 Πέρσας ἕσθη καὶ τοῖς θολοκωῶτας τῆ βιον.
 Τροχός. Ποῖος ὀρισμοὺς ἐκμαθῶν Ἰπποκράτους,
 Τεπωλῆμος δίκταμον ἐμφαγῶν πείρας,
 Τὸν ἰὸν ὄθις τῆ βελῶν ἀποπνύς;

Ποῖος

- 890 Aroma spicam cogit almam fundere?
 Ast vnde Palma arentibus nata in plagis,
 Mel fundit in fructus racemósque vuidos?
 Quis mala citria muniens tot spiculis,
 Aptavit ipsis arma naturalia?
 Quis stirpium fœtus recentes obtegit?
 Ac his quidem indit nuclei basim osseam,
 Queis nuditas extra imbecilla est scilicet:
 Aliisq; duram opponit exteriùs cutem,
 Queis intus est mollitia delicatior.
- 900 Ecquis Leoni audaciam, timido at damæ
 Cursus timoris remedium tutum exhibet?
 Tauro quis vt opifici dedit robur, solum
 Vertat vt aratro? quis ve linguam garrulis
 Velut organum formavit aibus tinnulum?
 Vt inde rentur fabulatores noui
 Ipsas habere cognitos vocum sonos.
 Ast vnde quæso maximis Gryps viribus
 Bouem vnguibus rapidissimis altè eleuans,
 Alésque volat, & quadrupes gressus mouet?
- 910 Quisnam Camelos, æstuent irâ licet,
 Persuasit vt parentis haud se polluant
 Contactibus? libidinosum ergo hoc pecus,
 Dum temperat constanter à venere impia,
 Persas nefandæ impuritatis arguit.
 Decreta quænam didicit à Coò sene,
 Vt saucius caper ferus Dictamnum edat,
 Et sic sagittarum venenum respuat?

Nardi spica.
Plin. c. 2. l. 13.

Palma.
Plin. l. 13. c.

Mala citria,
 seu Assyria.
Plin. l. 12. c. 3.

Fructuum in-
 tegumentis, &
 nuclei.

Animalium
 proprietates.
 Leo.
 Dama.
 Taurus.

Auium lin-
 gua.
*Plin. 7. 19.
 cap. 12.*

Gryphus.
Plin. l. 7. c. 2.

Cameli.
*Aristot. lib.
 de mirab. aud.*

De animalis
 remedis
 De capro seu
 Capris feris:
*Aristot. l. 9.
 hist. Anim. c. 6
 Dioscor. l. 3.*

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Accipitris
 medicina. Ecquis Galenus Accipitrum vulnera
 Lactuæ amaris purgat è liquoribus,
 Caliginosam luminum his nubem auferens?
 220
 Pardalis. At Pardalis feræ cruorem haurit capræ
 Vexata morbo: sic medetur & sibi.
 Sed vuidis quercus sacratæ frondibus,
 Cameli. Vstos Camelus mox sapores euomit.
 At viride gramen si canis gustauerit,
 Canis. Depellit atræ bilis ægritudinem.
 Lupi. Raui at lupi terram, lepúsque cantharos,
 Leporis. Leóque simias: olor ranunculos,
 Leonis. Leóque simias: olor ranunculos,
 Cygni. Hædique difficilem cùm edunt Scammoniam,
 Hædi. Cibo hoc dolores cruditatis leniunt.
 230
 Ciconiæ. Et absque falso numine Aesculapij,
 Angues vorando sana fit Ciconia.
 Vnde at Catoblepas anhelans vim igneam,
 Catoblepas. A nare flatum torrida emittens ferum,
 De hac fera
 Ælia. Var. Incendij flumen solum versus iacit,
 hist. l. 7. c. 5. Plinius verò
 l. 8. c. 21. Iaculatur ac telum procul, tanquam arciger,
 Athenæus. l. 5. Ætneam vt ardere rapidam flammam putes,
 Pompon. Mel. Fulminibus & pares vaporum turbines?
 l. 3. c. 10. Vt nisi iuberetur gerere pronum caput,
 Flammæque feruidos ciere infra globos,
 240
 Terram cadaueribus premi contingeret.
 Animantibus
 formidolosa Iam quæ genera præstantiora animalium
 Terrentur à re viliori qualibet?
 Equo. Formidat omnis equus flagelli verbera,
 Tauro. Oestroque percussus fugam taurus capit:

Terret.

Ποῖος Γαληνός ἱεράκων ἤ νόσον ἰέραιες.
 Ὅπως καθάρη πιχροφύλλων ῥιδαίων,
 920 Ἀχλὺν δὲ αὐτῆ ὀπλικὴν ἀποξέων;
 Καὶ πάρδαλις μὲν λύθησιν αἰγὸς ἀγέας πάρδαλις.
 Γίνῃ νοσοῦσα, καὶ καθάρη ἤ νόσον.
 Ὑγρῶν δὲ φύλλοις ἐκ δρυὸς καθαροῦ, κάμηλος.
 Χυμῶς κάμηλος ὄξεσσι κεκαυμῶσιν.
 Χλωρῶν δὲ ἢ ἀγρῶσιν ἢ φάλαγγες κύνων.
 Χολῆς μελαίνης ὄξεσσι πάθος. Λύκος.
 Λύκοι ἢ τὴν γλῶσσαν, οἱ λαοὶ δὲ καθαίρειν. Λέων.
 Λέων πιθήκων, οἱ δὲ κύνων βατράχων. Κύκνος.
 Τροχίλι δὲ ἢ ἀπεπλον ἀσκαμμοῦσι Τροχίλις.
 930 Δειπνοῦσιν, ἐκωλύουσι ἢ ἀπεπλον.
 Ἀσκληπιῶν δὲ ἢ νόσου θεῶν δίχα, πελαργός.
 Τρώων πελαργός, οὐ νοσήσιν, θεῶν ὄφει.
 Πόθεν κατώβλεψεν πυρσὸν ἐμφυτὸν πνέων,
 Ἐκ εἰνός ἐμφύσημα πυρφοροῦσιν, Κατώβλεψ.
 Κάτω ὅ ῥῶμα τῆ πυρῆς ἀνιστρέφει.
 Πόρρω δὲ πέμπη ἢ φορῶν, ὡς Ἰξότης,
 Αἰνῶν δὲ ὡσπερ καὶ καθάρησιν φλόγα,
 Δίκην κεραιῶν * πυρσοβῶν * ἀλμύδα.
 Εἰ μὴ δὲ θεσμὸν εἶχε συγκεκυφέναι,
 940 Καὶ τῆς φλογὸς ὅ βλάσμα συγκίνησιν κάτω,
 Τὴν γλῶσσαν βαρύνει εἶχεν αἰ ποῖς λειψάνοις.
 Πόθεν δὲ τὰ πρῶτον ἔχον τῆν ζώων γλῶσσαν,
 Ἐκ ὧν δοκῶσιν μετείων φαυλίσει;
 Καὶ πᾶς μὲν ἵππος σφραγίσματα τέλει,
 Οἰστροῦ δὲ φλόγα τῶσιν ἐπισημῶσιν.

ἢ κεραιῶν
 ἢ τὴν ἀλμύδα.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Φοβῆ ἢ τ' λέοντα τυπήθεις κύων.
 Ημᾶς δὲ κείνων ὕπελθ' ἀφ' ἑστέφει,
 Δάκνων, περσαυλῶν, δ' ἐυπνίζων πολλάκις.
 Καὶ τῶν ἑφάπτων ἐκφοβοῦσι τὸ κείρας,
 Τὰ μικρὰ χυλλίζοντα τῆν χείρων βρέφη.

Υλλος.

Καὶ μικρὸς ὕλλος ὑπερχέρω θηεῖα
 Φθόρῃν ἐφιστᾷ τῇ τομῇ ὧν ἠπάτων.
 Λάδρα γὰρ αὐτῷ περσοβαλῶν κεχηνόει,
 Διατρέχῃ τὰ σαλάγγα σαλιῦος δίχην,
 Τεμνὸν δὲ χρυπλὴν δ' ἐὼπιαδὶς θύσαν,
 Φοινῆς ἀφ' ἑστέφει οἴχε' ἑσσωσμάριος.

950

Ἐσχίλος.

Ἄλλη δὲ ἕως πέφυκεν ὀρνέας φύσις,
 Ἡ τοῖς ὀδόντας ὄσχε' τῶ θηεῖα,
 Καὶ τοῖς περσιτοῖς ἐστᾷ λήψαμοῖς.
 Σποργὴν ἢ δεικνύουσα γυναικὸς φίλα,
 Καὶ τ' τραπέζης τ' ἑσφὴν ἀμδουμένη,
 Ὅταν τ' ὕλλον χητιανῆα περσοβλέπη,
 Κράζει, πλεονῶν, τοῖς ποσὶ περσιτρέχῃ,
 Κνήθῃ δὲ τοῖς ὀνυξί, καὶ περὶ τ' φόνος,
 Κήρυξ ὀλέθρου γίνε' ἑσφόρος.

960

καὶ συμπο-
 νοῦντας.

Καὶ τ' τραπέζων ἐξελέγχῃ τοῖς φίλοις,
 Μὴ συμμαχούσας * εἰς ἀνάγκην τοῖς φίλοις.
 Ἐχέω γὰρ οἶμα, τὰς ἐν ὀγκώσῃ φύσιν,
 Ἐκ ὧν ἀμυδρῶν συμμαχάσθ' ἑσμάττω,
 Ὡς μὴ τις αὐτῶν τὰς ἐπάρσιν περσοβλέπων,
 Γάθοι λεληθῶς δυασέβης ἑσποφίας.
 Ὅχι πέποιθεν ἢ κατ' Αἴγυπτον μέθῃ,
 Οὐ τοῖς μεγίστοις ἠπατημένη μόνον,

970

Αμ'

Terret Leonem verberatus & canis.

At nos culex vilissimus torquet malè,

Mordens strepénsque, sæpius somno excitans:

Sicut Elephantum territant ferociam

950 Ipsi pusilli grunnientes porculi.

At paruus hyllus terræ alumnae & fluminis

Necem struit, feruensque concidit iecur:

Nam clanculum irrepens in os eius patens,

Per viscera excurrit cavi tubi modo,

Findensque posticum latenter ostium,

Cæsor fugâ suæ salutis consulit.

Est alia item natura avis percallida,

Quæ in dentibus depascitur monstri istius,

Ex reliquiis epulans optimis belluæ:

960 Et certi amici quis sit affectus docens,

Mensæque honorem & gratiam tribuens cibus,

Quando intuetur Hyllum adesse proximè,

Clangit, strepítque alis, pedibus & profilit,

Et vnguibus corradit, antèque impetum

Præco necis, salutis idémque author est:

Sicque arguit mensarum opipararum assecclas,

Non adiuuantes, cum necessitas iubet.

Namque, arbitror, decebat immanes feras

Exilia hæc corpuscula sibi adsciscere,

970 Ne fortè quis, dum immanitatem harum videt,

In notiones incidat sensim impias:

Ægyptiorum ut accidit temulentia,

Quæ non modò delusa fuit ingentibus,

Leoni.

Homini.

Elephanto.

Hylli, id est
Ichneumo-
nis, bellum
cum Croco-
dilo.

Plin. l. 8. c. 24.

De Trochilo
seu Regulo.
Plin. ar. lib.
de soler. anim.

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Sed vilibus reptilibus, ac fœdis feris:

Ezech. 23. Totum salum impietatis horrendæ ebibens:

Ab hisque docta Hebræa gens malo suo,

Vitæ studens vitia æmulari pessimæ,

Orca & cete. Res consecrauit muscam ad vnam conditas.

ORCAS quis, hæc portenta maris, alta vt iuga,

In vastitate immensi abyssi continet:

Ne si impetu ferrentur in latas vias,

Naues morarentur, vel aliò truderent?

De Remora. Quis ve Remoram piscem pusillum in æquore

Arist. hist. animal. l. 2. c. 14. Statuit carinis obuium currentibus?

Plin. l. 9. c. 25. Hic classi in altum vela danti opponitur,

c. 1. l. 32. Spirantibusque auris resistit gnauiter:

Plutar. Sympos. 2. Prob. 7. Si quidem ala media parte pectoris sita,

Oppi. l. 1. Hunc versat, & quasi cymbalum circumplicat,

Hælient. Quam nauibus quando obiicit currentibus,

Arcet aquilones, fluctuum & cursum impedit,

Spumamque collidit procellis turgidam:

Mucronibus donec nouaculisque cum

Peritus vrinator incautum secet,

Et salibus iniectum vaporibus priuet:

Remedium conuulsionis vteri in grauidis. Hinc fit medela matribus, quas vellicat

Infans in aluo contineri qui nequit,

Sed prosilire vult, ruensque illabitur.

Turtur & Purpureo. Vnde at secundas, veluti turtur nuptias,

Natura Purpureonis odit maximè:

Vt si quam apud nos hic Lupam conspexerit,

Corpus suum inedia sinat tabescere?

Meretricis

980

990

1000

Ἄλλ' ἄξει φαύλων ἔρπετ' ἔχ' καὶ θηρίων,
 Τῆς δυασθείας ἐκπιόσα δὴ σάλον
 Οἷς καὶ μαθητεύσαντες Ἐβραῖοι πάλαι,
 Τὸν αὖθ' ἐξήλωσαν ἐν κακοῖς βίον,
 Καὶ μέγρι μῆας ἐκθευῶντες πλὴν κήσιν.

980 Τίς καὶ τὰ κήτη τ' θαλάσσης τοῖς λόφοις,
 Ἐν τ' ἔρήμοις τ' ἀβύσσου συλλέξαι;
 Μήπως ἐπεισφρήσονται τῆς λεωφόρου
 Οδοσατήσῃ καὶ παραξί τὰ σκάφη.

Καὶ τίς τὸν ἰχθυῶν τὸν βραχυῶν τὸν ναυκράτιον
 Ποῖς πτερουσῶν ὀλκείων ἀντιτάτιον,
 Καὶ πλωτῶν δόλιασθον ἀνταίρῃ σόλον,
 Καὶ τῆς * πνεύσας ἀνιτάτῃται βίαις
 Γτέρυξ γὰρ * αὖθ' ὡς τὰ τῷ ἔρηνου μέσῃ,
 Κυκλοῖ παρῆπύξασα κυμβόλου δίκην,
 Ἦν τ' θεούσας ἀντερείδων ὀλκείσιν,

ναυκράτιος
 ἢ ἐχενίς.

990 Ἰσαὶ τὸ πνύμα, καὶ τὸ ῥόδιμα, καὶ τὴν πρέχην,
 Καὶ κυρτὸν ἀφρον ἀντεπικαῖ, ὡς σόλην,
 Ἐως μαχαίρας ἢ ξυροῖς τεχνιτῶν,
 Τέμη τὸν ἰχθυῶν τεχνικὸς βυθοδρόμοις,
 Ἄλλοι τε τῶν ἐμβόλων ἐξικμάσῃ,
 Καὶ γίνεται κλείς μητεικῶν ἀπαρῆμ' ἔχ',
 Οτε σφραδάξῃ καὶ παρῆπύξασα γέλη,
 Καὶ τοῖς ὀλκείοις ἐκτραγῆναι τὸ βρέφος.

γρ. πλεούσας
 γρ. αὐτῶ.

1000 Γόθεν δὲ διττοῖς, ὡς περ ἢ φυγῶν, γάμοις,
 Τοῦ πορφυρέωνος ἢ φύσις βδελεύθεται.
 Οἷς καὶ πρὸ λίμνιν εἰ σκοπήσοι μαχαίρα,
 Λιμῶν τὸ σῶμα τήκεται τεθλιμμένον.

φυγῶν.

K

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Θύων δὲ πόρνης, μηδὲ τιῷ γέλω βλέπειν,
 Λάλω σιωπῇ σαφροσίῳ τὸν βίον.

ἔγχελις.

Τίς τεκροποιῶν δεικνύει τιῷ ἔγχελιω,
 Ἀμῆξον οὐδὲν καὶ ἀπορῆς ἀήσοτείαν,
 Ἡ τῷ ἑαυτῆς ἀντιπλάθρων ἔυσμῆξ,
 Τὰ ἱμήματα ἀπείρουθε πετραίοις πάτρης,
 Φύει τὰ τέκνα τῇ κυήσῃ τῇ ξένη,

χ. πλευρομή-
 τωρ.

Καὶ πλωρομήτρα * γῆ θαλαπῆια *

Καὶ μὴ λαθοῦθε δογματίζῃ τῇ φύσει,

χ. ἠγρόσοι.

Ὡς σῶδεν * ζήμῳτε Μωσῆς, εἰ λέγοι

Πλάθων ἠμέσθαι τῷ βίου λοχευτείδαν

“ Οὐ συγχύσθεις γὰρ ἔκκαλῃν ἀσυμφόροισι,

“ Τῷ σιωτελεσῇ τῷ ἀμνησῶν γέμισ *

Υμνητέον δὲ μάλλον ἄλῶν, ἠνίκα

Ἐκ τῶν πῶσθαι φύσιν δημιουργεῖ τιῷ φύσει

Καὶ τοῦτο ποιῆ δῆγμα τῆ ἔξοισίας,

Ἀῦλος ὦν ἔνυλον εἰ κήξῃ φύσιν,

Καὶ τρεπῶς σὺν ὦν τρεπῶν εἰ ποιῆ βίον.

χελώνη.

Τίς ἐνιδύσκει τιῷ χελώνῳ ὄσρακω,

χ. φευσε-
 μῶν.

Καὶ τιῷ ταπεινόσωμον ἐφερασμένη

λάμπυ-

Δείκνυσιν ἐντὸς οἰκίας * φορομῶν;

ρος.

Τίς ἐμφυτεύσας ὅθῃ διαυγῆ λαμπύρω,

χ. λευκῶ
 ἔρπετῶ.

Σπιθησῶ * λυκῶν, ἔρπετὸν ποιῆ σέλας,

Τὸν ἄλῶν ἔρπειν καὶ πλεροῦσθαι θεασίας;

σαλα-

Ποίαις δὲ πηγαῖς, ἢ βυθοῖς κεχυμῶν;

μῶνδρη.

Δρᾶ * σαλαμῶνδρα τὰς καμίνοισι ἀϊτάλιω;

χ. Ποιῖ.

Τίς ἐντέθηκε τοῖς πύρεκξῃς φρένας,

πύρεκξ-

Διάκρισιν τε τῷ μαθεῖν ὅσιν ἀφέρον;

να.

1010

1020

Εκ δ

Meretricis hic dum vitat aspectum quoque,
Docto instruit vitam suo silentio.

QVIS procreare lubricam anguillam docet
Matricis expertem, & carentem semine?
Quæ proximorum scrupulorum lateribus
Strigmenta duris inserit dum cautibus,
Natos satu & conceptu inaudito creat,
Et latere gignens in mari producitur.

Anguilla
ortus.
Plin. l. 9. c. 51.
Plutarch. 2.
Symp. qu. 3.

1010 Sic vel tacens, naturam eo facto admonet,
Magnum nihil Moysen aberrasse, hoc cum ait,
Vitæ esse costam procreatricem viri.

De costa
Adami.

• Namque impares confusiones carpere,
• In arduarum rerum opifice, esset nefas:
Hunc laudibus celebrare sed magis decet,
Cum perficit naturam ab aduersis ei;
Ac præbet hoc potentia specimen suæ,
Simplèxque naturam creat non simplicem,
Vitam & fouet mutabilem immutabilis.

Dei potentia
admirabilior
in iis que præ-
ter naturam
sunt.

1020 Testudinem quis hac caua concha induit,
Et corpore exili admodum circumdatam,
Intra domum ostendit vagare propriam?

Testudo.

Quis noctilucæ splendida clara insita
Scintillula, volaticam lucem efficit,
Præstans idem animal reptile ac volatile?

vel, latère.

Cincindela
siue nocti-
luca.
Plin. l. 11. c. 18.
C. l. 28. c. 26.

Quæis fontibus, vel abditis recessibus,
Vertit caminos Salamandra in puluerem?

Salamandra

Quis flammæ alumnis indidit vim mentis hanc,
Peritiâque iudicandi quid iuuet?

Pyrecgona.
Arist. l. 5. hist.
an. c. 18. § 19.

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Nam prodeuntes ignis ex fornacibus, 1030
 Pulli vt recentes aduolant flammæ igneæ,
 Pro mamma habentes & cibo accensam facem,
 Atque obstetricem torridum focum expetunt:
 Ignis voracisque, omne quod consumit, os,
 In his modò altor fit parénsque animalculis.

De Cantha-
 ris siue Sca-
 rabeis.

Arist. l. 5. hist.
 anim. c. 19.

Plin. l. 30. c. 11.

Fœcunditatem Cantharorum quis docet,
 Desint vt instrumenta proli his commoda?

Qui colligentes stercus abiectissimum,

Illud rotundant, quando sol radios iacit,

Quo vsque globus accenditur cylindricus, 1040

In sterquilinio concipitque semina:

Proinde sic, fœtu sine parente edito,

Prolem creant vteri dolore liberi.

Quæ præteriit is fabulator maximus,

In Porphy-
 rium.

(Nam Porphyrio acuta est quidem lingua oppidò,

Ast eius ingenium minimè constat sibi)

Ad fabulas accurrit instructas dolo,

Et prata nactus asperos merit rubos:

Mirari at ipsum talia æquius fuit,

Laudando summam numinis potentiam, 1050

Extrema quòd pertingat ad fastigia:

At non Dei simulachra temerè dicere

Hos stercore infectos, olentes cantharos,

In quo videntur pedibus incuruis suis

Stercus globosum vltro citroque voluere,

Superorum obire & orbium negotium,

Et fingere athereos globos de stercore.

O mens

1030 Εκ δ' ἰσότητος γὰρ τῆς πύρεθς πῦρ ἡλιόθεν,
 Πειριπέχουσι, ὡς νεότησι, πῦρ φλόγα
 Θηλιῶ ἔχοντες, ἔθ' Ἐσφίω πῦρ λαμπάδα,
 Καὶ πῦρ ἑαυτῶν πυρφόρον μαυροτείδην
 Αἰεὶ ποθοῦσι· καὶ τὸ παμφάρον εἶμα
 Μόνον πῦρ αὐτοῖς γίνεται ζωοτρόφον.

Τίς τεκνοποιούς δὲ κινύει τοῖς χανθάρουσι,
 Τῶν πύρεθς δ' ἴκτειν οὐχ' ὑπὸντων ὀργάνων;
 Οἱ συλλεγύτες κέπειν ἡμδημιδύην,
 Σφαμερδῶν αὐτῶν * εἰςδρόντος ἡλίου,
 1040 Ἐως πυρῶν τῶν κυλίνδρων ὁ σρόφος,
 Ἐκυμονήσθ' πῦρ ἀσπερὶν τῆ κοταρία.
 Οὕτω δ' λοιπὸν ἔξ ἀμήτορος τάχην,
 Γονίω * νεουργήσουσιν ὠδίνος ξένω.

Ἄσφ * πῦρ ἡλιόθεν ὁ δραστὺς μυτοζεάφος
 Τῶ Γορφυεῖω γλῶσσα μὲν τετηγμένη,
 Γνώμης δὲ φύσις ἀσατεῖν εἰσισομένη·
 Μύθοις ἐπεσκήρτησεν ἡπατημιδύοις,
 Λημιδύας δὲ ῥῶν, καὶ θεῖζων τὰς βάταις·
 Ἐρχῆν γὰρ αὐτὸν τῶν μᾶλλον θαυμάσαι,
 1050 Καὶ παλκρεατὲς δ' ἑῖον ὑμνήσαι κείνου,
 Πῶς ἔθ' αὐτῶν ἔρχεται τῶν ἐσχάτων,
 Καὶ μὴ θεοῦ μίμημα πολὺ μῆσαι λέγειν,
 Τοῖς κωπερμόρτοις καὶ δυσώδης χανθάρουσι,
 Ἐφ' * οἷς δοχεύουσι ἐκ ποδῶν ἀντιπυρφόρων,
 Τῶ σφαμερδῶν κέπειν ἀντιπυρφόρον,
 Καὶ πύρεθμα ποῖν τῶν δύω κυλισμάτων,
 Καὶ χηματοργεῖν οὐρενοῖς ἐκ κοταρίας.

χανθάρουσι.

χ. ἐμβολόντος.

χ. νεουργήσουσιν.

χ. ἡλιόθεν.

χ. ἐφ' ἑ.

ωιτ

K iij

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Ω νοῖς ἀμύτρος, ὦ θρασύτομος βία!
 εἰ δὲ θεῶν μὴ εἰς ὑφ' ἑσθῆκει πόλος,
 τῶ χαυτάρῳ δὲ γῆ κατ' ἡμέραν.

1060

γύφ.
 Τίς ἀσπὲρ ποῖς γῆρας ἔξ' ἀγῆ τόκῳ,
 Φυλῆς περ' αὐτίς οὐχ ὑπεύσης ἀρρένος,
 Σκιὰν παρθενίης * γνωστῆς ἀφ' ἑγξίας;
 Οἱ τῷ γάλακτος ἐμφραγῆτων τῆς πόρων
 Μόνοι γὰρ ἐκβλίζουσιν ὀρήθων γάλα·
 Τὸν μηρὸν ἐκτέμνοντες ἡματωμένους
 Γόλακτος ὀλκῆς ζωπυροδοὶ τὰ βρέφη.
 Καί μοι δοκεῖ τὸν γῆρα σεμνυῖναι πλέον,
 Τῆ συμπαθείᾳ τ' ἰσθῆς τελευτημένον,
 Ἡ τὸν μέγιστον εἰς ἀσελγῆαν Δία,
 Τμηθέντα μὲν εἰς γονῶν ὀλεθρίων.

1070

πελεκαῖ.
 Τίς τῆ πελεκαῖων ἀπὲρ λῶχης τὸ σῶμα,
 Ζένοισι διωργάνωσε μακραχοντίης,
 Καὶ χάσμα τούτοις ἔξ' ἀνοίγῃ παμφάρον
 Ρεῖς τὰς ἀπλήσοις ἀρπασὰς τῆς ἰχθύων;
 Ποία δὲ δεινότητι τὰς κῆρας ἔτρω
 Ἐν τοῖς ἑαυτῶν συσαλάσιν ὀσπρέοις,
 Τέχνη ληστέλλουσι ἠκριβωμένη;
 Σιωπημύνας γὰρ τὰς πτυχὰς τῆς ὀσπρέων,
 Ἀμηχόμως ἔχοντες εἰς λύσιν φέρειν,
 Χολάσιν αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐντέρων,
 Λύσιν δὲ πάσῃ τῆς ὀσπρέων ἢ τερρότης,
 Τῆ θερμότητι τῆς ἔσω χωνουμένη,
 Θάπτον τ' αὐτὰς ὀσπρέων ἔξ' ἐμοῦσιν ὀσπρέων,
 Γυμνῆ δ' ἀρπάζουσι τὰς σάρκας μάχη,

1080

Τίω

O mens tenebricosa, osque plenum audaciæ!
 Si quidem Deo sedes polorum est vnica,
 1060 At scarabeo noua in dies fit singulos.

Quis semine educit sine vlllo vultures,
 Queis masculam natura prolem non dedit,
 Vmbram docentis indicans silentij?

Hi porrò lacteis opertis fontibus,
 (Soli alituum enim lac feruntur fundere)

Crus dissecantes, sanguine aspersis suo
 E tractibus lactis suum reparant genus.

Hinc autumo venerabilem magè vulturem,
 Dum prolis affectu suæ se dissecat,

1070 Quàm maximum istorum Iouem in libidinem,
 Dum prolem ad impiam sibi exscidit femur.

Quis lanceę instar ora Pelicanis dedit
 Instructa miris maximisque spiculis:

Atque his hiatum pandit omniuorum, vtilem
 Ad tot rapinas piscium quos glutiant?

Iam quali acumine præditi hi sunt alites,
 Dum comprimunt conchas simul cum tegmine,
 Dein arte subtilissima illas diuidunt?

At enim cohærentes sibi testas benè,

1080 Cùm nesciant solutione frangere,
 Conchas relaxant in calorem viscerum:

Sic concoquendo dura testa soluitur,
 Feruore mollitis repentè carnibus:

Ac protinùs nexus solutos euomunt,
 Prædantur & nudo esculenta prælio.

Vultures.
 Arist. c. 11. l.
 9. hist. Anim.
 Plin. l. 10. 6.

Pelicanus si-
 ue Platea si-
 ue Platalea.

Conchayum
 venatiss. Arist.
 l. 9. c. 10. hist.
 anim. Cic. 2.
 de nat. Deorū.

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Testacei scuti priuata tegmine.

Gallus gal-
linaceus.

Quis lucis alitem sonantem intra domum
Persuasit horas noctis vt subduceret :

Virg. Georg. 4. l. 1. v. 100.

Et præuideret Sole nondum orto iubar,
Somno sepultos opifices vt suscitet?

1090

de Phœnicie,
Plin. l. 20. c. 2.

Quis porrò Homeri è fictionibus Deus
Phœnicis abradit senectam vsti rogo,
Atque arido condens senem busto alitem
Viuas sepulchri reliquias mox exhibet?

Apostrophe
ad Græcos.

Graij inde Graijs cedite ergò fabulis,
Piè & reuiuifcentiam modò credite.

De auspiciis,
& prælagiis
auium.

Prædictionum quis auibus dedit modos?

Diuinat imbres tempore in sudo humidos
Cornicis os, viridis senecta cui diu est.

Virg. Georg. 4. l. 1. v. 100.

Et antequàm aura spiret, eius præscia est
Densum fulica dum curuat alarum sinum.

1100

Ibis. de qua
Herodot. l. 2.
Plinius l. 8. c.
27.

Quales at Ibis nigra doctores habet?

Quæ ipso Galeno in hoc videtur doctior,

Quòd clausus est quoties meatus infimus,

Incerta quo pacto referat hanc ianuam,

Oblongum in obliquum latus collum exerit,

Siphunculi in modum suum rostrum struens,

Salsumque fundens visceri succum intimo

Ita arida his fluxis onera trudit foras.

De vulturū
partu, & Vir-
gine Dei-
para.

D. Basil. Hom.
8. Hexæe. D.
Ambros. l. 5.
Hex. c. 20.

Quis semine edidit sine vlllo vultures,

Vbi faminae omnes, masculum nullum genus?

Hi Virginem nostram gerentem lampada

Præ se ferunt, quantum alitis natura quit.

1110

Oportuit

Τὴν ὄσρακάδῃ μὴ φορῦσαις ἀαπίδα.

Τίς τὸν μεγιστόφωνον ἔνδον ἔφείγης;

Ἐπεισεν ὄρνιν ὠρολογεῖν τὴν θύφροβίλιν.

Καὶ μὴ πρὸντα παρβλέπειν τὸν ἥλιον.

1190 Καὶ τοὶς ἐνύπνοις δξυπνίζῃν ἐργάτας;

Θεὸς δὲ ποῖος τῷ Ὀμήρου πλασμῆς;

Γῆρας ξέφ φοίνικος ἐκπυρομύθου;

* Λυτῶ δὲ τὸν ῥόντα τεφρώσας πύφα;

Ζῶντα παρβδμή τῷ τάφου τὰ λείψονα;

Ἐλληνικοῖς Ἕλληνες εἰξαντες λόχοις;

Γείαθητε λοιπὸν τὴν ἀνάσασιν σέβν.

Τίς μαρτυκοῖς δίδωσι τοῖς πηνοῖς ὄσους;

Μαυτεύεται γὰρ ἕβουῖς ἐν ἀθρία;

Τῆς μακρογῆρου ἔκωρώνης τὸ σῶμα.

1100 Πρὸ τοῦ δὲ πνῦσαι, τὰς πνοαῖς παρβδκνή;

Αἶθθα κελπύσασα τὸ πτωὸν νέφος;

Ἰοῖς δὲ ποῖων εὐπορῆ διδασκαλῶν;

Καὶ τῷ Γόληνδ δείκνυται σφωτέρα;

Τῆς γὰρ κείταθεν ἐμφραγείσης ἐξόδου;

Ἀμηχμοδοσα πῶς ἀυοίξῃ τὴν θύραν;

Τὸν μακρὸν * ἐκτεῖνασθαι λοξῶς αὐχένα;

Σίφωνα γρηρὸν τεκλονθῆ τὸ σῶμα;

Καὶ χυλὸν ὄγμης ἐμβδομοδοσα τοῖς ἔσθ;

Τὰ ξηρὰ ῥύσασθαι ἐξεφορτωσεν βάρη.

1110 Τίς ἀσπύρα τοῖς γῦπας δξάγῃ ῥάκω;

Φυλῆς πρὸ αὐτοῖς οὐχ ὑπούσης ἀρρένος;

Οἱ τὴν κατ' ἡμαῖς πυρφοροδοσα πρὸντον;

Δεικνυότες αὐτὴν ὡς ἐφικτὸν ὄρνθα;

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ Π

Εδὴ γὰρ οἶμα τῷ ποσούτου θαύματος

Ἐχὼν ἀμυδρὰς ἐμφάσας καὶ πλὴν φύσιν,

Ὡς μήτε δόξῃ χαμηλομειῖσθαι τόκω,

Μήτε πρὸς ἄκρον ἰσορροπία τὰ τῷ ἴσθου,

Οὐ γὰρ μόνουσι ὡς ἐκείνη πρῶτον,

Ὅταν τὸ τετρὸν εἰς διέξοδον δράμῃ,

Ρήξῃ τὰ κλάσθρα καὶ πρὸ ἑλθῇ τὰς θύρας.

Εἰ δ' αὖ γε ἔλκτουσιν ὀρήτων χῆν,

Ἐκχυμονοῦντα τῇ φορᾷ τῷ πνύματι,

Ραῖς οὐχὶ μᾶλλον ἢ τεκοῦσα πρῶτον,

Τὸ πικρὸν ἐξῆ τ' ἰσθῆς τ' ἀσπέρου,

Ἐκ ζωοποιῶν πνύματος πληρομυθῆ;

Ποῖος δὲ φοῖβος μδρυκῶν τειπέρι

μῦς.

Τὸν μῦν διδάσκει τὸν τυφλὸν, τὸν παμφάγον,

Ἐν τοῖς λαβυρίθοις ὄντα τῶν ὀρυγμάτων,

Φεάτην πρὸς χερσὶ τ' φορᾷ τῶν πνύματων

Τὰς ἀνιπλόξους τῶν ὀπῶν διεξόδους,

Ἄλλας δὲ ποῖς ὀρῆσι πηλῆτοις, ἴπου

Τὸ χῶμα τ' ἰσθῆς τὰς πνοὰς ἀποκρύβοι.

ἐχίνος.

Ποῖος ἢ Νηρεὺς τοῖς ἐχίνοις * ἐιστάλοις

χ. τῆς ἀλός

Προβλεπτικὰς δίδωσιν ἐν βυθῶν χέρας,

χ. τὰ ζάλης

Ὅπως φυγόντες * πρὸ ζάλης, τὰ τ' ζάλης,

πρὸ τῆς ζά-

Εἰς πλὴν γαλήνῃ πρὸς οὐρανὸν τῶν λίθων,

λῆς.

Τίς πλὴν μδρῆται πλὴν σοφίῃ, πλὴν ἐργάτῃ,

μδρῆται.

Γεωμέτρῃν ἔπεισε, καὶ τειωρόφοτος

Οἴκοις ἐγείρειν ἐξαγώνων κτισμάτων

Ποῖον δὲ τὰς σύεικας οὐκ ἐπ' ὀρήτας

Γραμμῆς διδιδύγουσθαι, ἀλλ' ἐκαστοῖσιν

ΠΙΟ

ΠΙΒ

ΠΙΔ

Μήπως

Oportuit sedenim istius miraculi
 Naturam imagines habere absconditas,
 Vt nec nouata appareat partu hoc, neque
 Arcana prorsus detegat partus facris.
 Nam virgines intactæ, vt illa, non manent,
 Foetusque maturo meandi tempore
 1120 Sua claustra confringit, forésque transilit.
 At si parere sic constat istos alites,
 Vterumque ferre flamine Euri percitos
 Cur non magis quæ Virgo partum pepererit,
 Faciet fidem nullo editæ prolis sacro,
 Vitalis auræ plena cum esset spiritu
 Agedum tripes quis fatidicus Apollinis
 Murem edocet luminibus orbum, famelicum
 Cum latitat in labyrinthiis meatibus,
 1130 Occludere, antequam irruat ventis impetibus
 Foraminum cubilis obliquas vias,
 Aliasque construere serobes contrarias,
 1140 Telluris agger flamina vt coerceat.
 Quis verò Echinis pelagicis Nereus dedit
 In fece præscias futuri pupulas,
 Vti antè turbinem procellæ agili fuga,
 Rapiant lapillos, pondere vt stent firmissime
 Quis mellis opifici liquentis optima
 Geometriam exercere suast, ac domos
 Tectis tribus, sexangulares condere
 1140 Et fistulas non lineis dirigere
 Rectis, at obliqua via, flexos ordine

de mysterio
conceptus &
ortus Christi.

De mure,
nitela, vel
potius Eri-
nacio,
ex Arist. l. 9.
hist. anim.

c. 6. Plusar.
de sol. anim.
D. Basil. hom.
9. Hex.

Echini.
Plin. l. 9. c. 31.
c. l. 19. c. ult.
D. Basil. hom.
7. hex. D.
Ambros. l. 5. c.
9. Hex.

Apes.
Plin. l. 11. c. 27.
D. Basil. epist.
8. hex. Amb.
l. 6. hex. c. 4.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIIVM.

Ne fortè labantur pedes vsquam infimi

Ex sarcinis superis, quibus pondus graue est:

Sed paribus vt spatiis locari limites

Sint fornicatarum ædium stabilimina:

Quò, cæla stet firmata rectis arcibus,

Et nectaris nil dulcis excidat foras.

Apum Geometria.

Geometriam tractans vide Euclide hoc opus,

Nullam at figuram linearem detrahas,

Ne aculeus magistræ apis doctissimæ

Te pungat, addiscas vt inuitus licet.

De Araneis. Cic. 2. de Nat. De. Pisp. 1. 11. c. 24.

Quis araneos subtilibus digitis creat,

Et nere docet, & fila ad opificium suum

Ex viscerum recessibus refundere?

Qua linearivè arte firmas ad bases

Fundamina iaciunt, struuntque vincula:

Mediòque puncto dirigentes itamina,

Industria edunt circulos mirabili;

Et interordinio hoc inanis tramitis

Contrarias sibi columnas comparant:

Subtilis operis pulchra ne molitio

Ab araneo fabricata tandem corruat,

Qui ex vnico duplex opus filo efficit,

Ac veluti rete fila sunt, tectum & domus.

Hunc erubescat, temerè quisquis dictitat

De Materia aduersus eos qui negant eam a Deo creatam.

Materiem initio carentem: nam carens

Si vermis hac, texit, secundam certè eam,

Æuo at priores dicere est araneos,

Filorum opifices materia inhaerentium.

ii

Quo

Μήπως ὀλιθήθῃσιν οἱ κατὰ πόδες
 Εκ τῆς αἰώθεν φορικῆς βαρημίας.
 Εἶναι δὲ μάλλον τὰς * αἰθαλλήλους θέσης,
 Τῶν ἀπιδόξων κτισμάτων ἐρείσματ'α.
 Ὡς καὶ τὸν οἶκον ἐστάναι βεβηκέντα,
 Καὶ μηδὲν ὑγρὸν ἐκπεσεῖν τῆς ἰκμάδος.
 Γεωμετρῶν ἐντεθῆν Εὐκλείδῃ σέπει,
 Καὶ γῆμα μηδὲν γραμμικὸν * αἰεξίσης,
 1150 Μήπου σε κέντρῳ τ' σοφῆς διδασκάλου,
 Πλήξῃ μὲνίτης, καὶ μαθεῖν ἀναγκάση.
 Τίς τοῖς δ'ράχμας λεπτοδακτύλους πλάσας,
 Νήην διδάσκει, ἔπειθ' ἔργα τοῖς μύθῳ
 Εκ τῆς πρὸ αὐτοῖς ἐντέρων ἀναπλήψῃ.
 Γοῖα δὲ τέχῃ γραμμικῇ πρὸς τὰς βάσεις
 Βαθύοισιν δ'ράχμας, ἔπειθ' ἐπινοοῖσι δέσφῃ,
 Μέσω δὲ κέντρῳ τὰς ἐπάρσφῃ τῶν μίτων.
 Κύκλους ἀπ' ἑξῆς ἡκρίβωτοῖς
 Καὶ τῇ μεταξὺ τῶν κενῶν δ'ράχμας,
 1160 Στύλοις * ἰφαρμόζοισιν ἀνισωπέτοις.
 Ὅπως τὸ μηχανήμα τ' λεπτοουργίας
 Ὡς ἐξ δ'ράχμου σιωπῆν μὴ συμπέση,
 Ὅς διπλὸν ἔργον ἐξ εἰὸς ποιῆ μίτου,
 Λίνα πρὸς ἀγρῶν, καὶ πρὸς οἴκησιν ἐγλυ.
 Ὅν ἐνὶ πλάτῃ παῖς ἴσῃ ἀφ' ἑνὸς λέγων
 Ὑλιν ἀναρρῶν. εἰ γὰρ ἕλιν ὅκ' ἔχῃ
 Σκαλίξ ἰφαρμῆ, πλὴν μὲν ἕλιν δ' ἀντίρρῳ,
 Πρῶτοχρόνοις δὲ τοῖς δ'ράχμας λεπτέαν,
 Ὡς τῆς ἐνύλων δ'ρχιπέρας μίτων.

χ. πρὸς ἀγρῶν
λους.

χ. πρὸς ἀγρῶν

δ'ράχμας.

χ. ἀφ' ἑνὸς
ζουσι.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ. Π

κύκνος.

Κύκνον ὃ ποῖος ὄξεπαίδουσε ἔπος
Εἰς αὔραν ἤγειν μουσικῆς ὠρυθμίας;
Ὁς τὴν πτερωτὴν ἔξαπλώσας πυκλῖδα,
Τερπνὴν ξενουργεῖ ταῖς προαῖς μελωδίας.
Καὶ τῶτον οἶδα θαυμάσαι πολλῶν πλέον
Ἡ γ' Ὀρφέα κρούοντα μετὰ δὴ λύραν.

1170

κάνωψ.

Ποῖς δὲ κάνωψ ὑπορήσας ὄργανα,
Φωνὴν ἔχῃ σάλπιγγος; ἢ ποῖα λόγῳ
Ἐν σμικρότητι σωτερεῖς ἀμυχανῶν,
Μόρφωσιν ἔχῃ, ἔπερσύνδμος φέρῃ,
Στόμα, τράχηλον, ὄμμα, κοιλίαν, πόδας,
Καὶ τὰς ἀδήλους τῆν ἔσω διαπλάσσει,
Ἄς οὐκ ἀφῆκε ψηλαφᾶν ἢ λεπτότης;

1180

1180

μύρμηξ.

Οὐ γὰρ ποσοῦτον τῆν μεγίστων ἢ φύσις,
Ὅσον τὰ μικρὰ τῶν ἀμυχανῶν,
Τὴν πτωχευτὴν δείκνυσι μυχθμοουργίαν.
Προῆλθε μύρμηξ οἴτοκκλήτης, ἐργάτης,
Τὸν κόκκον ἡμίτητον ἐγκλείων κάτα,
Μήπως νοποθῆ καὶ σαπῆ τῶν ἰκμάσι,
Καὶ φαρτικὴν κάταθεν ἀνθήσῃ χλόην.
Ὅταν ὃ πυκνὰ τῆν νεφάν ἀισυγχύσει
Τοῖς ἐργασμοῖσι ἀντιπνέσωσιν πόνοις.
Γόθεν σε μύρμηξ τῆν Ζαμόλιδος πλέον
Ἐκαστος οἶδεν ὠσιωστικῶς ἀρετῆς;
Ὅτε παροδὴκνὸς ἀφρίδων πεπημιένω,
Τὸν οἶτον ἀπλοῖ ὄξ ἐνύχρον πυθμῶμος,
Εἰς ἄξυλον πῦρ, εἰς τὸν ἥλιον φέρων,
Ὅπως πυρωθεῖς τῆν βολαῖς ταῖς ἐμφλόγῃς.

1190

Ως

1170 Quo more Cygnus institutus est nouo
Venire ad auram musici modulaminis?

Cygnus.
Philostrat. in
Phaeth.

Hic dum tabellam aligeram in aëra explicat,
Latum per ipsum perficit mirè melos.

Mirabilior hinc mi videtur Orpheo,
Qui fabulosam concrepat testudinem.

Quale at culex est nactus organum sibi,
Edat tubæ vt sonum? vel incredibili

Culex.
Plin. l. 11. c. 2.
in
Phaeth.

In paruitate compositus, aliquam tamen
Formam obtineat, & aliger cuncta hæc gerat,

1180 Os, collum & oculos, viscera, & citos pedes,
Formasque inaspectabiles intrinsecus,

Quas tenuitas mira haud sinit contingere.
Proinde non tam maximarum quamlibet

Natura rerum, quàm pusillarum, docet
Industriæ molitionem maximæ.

Accede iam huc formica frumenti rapax,
Operaria, abscondens humi grana in duo

Formica.
Prou. 6. Plin.
l. 11. c. 3.
D. Basil. hom.
9. Hex. & in
Epist. ad
Eunom.

Partita, ne quam vliginem aut cariem trahant,
Aut noxium à radice gramen pullulet:

1190 At quando cælo densa nubium agmina
Aduersa tantis imminent laboribus,

Vnde melius quàm ipsi Zamolxidis Magi
Vir rusticanus quisque nouit te indice?

Quumque indicas serena certò tempora,
Frumentaque expromis cauis ex vuidis,

Ignem ad carentem sudibus, ad solis facem:
Quo accensa radiis grana sparsa feruidis,

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Ceu triticum frictum, parata & tosta sint:

Nam mentis haud formica tantæ erat capax,

Vt præuidendi modulum haberet cognitum:

Ni præuidens quæ mens foret, sibi vt minùs

Præsumerent qui sidera alta examinant,

Mirentur at formicam, vt animal tantulum

Æstatis ac brumæ asperæ prænuncium est.

Quis disparem ovis præbuit naturam, & his

In paruulis Elementa monstrauit typis?

Membranam eis tenuem inferens, tanquam aëra,

Vitellum vt ignem, album liquorem, veluti aquam:

Vt terra quod durum est: facit natura enim

Extra quod est, telluris vt medium globum:

Foris vt resolui septa firma non queant,

Neque rursus obtundi meatus intimi.

Nam intra vitellum semen & matrix inest,

Sanguinea quædam gutta semper palpitans:

Cuius ope membra eduntur istic pleraque,

Carnesque & alæ, & ossium compagines.

Pauone viso quis parum mirabitur

Sapphirum in auro innexum, & in gemmantibus

Alis, smaragdo purpuram viridi insitam:

Varios colores seminatos vndique,

Mixtos citra confusionem splendide?

Quis nam in aciem educit locustarum agmina

Aligera, collecta in neces Ægyptias:

Vt nubilum telum abditi sagittari,

Iaculum paratum, hastamque motam vi sua:

Denfam

Quorū def-
criptio.
Plin. l. 10. 59.

De Pauone.
Plin. l. 10. c. 20
Cic. 3. de Fin.
Agellius l. 7. c.
17. Colum l. 8.
c. 11. Athenens
l. 9. Deipno.

De locustis,
Exod. 10,

1200

1210

1220

1200 Ὡς ἄρτος ὀπλὸς ἄρα θῆ πεφρυγμένος
 Οὐ γὰρ ποσαύτης ἰῶ ὁ μύρμηξ φροντίδος,
 Ὡς ῥυθμὸν ἄρην γνωστικῆς παροβλεψίας,
 Εἰ μὴ τις ἰῶ παρόνοια μὴ φρονὴν μέγα
 Τοῖς τῆς ἐν ἄεροις αἰπῶν ζυγασίας,
 Ἀλλ' ὥστε ἔ μύρμηκα θαυμάζην, ὅπως
 Χειρῶν δα δηλοῖ καὶ παρμηνὴς ἴεος.

1210 Τίς ποικίλλω δίδωσι τοῖς ὡῖς φύσιν,
 Μικροῖς ἢ τὰ στοιχεῖα δεκνὴς τύποις,
 Τὸ λεπτὸν αὐτοῖς ἐμβόλων ὡς ἀέρα,
 Τὸ ξανθὸν ὡς πῦρ, καὶ τὸ λευκὸν ὡς ὕδωρ.
 Τὸ σκληρὸν ὡς γλῦ, ἀπογαμοῖ * γὰρ ἡ φύσις
 Εξώθεν αὐτῶ, γῆς μεσοκλήρου δίκην,
 Ὡς μήτε τοῖς ἐξώθεν ἐκλύσαι ῥόνοις
 Μὴ δ' αὖτε τοῖς ἐξώθεν ἀμβλυῶσαι πόροις.
 Ἐθ' γὰρ αὐτοῖς αἰτὴ μήτρας καὶ ἀπόρου,
 Σπῆμῃ τις ἐμπέφυκεν * ἡματωμένη,
 Δι' ἧς * ἐκθεσε σωματοῖ τὰ ποικίλα,
 Εἰς σάρκα, εἰς ὄστωσιν, εἰς πτερῶν χύσιν.

1220 † Ὡ πῶς ἰδὼν τις τὸν ταῶν μὴ θαυμάσει
 Τὸν χρυσὸν ὡς σάπφειρον ἐμπεπλεγμένον,
 Καὶ τὴν πτερωτὴν ἐν σμαραγδίῳ πορφύρῳ,
 Τὰς πολυμύρφους σιωτέας τῆς χρωμάτων,
 Ὅλας ἀσυχύται τε ἔ μεμψιδύρας;

Τίς ἐκτρατεῖ * παλκενὴ τὴν ἀκρίδα;
 Ἐθνος πτερωτὸν εἰς φθορὰν Αἰγυπτίων,
 Βέλος * νεφάδες ἐξ ἀδήλου τοξότου,
 Λόγχην ἐποίμην, αὐτοκίνητον ἄδρυ,

καὶ ὡς

χ. αἱματου
 μέν.
 χ. ἐκείνα
 Ταῶν.
 χ. Ὡς εἴ τις
 ἰδοὶ τὰ ταῶν,
 ἢ θαυμάσει.

καὶ ἀκρί
 δων.
 χ. παγγενῆ.
 χ. ζοφῶδες.

M

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Πυκνὴν Φάλαγγα, μυειότομον Ξίφος,
 Πηδητικὴν ἔπαλξιν ἀσπίδος μέγιστον·
 Οὐχ ἴσα γὰρ, ἀλλὰ πλήθη, καὶ βέλη,
 Ερπουῖα πορταί, καὶ κλονεὶς πτερομύθη,
 Δοκεῖ δὲ φύλαξ ἔκ παλίνδρομος μύθη,
 Φθείρει πρὸς κρητὸν, καὶ τείλει πρὸς χροῖον,
 Τήκει τὰ δένδρα, καὶ μύθει τὴν πόλιν,
 Ωμὴν ἀμύθη τῆν ὅπων τὴν ἰκμάδα,
 Τρυγὰ τὰ φύλλα, τὴν βύζαν ὃ βόσκε·
 Καὶ συλλέγει τὰ κάλα, ἔτεινει πάλιν,
 Ὡς ἄρ' τὰ ἰδύρα τῆν βελάν οἱ φξόται·
 Καὶ τραυματῶν τὸ σῶμα τῆν ἐνδύτων,
 Τοῖς ἀντιδόξοις τῆν * σιγῶν ἀκοντίοις.

1230

25. βελών.

Καὶ μὴ τις ἱμαῖς κρητομήμων φαυλίσοι,
 Ὡς πρὸς τὰ μικρά, ἔχρον τέμνημύθη,
 Κινοῦσας εἰκῆ τῶ λόγον τὴν ἀξίονα.

1240

25. ἠγλασ-
μύθη.

Εἰ γὰρ τις οἶκον * ὠρεῖσμένον βλέπων
 Μορφῶν ἀπαφράσωντα κρητομύθη,
 Ἠρμωσμένον δὲ ἔκ σιδήρων καὶ ξύλων,
 Καὶ τῆ πενθεῖα συμπλοκῆ τῆν ὀφράκων,
 Σὺν τοῖς μεγίστοις καὶ τὰ μικρά θαυμάσθαι,
 Στέργων ἀπὸ τῶν, ἔκ κροτῶν τὸν ἐργάτην.

Πᾶς οὐχὶ μάλλον ἔκ πημεργάτου λόγον,
 Μύθη καὶ κῶνωπα καὶ τὴν ἀκρίδα,
 Τὰ πάντα θαυμάσθαι ἔργα σὺν φόβῳ;
 Πᾶς ἢ χαμερπῆς καὶ ἴσαυτη μικρότης
 Τυχῶν ἴσαυτης ἠξιώθη φρονητῆδος,
 Ὡς ἔφρονοι ἐντεθῆναι καὶ κρητῶν.

1250

1250

M

Densam cateruam, centicipitèmq; gladium,
Saliensq; præsidium inquieti prælij:

D. Basil. hom. 1
8. Hex. Plin.
7. 11. c. 28.

Locusta enim non stat, feritq; & cursitat,

1230 Vastatq; repens, peruolitat omnia loca,

Fugasq; simulat, reciproca & sistit via:

Ac perimit antè tempus, antè diem metit:

Arbusta marcere, & rigere herbas facit:

Crudum liquorum exsugit humorem omnium:

Vindemiat folia, at vorat vindemiam:

Cadauera modò congregat, modò dissipat,

Nervos sagittarum vt sagittipotens solet:

Et hostium corpus suorum vulnerat,

Hastilibus crurum recuruorum horridis.

1240 Nec vllus ideò nos blatero derideat,

Quòd ad minuta hæc, maximèq; exilia,

Sermonis axem inaniter conuertimus.

Si quispiam domum superbam viderit,

Imagines in qua renident aureæ,

Ferròq; constructam, trabibus & ligneis,

Ac paupere laterum applicata fabrica,

Mirabitur minuta cum magnis simul,

Et cuncta laudans, opifici applaudet bono:

At quanto magis is verbi opificis omnium

1250 In culice, formica & locusta paruula,

Suspiciet opera tanta cum formidine?

Quo pacto humi quæ abiecta serpit paruitas

Honorata tanta prouidentia Dei est,

Vt inderetur robur & prudentia

Occupatio,
Et elegans
comparatio
adificij cum
opificio Dei.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Gracili, pusillæ, arctæque molis bestia?

Et quî Dei vis non remisit se priùs,
Quàm adiungeret subtile tantis opificium?

De Pauone
iterum.

Ast vnde procedit iterum Pauo elegans,

Ales micans, stellâsque naturâ gerens,

Amictus aliger rubente purpura:

1260

Pandit superbus mira qua spectacula,

Ac solus inter alites cunctos salit:

Hinc illaborata figuræ & insitæ

Miscent colorum varietatem plurimam.

De bõbyce
Indiæ vermi-
culo.

Arist. hist. ani.
5. Plin. l. II. c.
24. D. Basil.
hom. 8. Ambr.
l. 5. c. 23. hex.

Iam qualis est lex Serico quæ bombyci

Præclara suadet vellera hæc contexere,

Quæ si colore tincta fuerint purpura,

Cohibent tumorem callidè omnem principum?

Nam memoria ipsis suggerit, mentem & subit,

Quòd antè vestis huius ornatus fuit

1270

Vermiculi amictus, fragile tegmen bombycis.

Hic quoque reuiuiscentiæ fidem facit,

Dum mortem obit suo in sepulchro conditus,

Idem domicilium eligens tumulum sibi:

Ac fermè iam toto suo corpusculo

Putri, fluente, & tabe consumpto mala,

Vocante ab Orco suscitatur tempore:

Tum pristinam (mirùm) sibi formam parit

In paruulis sui reliquiis corporis,

Membrorum & effigiem priori habet parem.

1280

Sic plurimos errore captos arguit,

Vita & fruens conuincit infidum genus,

Si qui-

Ι γῆν, ταπεινῆ καὶ γενῆ Διφπλάσῃ;
 Καὶ πῶς τὸ φεικλὸν οὐχ' ἔπεισάλη κροῖλος
 Εργοῖς ποσάτοις ἀεὶ σέθεν λεπτιουργίαν;

1260 Πόθεν ταῦς ἀεὶ σέθεν ὠραίος πάλιν,
 Ορμῆς Διφυγῆς καὶ κείθερος φύσῃ,
 Τίω πορφύρεον πτερωτὸς ἠμφισμένος
 Εξ ἧς ὀμαζῶν καὶ τυφώδης τίω θεῶν,
 Μόνος Διφπλῆς τῆν ἀπὸρῶν ὀρνίθων
 Ἡ γ' εἰς ἀμύρτων συμπλακείσα πλασμίτῃ,
 Πολλῶν χροῖν ἐμίξεν αὐτῷ χρωμάτων.

ἀεὶ σέθεν
 νος πάλιν.

1270 Ροῖος δὲ εἰς σκώληκα Σπεικῶν νόμος,
 Πείθῃ τὰ λαμπερόχλωσα τήματα πλέκῃν,
 Ἀ τῇ βαφῇ χρωσθέντα τ' ὀλουργίδος,
 Χαυνοὶ τὸν ὄσκον τῆν κροστωτῶν ἐμφροῖνος;
 Μνήμη γὰρ αὐτοῖς θύλακος ἔπεισέχῃ,

ἀεὶ τῷ
 μέγιστο-
 ποιῶσι κώ-
 ληκος.

1280 Οπὶ ἀεὶ αὐτῶν τ' εὐλοῖς ἢ λαμπερότης,
 Σκώληκος ἢ ἔνδυμα, καὶ φθαρτὴ σκέπη.
 Ος τῇ κατ' ἰμάς μῦρτων ἀνασάσῃ,
 Θνήσκῃ μὲν ἔνδον τῆν ἑαυτῷ μνημάτων,
 Τὸν αὐτὸν οἶκον εἰς παρῶν δεδεσμένους
 Σχεδὸν δὲ πῶρτος τῷ κατ' αὐτὸν ἄρκιου
 Σαπέντος ἢ ῥυέντος ἢ τετησμένου,

1280 Χρόνου κροσίδος εἰς φθορῆς ἔπεισέφῃ,
 Καὶ τίω πάλαι μὲρφοσιν ἀρρήτως φύσῃ,
 Ἐν τῷ ἀεὶ τῷ σαρπὶ μικρῷ λήψατο,
 Γεῖς τίω ἀπὸ δροχῆς σωματοῦ νόμος πλάσιν.
 Κατηγροῖ δὲ πυκνὰ τῆν πλαουμύρων
 Καὶ ζῶν ἡέχῃ τίω πικρῶν ἀπιστῶν,

M iij

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Εἰ μὴδὲ τοῖς σκώληξιν ὡς διδασκάλοις,
Πηθεῖσα λοιπὸν τιῶ ἀνάστασιν σέβει.

28. πίας

* Ποῖς γὰρ αὐτὴν τύχῃσι συγνώμης λόγῳ
Οἱ τοῖς ἑαυτῶν ψιλαφῶντες δακτύλοις
Σκάληκα νεκρὸν ἐκ ταφῆς ὀδοιπόρου,
Βλέποντες ἢ μύοντες εἰς ἀβλεψίαν,
Τιῶ πῖσιν ἀντίφραση εἰς ἀπιστίαν;

29. χελιδόνος.

Πόθεν χελιδῶν ἐξ ἀοσμῶντος θεῆας;

1290

Τετήμερος πρῶτον ὀμμαφυδῶν,
Πόθεν πρῶτον τειχίσαται τὴν χέρις μίαν;
Ἦν οὐκ ἀκρόμυτος καὶ χελιδόνιον λέγειν,
Κεῖται παλαιῶν δομάτων ἐγκασισθῆν,
Τιῶ ἀξίαν λαβοῦσθαι ἐκ τῆς παραστάτων
Καὶ τῆς θέρμης ἡδὴ ὡς λύρα ρυθμίζεται,
Ὅπου ὅ γ' ἡμῶν εἰσδῶν συτέλλεται,
Καὶ δένδρον βύρην οἰκίαν τεχνάζεταιται,
Καὶ απαργυροῦται στυτελεῖσα τῆς ξύλου,
Καὶ τιῶ πτερωτῶν * ἐκιδύσεται σκέπην,

30. ἐκιδύσεται

Αὐτῆς ὅ τ' αὐτῶν ἀμφιένθηται νέαν,

1300

31. ἀνηλεῶς

Ὡς οἷα νεκρὸς ἐκ ταφῆς * ἀνηλεῶς.

Ἐαρ γὰρ αὐτῆς τιῶ ἀνάστασιν φέρει.
Καὶ πολλὰ κέρει, ἔλαλθ' ἑαυτῆς ἡμέραν.
Εἴπωρ τίς ὅστις ἔ παρ' ὀρνέοις λόγος.

» Ἀνδρῶν τε πᾶν τιῶ ἀνάστασιν μάθε,

» Λάλον θεῶν ἐκ ταφῆς χελιδόνα.

32. οἴτου. Τίς τὸν ἀπαρέντα οἶτον ἐκ τῆς ἐκείτων

οἴτου. Τῆς γῆς ἀνίστα, ἔ τὸν ὡς πρὸς ἐν πάφῳ

Φθαρέντα κέκλον μυνεόσασιν φέρει;

Οἱ

Si quidem minus, vel vermibus doctoribus,
 Credat colendam sibi reuiuiscenciam.
 Quem consequi veniæ queant illi modum,
 Qui propriis tangunt suæ digitis manus
 Demortuum vermem, è sepulchro qui redit:
 Et intuentur id, nisi oculis niueant,
 Incredulam ac mentem gerant pro credula.

1290 Et vnde hirundo oculis priuata lucidis,
 Tribus diebus prodit oculis prædita?
 Herbam exprimendo singularem pupulis:
 Eam Chelidoniam, neque absurde, iubent
 Veteres vocari, iudices qui † dogmatum,
 Ex rebus æstimationem quæ capit:
 Æstate certè hæc, ceu lyrae sonum refert,
 Bruma at recurrente premitur, tectum subit,
 Et arbore inuenta sibi fabricat domum,
 Ac fasciata sternitur ligni assulis,
 Tandemque velamen leue alarum exuit,
 1300 Rursusque amicitur nouo isto tegmine,
 Quasi mortua è busto reducta, & postuma:
 (Ver namque vt ad vitam redeat illa efficit.)
 Garritque multum, dictitans totos dies,
 (Sermonis vsus si quis est volucris)
 » Mortalis homo colas reuiuiscenciam,
 » Qui cernis à tumulo loquacem hirundinem.
 Frugem satam quis intimo terræ è sinu
 Educit, & quasi in sepulchro conditum
 Et putre granum mille spicis ampliat?

De hirudine.

Chelidonia,
 de qua Plinius
 lib. 8. c. 17.
 & l. 25. c. 8.
 Basil. hom. 8.
 hex.
 † nomenclaturæ.

De frugibus.
Iean. 11.

M iij

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Non vt Sophistæ fabulatores ferunt
 Vnius ortum, alterius obitum existere:
 Nec ceu arbitrantur ex equi cadauere
 Vespas oriri, at ex asello cantharos:
 Apemque nasci de iuueno sedulam:
 Nam forma non mutata generis permanet:
 At semen eius quod prius humi putruit,
 Essentiam ad primam reuertitur suam.

*De Procrea-
 tionc.*

Quis feminum, cùm liberis datur opera,
 Corruptionem in ossium vertit struem?
 Putrescat & nisi semen hoc mortaliū,
 Exanime corpus vt tumulo vteri abditum,
 Conceptione infantulus non fingitur,
 His cum organis, nervis, & ornatu cutis.

1320

*Resurrectionis
 fides à vulne-
 rum curatione
 comprobatur.*

Quis robur ergò conditoris non timet,
 Cùm primum id exemplum, hoc & alterū quoque,
 Nos doceat à corruptione viuere?
 Nobis at insignes imagines licet,
 In mortuorum erectione lucida,
 Præferre, nostrâque indicare vulnera:
 Testesque vibices ibi producere,
 Vocaliores vel tuba clarissima:
 Nam quando sanies putris interlabitur,
 Et fistulam parit igneo de pabulo,
 Haud possit vllus inuenire tabidi
 Membri redintegrationem viuīdam,
 Ni fluxerit primū & vietum corruat,
 Planēque mortifica peresum tabe sit,

1330

Ac pror-

1310 Οὐ τοῖς σοφισαῖς ὡς δοκεῖ τῶν πλασμαίων,
 Υπερξεν δήλου πῶ φθορᾶν δήλου λέξαν
 Οὐδ' ὡς λέρουσι ἐκ μὲν ἵππου σήφειας,
 Σφηκῶν κήπων, εἰς οἴου ἢ χαυτάρων,
 Βοός δὲ πῶ μῆλιαθρ πῶ φιλεργάτην
 Ἡ τῶ ἄλλοις γὰρ ταυτότης οὐκ ἠλλάγη,
 Ἀλλ' αὐτὸς οὔτος τῶ φθαρέντος ὁ ἀσέθης,
 Πρὸς ἑωυτῶν εἶχεν οὐσίην ἀνασρέφθ.

Τίς τῶ περὶ ἡμῖν τεκνοποιῶν σπερμάτων
 Τῶ σῆψιν ἐς σύμπηξιν ὁσώδη πλέκει;
 1320 Εἰ μὴ σαπῆ γὰρ καὶ περὶ ἡμῖν ὁ ἀσέθης,
 Ὡς σῶμα νεκρὸν εἰσάφεις τῆ κοιλία,
 Οὐ σωματῶται τῆ κνήσθ τὸ βρέφος,
 Εἰς δέρμα καὶ νέρωσι ὀργανούμνον.

Τίς οὖν τὸ τοῦ κλισήματος οὐ φείθη κείνους,
 Εἰ καὶ τὸ πρῶτον καὶ πάλιν τὸ δεύτερον
 Δείκνυσι ἡμάς ἐκ φθορᾶς ζωουμῆρους;
 Ἀλλ' ἔστιν ἡμάς δυσωπῆους εἰκόνας,
 Τῆ φάταγωγῶ τῶ νεκρῶν ἀνάσταθ,
 Καὶ μέγρι δεῖξαι τῶ περὶ ἡμῖν θαυμάτων

1330 Στήσαι τε ποῖς μάλωπας ἀπὲ μῆρτων,
 Ἡχητικῆς σάλπιγγος ὀσσωμῶτερος
 Ὅταν γὰρ ἰχθὺρ σπληνὸς περρεμπέση,
 Σύνειθα πικτων ἐκ νομῆς α πυροσέφθ,
 Οὐκ αἰ τις ὄρεθι τῶ σισπῶτος μῆθους
 Τῶ ὡσπερ εἰπεῖν ἐκ μέθους ἀνάσταθ,
 Εἰ μὴ ρυῆ τὰ πρῶτα ἐ λύσιν πάθθ,
 Ἡ πορυτελῆ σῶντηξιν ἐκ φθορᾶς λάθθ,

α ποιοβόθθ
 καὶ πυροσέφθ.

β σύμπηξιν
 εἰς φθορᾶν

N

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Τῆς ἔνδον αὐτῆς ἄρχῆς ἠφανισμένης·
 Οὕτω γὰρ αὐτῆς γίνεται σεσωσμένος,
 Γυεὶ σομωθεὶς ἢ διαγρεθεὶς ξίφος,
 Ἡ καὶ μὴ κεράτω τε, καὶ πινὴ δρόσω,
 Γρεθὸς πλὴν ἰαβόλουσθῳ ἀρρήτως κρίσιν,
 Στύφουσθῳ ἢ ψύχουσθῳ ἢ καθαροῖαν,
 Εὐρών ἐκείνου τῆς μῆρις ἀνάστασιν;
 Πῶς οὖν μὴ κεράτων τε ἔπῳρ καὶ ξίφος,
 Καὶ μὴν ὅπως καὶ ρίζα, ἔχῃ καὶ δρόσος,
 Εἴρηχ' τὸ ῥόυμα, ἔθ' δὲ δέρμα συλλέχῃ,
 Ἡ πλὴν παλαμῶν σάρκα παροκαλούμενα,
 Ἡ σῶμα παροπλασθέντα τῶν παλαιῶν νέον;
 Οὐδὲ πλάσας δὲ σῶμα μὴ σωμαρμόσθ
 Ρυέντ' ὁ σῶμα, καὶ σαπῆ κεχωσμένον,
 Ἡ πλὴν παλαμῶν δερματώσας οὐσίαν,
 Ἡ τῶν φθαρέντι καὶ σαπέντι ἄρχῆσιν,
 Χιτῶνα λεπτόν ^α ἐμβόλων ἀφθαροῖας;
 Γοῖας δὲ καὶ τύχων δὲ δελπισίας,
 Εἰ ποῖς ἰαβῶ τῆς γεώδους ἄρχῆσιν.
 Ἀγῆν ἐῶμεν καὶ φέρῃ τὰ σώματα,
 Ως αὖν δοκῶσι, καὶν δοκῶσι χροῖνος,
 Μηδὲν δὲ δῶμεν τῶν Γόηλων τῆς ὅλων,
 Ψυχῶν ἰαβῶ, παρὲς φιλῶν δεσποῖν τέλος
 Τῶν σῶμα νεκρώσθῳ τῆς ἀμύρῆσιν,
 Ὑπνωτικὸν δὲ φάρμακον δεδακῶσι,
 Ὅπως δὲ ῥόυσθῳ τῆς φθορῆς ἀποξέσας
 Ἀρρόυσθῳ ἰαβῶν ἐξεγείρη πλὴν φύσιν;
 Ἡ πῶς ὁ τῶν Μάεντος ἐμμανῆς λόγος

1340

1350

1360

α παροκα
207

Λυτῆα

Ac prorsus intus putrefacta eius caro:

Sic sanitati restituitur pristinae,

1340 Igne solidatus vel recisus cuspide,

Mulsive succo, vel liquore rosido:

Pro vi medendi abscondita istis insita,

Quæ purget, astringat, vel etiam frigeret:

Nanciscitur membri reuiuiscientiam.

At quo modo ignis, mucro, vel mulsu & liquor,

Radicula aut puluis, vel humor rosidus,

Fluxum coercent, vel cutem conglutinât,

Ascita veteri cùm caro est carni recens,

Aut corpus effæctum virens fit ac nouum?

1350 Et fictor ille corporis, quare minus

Connectet ipsum putre & aggestum solo,

Seu pristinam pelle induat substantiam,

Seu marcido vel flaccido corpusculo

Aeternitatis donet exilem togam?

Quâ præditi igitur nos sumus fiducia,

Si terreo hoc medentibus corpusculo,

Artus agendos & ferendos tradimus

Quocunque libitum est, si vel in peius velint:

At nil Galeno demus illi maximo,

1360 Qui curat animos, atque amore in nos suo

Peccato amicum corpus emori sinit,

Et pharmacum nobis soporiferum exhibet:

Mortalitatis fluxum vt abradens genus,

Quæ non fluat pereatve naturam excitet?

Iam quî Manetis sermo furibundi viri

N ij

*Deo maior
quàm Medicis
fiducia ha-
benda.*

Manet Ma-
nicheorū he-
resarchā exa-
gitat, cuiusque
nomini à ma-
nia deducto
alludit, ut
Nicephorus
lib. 6. c. 31.

Exercet in nos rabiem, & infit talibus,
Si corpus istud denuo excitabitur,
Idemque rursus fata mortis sentiet,
Cum felle, phlegma, prælij modumque, habens:

Quamquam intuetur priorum vulnerum 1370

Hanc fistulam putrem, liquores corporis

Tanquam ad aciem instructam cientem maximè,

Cholera nigra, flavaque dimicantibus,

Fusaque pituita cruore cum rubro.

Labantibus cunctisque congestis simul,

Pugnam videt, non exitum certaminis:

Vibicibus nec statuit ipsis fidere,

Vt putrefactis tabe cunctis artubus

Recens cutis renascitur, non putrida:

Et copulantur scissa quæ prius, inuicem, 1380

Ex prælio quo congregi secum hæc autumat.

Aut quæ probaretur, ratio quod dicitur,

Est omnium consensus & confluxio,

Discordia cou-
cors.

Si pugna discors fuerit hæc concordia?

Quæ fluxa res concreta mox evaderet,

Præfens nisi pugnae urgeat necessitas,

Bilis calore phlegma cum fouet suo:

Aut ni iste feruor temperetur frigore,

Vel siccitas humoribus bellum inferat?

Non ergo verè prælium est hoc prælium, 1390

Sed congregandi potius illud vim obtinet,

Quàm disgregandi ritè quæ connexa sunt:

Concretionem arcens, quoad ligamina

111

Λυτῆα καθ' ἡμέρην, καὶ λαλῆ πεφυρμένα,

Ὡς εἴηε τῶν ὄξευράων πάλιν

Τὸ σῶμα τοῦτο, καὶ φθαρῆσεται πάλιν,

Χολῆν ἔχον ἔφλεγμα, καὶ λύσιν μάχης·

1370 Καὶ φθαρῶν τῶν ἑαυτῶν τσαυμάτων

Τὴν σπληνικὴν σύριγγα τοῖς χυμοῖς ὄλοις

Ὡς πρὸς μάχην θήξουσιν αἴθρα πλισμένους,

Χολῆς μωχάρης ἔφλης ξανθοπλόκου,

Καὶ φλέγματος πρὸς αἶμα συμπεπλεγμένου·

Καὶ συρρίεντων καὶ πεφυρμένων ὄλων

Μάχην φεραῶν, μὴ φεραῶν τὴν λύσιν,

Καὶ μηδὲ τοῖς μάλωσι πεισθῆναι θέλων,

Ὡς καὶ σαπέντων ἐκ φθορῶν τῶν ὀργάνων,

Ἀσπῆλον αὐτοῖς ἀντεγείρεται δέρας,

1380 Καὶ συμβίβασμός γίνεσθαι τῶν χρίσμάτων

Ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῖς ὡς νομίζεται μάχης;

Ἡ πῶς φυλαχθῆ τὸ λογικῶς εἰρηφόρον,

Σύμπνοια καὶ σύρροια τῶν ὄλων μία,

Εἴφ' τὸ συμπνοῶν χρίσμα γίνεσθαι μάχης;

Ἡ πῶς τὸ ῥέυσον ὕρεθῆ πεπηγμένον,

Εἰ μὴ πρὸς τῆς ἀνάγκης μάχης,

Θάλλῃ δὲ φλέγμα τῶν χολῆς ἢ θερμότης,

Ἡ συκκεραθῆ, θερμότητι ψυχρότης,

Ἡ ξηρότης ἢ βύκμον ἀρπάζει μάχην;

1390 Οὐ κρείως οὖν ὅστιν ἡ μάχη μάχης,

Συκεπικὴ δὲ μάλλον, ἢ τὸ κρεῖλλον

Χωριστικὴ πέφυκε τῶν ἠρμώσμενων

Σφίγγουσα τὴν σύμπηξιν, ἄλλοι τὴν δέσιν

α. ἔνυχον ἀε-
μύσσει.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Λύση τὸ τοῦ σφίγγατος ἀρρήτων κρέατος.

α πῆξι
β λύσει

Ὡς γὰρ τις οἶκον δημιουργῆσαι θέλων,
καὶ σφῆνα α πῆξας σφαιροσφύτου τέγης,
οἶδεν μόνος ὃ σφίγμα, καὶ β λύσει μόνος·
οὕτως ὁ πλὴν ἐντρύχων οὐσίῳ κλίμας,
ὅταν δέοι τὸν οἶκον ἤθεϊν εἰς λύσειν,
οὐ φλέγμα κινῆ ἔχολω πρὸς πλὴν λύσειν,
Ὡς ἐνδεὴς ὦν ὑλικὸς παρεργάτου.

1409

ἀλλ' ἐκβόλων τὸν σφῆνα τὸν ψυχοκράτην,
Ὡς οἶδεν, ὡς ἔσφιγγε, ἔχολω μόνος.

Ὅταν δὲ πλὴν συμπηξῆν ἀρμόσαι θέλη,
κτίσαι γὰρ αὐτὸς βούλεται πλὴν οἰκίαν,
Γτῶσιν παροῦσαν ἄξ ἀδύλων πνυμμάτων
εἰ καὶ χολωὴ καὶ φλέγμα καὶ πνύμα λάβοι,
ἀσβεστον ὡσαύτ' συμβαλῶν ὀφράκω·
χυλοὶ γὰρ εἰσι καὶ μέρη τοῦ κλίματος·
τὸν σφῆνα πῆξας, ὥστε λύσαι μηκέτι,
ἀφθαρτον λιμῆν ἔξεγείρη πλὴν φύσιν.

1410

Πλὴν τῶν πρὸς Μανέντα τὸν μεμνηότα,
γ ἐν ἀλλαγῇ
Ἡμεῖς γὰρ ἴσμεν ὡς γ ἐνδηγῶν δέον
τὸ θνήσκον λιμῆν τῆτο πρὸς λαβὴν δέρας,
Ὁ ἀπείρεται μὲν ἐν φθορᾷ τεταμμένον,
ἀνίσταται δὲ τῆς φθορᾶς ἀπτερόφως,
ἀφθαρτον, ὡς ἔδοξε ἔχολω πρὸς πρῶτον.
οὕτως ὁ πλάσῃς καὶ τε χυλῶσαι θέλη
τὸ σῶμα τῆτο, καὶ τε λεπτῶσαι πλέον,
Ὁμως ἀσπῆλον τῆν σαπέντων πλὴν φύσιν,
Ὡς πρῶμα νεκρὸν, δερματῶν ἔχολω συλλέγη.

1420

Ἀρχεῖ

Isthæc ligantis robur ingens dissipet.

Vt architectari domum si quis velit,
Ille cuneum testudini tecti inferens,
Nexum tenetque solus, & soluit vbi vult:
Sic carnis hanc qui condidit substantiam,
Cùm destrui totam necesse sit domum,

*Dei cum Ar-
chitecto com-
paratio.*

1400 Non phlegma nec bilem ciet soluens opus,
Vt artificis opera & manu cuiusdam egens:
Sed amouens cuneum, animi retinaculum,
Vt nouit, vt ligauit, idem diruit.

At cùm coagmentata vult componere,
(Nam denuo ædificare libet istam domum,
Quæ corruit vi flaminum latentium)

Si spiritum, bilem atque pituitam capit,
Calcem quasi addat fabricæ testaceæ:

1410 Atenim sapores conditi operis membra sunt:
Ita cuneum infigans vt haud solui queat,
Nostram excitat naturam, & æternam facit.

Hæc in Manetem mente captum dixero:

Nam scimus immutationem consequi
Mortale nostrum corpus, & nostram cutim,

*Maneti mor-
talem arguit.*

Quæ seminatur morte in atra condita,
Resurgit at contrario morti modo,
Aeterna, vt opifici omnium visum est Deo.

Sic conditor, seu corpus humore hoc velit
Exuberare, aut tenue, graciléque reddere,

1420 Non iam caducam fragilium naturam, vti
Emortuam plagam, cute obducens tegit:

N. iij

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

Nam illi fat est verbum, creetur vt caro,
 Qui viscera indagat soli, fluctus videt,
 Et sparsa membra congregat iacentium:
 Seu piscis artus hominis & crudos rapit,
 Ac rusticanus postea piscem vorat,
 Atque vsus illum, tum canes hanc belluam,
 Et vultur hos, sepulchra verò vultures:
 Tandémque in omne permeet rerum genus,
 Iactatus in tot fluxiones exteras,
 Intra suos tamen moratur terminos,
 Signo notatus conditoris & manu.

*Absurdorum
 solutio.
 Athenagoras
 de Resurrect.*

*Similitudo per
 familiaris.*

Iam si quis infirmissima vel dextera,
 In quinque ramos explicans digitos suos,
 Far, ordeum, milium capiat, aut triticum,
 Leguminúmve multitudinem omnium,
 Discernere ac diuidere nouit optimè
 Hoc istud, & sociare naturas pares,
 Adponit & genus ad genus facillimè:

Cur non lapideum cor potest comprehendere

Ezech. xi. 37.

Vt Conditoris in manu locatum opus
 Concurrat ad nòstram reuiuiscenciam,
 Et colligat, ceu quæstor æs tributáque,
 Hinc inde particulas reliquiarum leues,
 Arterias, neruósque, carnem & sanguinem,
 Et omne membri quod latebat frustulum:
 Adducat & partes residuas singulis,
 Sunt namque signatæ notis vsque ad pilum:
 Naturam & omnem deferat scriptam suam

Ad

1430

1440

Αρχεῖ γὰρ αὐτὰς πρὸς τὸ ἄρκυσαι λόγος,
 Τῶν γὰρ ἐρδινάν, ἔ τὰ κύματα βλέπων,
 Καὶ συλλέγων τὰ κῆλα τῶν κοιμομένων.
 Καὶ κῆντις ὠμόταρον ἀνδρόπου κρέας
 Ἰχθὺς ἀπαρξεί, καὶ τὸν ἰχθὺν ἀγρότης,
 Καὶ ποδῶν ἄρκυος, ἔ ὁ θηεῖον κύνες,
 Γυῖπες δὲ πύβεις, τοῖς δὲ γύπας οἱ τάφοι,
 Καὶ πᾶσιν ἀπλῶς ἀψυποδράμοι φύσιν,
 1430 Εἰς ἄλλοφύλοις ἀντικλώμαρος φύσης,
 Οἷως ἔστω πέφυκε τῶν ὀρεισμάτων,
 Τῇ χεὶ τῷ κλισμῶτος ἐσφραγισμένος.

Οὐκ οὐκ εἰς ἡς χεὶς ὀτελεσάτης
 Τοῖς πενταχόρδοις ὄξαπλώσας δακτύλοις,
 Κεῖται, ὀλύρας, κέχρον ἢ σίτον λαβοῖ,
 Ἡ πλῆθος ἀπλῶς ὀσπείων πεφυρμένων
 Οἶδεν διαρῆν καὶ μείξιν ὀχέτως.

α Ἐκεῖνο, τοῦτο, καὶ σιωπήν τῶν φύσης,
 Καὶ ῥᾶσα σιωπήσιν πρὸς ἄλλος ἄλλος.

1440 Πᾶς καὶ λιθάδης ὀ σιωπῆς καρδία
 Ἐν χεὶ τῷ κλισμῶτος οὐσιν πῶν κλισίον,
 Ἐν τῇ κατ' ἡμαῶς σιωδραμεῖν ὀσπείων,
 Καὶ συγκομίζιν ὀσπείων β ἄλλος τοῖς φύσιν,
 Ἐκεῖθεν ἔνθεν τῶν φύσιν τῶν λαβῶν,
 Ἀρτηρίας καὶ νῆρα, σάρκα καὶ φλέβας,
 Καὶ πῶντος ἄρδου συλλογῶν κεκρυμμένου
 Συμψάγειν δὲ τῶν ἐκάστου λοιπάδας
 Εἰσὶ γὰρ ἄλλοι ἔ τειχὸς γεγραμμένων.
 Φέρειν τε πᾶσιν πῶν ἐναπόζησαν φύσιν

α Ἐκεῖνο
 τῶν.

β ἄλλοι.

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Τῆ παρὲς ἔν' αὐτ' δεασότιω παείσασθ,

Ὅπως ὑφέξῃ τοῖς ἐπέκτασι ἀγγέλοις

1450

α. τὸν τίκοις

Τοῖς συλλογισμοῖς τῆς χρεῶν καὶ τῆς ἁ γόκων,

Καὶ τὰς ἀπὸ τῆς γαῖας καρδίας,

Σπόρου τε καρπὸν ἔσσοσθαι ἀκαρπία,

Ζυγὸν τε λήμμα καὶ ῥοπήν ὄψαθ' ἰμῶν,

Καὶ πᾶσιν ἀπλῶς ψυχικὴν λήτουργίαν.

Οὕτως ἕαστόν τ' ἐνεργείαις ἔθου

Γνωσὸν περ' ἱμῶν καὶ τῶν ὠν κεκρυμμένους

Ὅσον γὰρ ἱμῶν τῆς ὑπερτέρων νόων

Υπερβέβηκεν ἡ θεόπνοια ἀκρότης,

Τοῦτον αὐτὰς αἰ μέσαι, καὶ τὰς μέσας

1460

Τεῖτη τις ἄλλη τῶν δ' ἄλλων ἄλλω,

Ἡ μάλλον ἐμπέφυκε τῆ παρορμιᾶται,

Καὶ τῆ πλεωτῆ τοῦ πάρος ἐπέκτασθ,

Ἡ παρὲς τὸ θεῖον ἀγγιγείτων ἀκρότης

Ὅσον γὰρ ἐγγύοις, τὰς ἀποστάσθ

Ποιοδοὶ μείζους, καὶ ξενόθετα λόγῳ

Τὰς παρορμιᾶς ἔχουσιν ὡς ἀφαιρέσθ.

Εἰ γὰρ τὸ τ' γῆς τοῦτο πῦρ ὁ παρορμιᾶτων,

Γόρρω μὲν ἕως ἡλγεται παρὲς τὴν γῆν,

Αφίσταται δὲ τῆ φλογὶ παρορμιᾶσθ

1470

β. ἀφαιρέσθ

Πᾶς παρὲς τὸ πῦρ ὁκῆνο τ' β. ἀφαιρέσθ,

Ὁ μάλλον ἐγγύς, καὶ πᾶν πέφυκεν ἀφαιρέσθ,

Μὴ μάλλον ὁκῆν καὶ δ' ἄλλω τὰ φλόγα,

γ. ὡς

Ἐν πυρσοφειγεί καὶ θεοκρυφῆ γνόφῳ,

Αφαιρέσθ ὄψαθ' ἔσσοσθ πῦρ καὶ τὴν φλόγα;

Ἐνθεῦτεν ὡς ἔοικεν ἐγγύς πλέον

Η τῆ

1450 Ad principem, cùm venit opportunitas:
 Vt instigantibus angelis respondeat,
 De debitorum & fœnoris rationibus,
 Cordisque primitias ferat ficti ex humo,
 Et feminis fructum, sterilitatem & sati,
 Libræque defectum, æquitatem & ponderis,
 Et omne planè munus animi & ingenî.

Sic temetipsum operationibus tuis
 Prodis, licet sis abditus mortalibus:

Quantum anteit sedenim altiorum mentium
 Nos eminens diuinâque excellentia:

Hierarchia
 cœlestis.

1460 Tantùm hasce mentes mediæ, & in medio sitas
 Ordo superior tertius, qui dignior,
 Magisque adharet ordini oculatissimo:

Cherubin,
 Ezech. 10.
 De Legib.

Et aliti velocitate prædito,
 Vicina numini supremo summitas:

Nam quò propiùs absunt, suas distantias
 Remotiores indicant, more & nouo
 Accessionem vt deminutionem habent.

Etenim procul si terreum qui ignem aspicit
 Exhilarat aspectu illius oculos suos,

1470 Vicinus at flammæ recedit ocys:
 Quî tandem ab igne non cremante Numinis,

Quò abesse propiùs angelus quiuis solet,
 Non hoc magis stupefcet attonitus metu,
 In fulgida & sacra Deo caligine

Non lucidum ignem nactus & flammam simul?
 Accedit illuc, vt videtur, proximè

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Natura plena oculis Cherubin plurimis,
 Dum cernit, & coniuuet intuens nimis.
 Nam conditæ rei horridum incussit metum 1480
 Qui primus excidit à polo istuc Lucifer,
 Et plus videndi, nil videns pœnas luit.

Vt sit relictum & prorsus abiectum nihil,
 Inspectione aut destitutum prouida,
 Latè & patente, mundi opificis optimi:
 Ast cuncta quendam finem ad vtilem data,
 Ipsùmque fœnum, arbusta, belluæ quoque,
 Mutique pisces qui Salaciæ incolæ,
 Volucrèsque eodem gurgite enatæ maris:
 Quin rigida saxa præuenit summi Dei 1490
 Compendiarium, elegans, subtile opus.

De Lapidib. Nam morbus aliquo lapide tristis pellitur,
 Ast alius ad se pertrahit ferrum lapis:
 Alique silices ignis accendunt faces,
 Quî ve vndé ve excitas foris planè haud scio:
 At fulgurum frangit lapis quidam impetum:
 Exstinguit ignem appensus externum lapis.

Parænesis. Nec vi id lapis præstat sua, discas at hinc
 Prodesse lapides cùm Deus vult maximè,
 Nos propter ipsos hoc verentes dedecus 1500
 Iuuare discamus, pares saxis licet.

Alia salubria
 passim obuia.
 D. Ambros. l.
 3. c. 8.
 Esai. 4. 1.

Iam gleba sistit sputa fœda sanguinis:
 Argilla remedium est salubre torminum:
 Fœniquè flos sparsus dolores mitigat:
 Radicis at succus vim habet cathartici:

Et gut-

Η τῷ χειροῖμι ὀμματόπλουτος φύσις,
 Βλέπουσα, καὶ μύουσα τὸ βλέπειν πλέον
 1480 Φεγκτὸν γὰρ ἐντέθηκε τῇ κτίσει φόβον
 Ὁ παρῶτος εἰς γὰρ ἐκπεσῶν ἑωσφόρος,
 Βλέπων ἀμέφως, ἔπαθ' ὅ μὴ βλέπειν.
 Ως μηδὲν εἶ) πρῶτελῶς ἀμφημόν,
 Η τ' α πρῶταροῖς ἔσοφῆς ἐποφίας
 Τοῦ δημιουργήσαντος ἔζηρημόν,
 Εἶνα δὲ πρῶτα παρῶς τι χησίμην τέλος,
 Καὶ μέγρι χόρτου, καὶ φυτῶ καὶ θηρίων,
 Καὶ τῷ ἀφῶνων τ' θαλάσσης ἰχθύων,
 Καὶ τῷ ἀπ' αὐτ' ἐκφνέντων ὀρνέων
 1490 Φθάσαι ὃ μέγρι ἔν σποκρότων λίθων,
 Τῷ β σῶντομουργῶν τῷ θεοῦ λεπτομουργῶν.
 Εἶπαρ νότος μὲν ἔξελαίνεταί λίθων,
 Ἄλλος δὲ τ' σῶντομουργῶν αἰτέλικῆ λίθος,
 Ἄλλοι ὃ πυρσοῖς αἰτέλικῆ λίθοι,
 Οὐκ οἶδά πως ἔσαν ἔξελαίνεταί.
 Καὶ τοῖς κερανοῖς ἀμῶν ἀμῶν λίθος,
 Καὶ πῦρ νότον σῶντομουργῶν ἔξελαίνεταί.
 Οὐχ ὡς λίθος δρῶν, ἀλλ' ὅπως μάθης, ὅτι
 Θεοῦ θέλοντος ὠφελοῦσι καὶ λίθοι,
 1500 Καὶ πῶ δὲ αὐτοῖς ἐν ἔσπῃ δεδοκότες
 Πρῶτα μὲν ἰμεῖς ὠφελῶν καὶ ὡς λίθοι.
 Εἶργῃ δὲ βῶλος αἰματόπλουτος χύσις,
 Πηλὸς δὲ σωτήρ γίνεται δυσεντέροισι.
 Ἄνθος δὲ χόρτου πάσμα γίνεται πάθοις
 Ὅπως δὲ ρίζης φάρμακον καθαροῦ

α καὶ τῆς παρ-
αλλοῖς

β σωτομουργ-
ῶν.
παρῶ λί-
θων.

ΡΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Σπαγών δὲ κέδρου κησιμονίῳ ἄποξέοι.
 Επωφελὴς δὲ πικρότης ἀψιθίας,
 Ὑδρογλυκίζον εἰς πείρασιν μέλι.
 Καὶ τῶν βάτων δὲ τῶν ἀκέρπων οἱ κλάδοι,
 Αποικίλοις φύοσι τοῖς Ἰπποκράτους,
 Καὶ τοῖς ἀκέρποις μὴ φοβουμένη νόμους
 Εκ τῶν ἀκαθάρτων γίνεται σωτηρία.

1510

Καὶ τέφρα καὶ χοῖς ὠφελοδοὶ καὶ τείχεα

α Καὶ τοῖς α Τοῖς γὰρ παροῦσιν ἐκ κρύοις ἀβλεψίδι,
 Νάρκη Καπνὸς Γαλνὸς γίνεται πρὸ ἕπιδα.
 Νάρκη ἢ νάρκη τὰς ἀφὰς τῶν ὀργάνων,
 Φώκης ἔστι γὰρ ἐν δέοντι καὶ νάρκης γαστρί.
 γέαρ. Ἐστάρ δὲ Φώκης φλεγμονὰς οἰδημάτων
 Ἰππο- Σθένυσιν, ὡς περ τὰς καμίνους ἢ δρόσους.
 καμποι. Καὶ συμφλεγμάτων ἰπποκράτων ἀθάλη,
 β πόνους Σφίγγα πρεμοῖσας ἐκρυψίαι τὰς τείχεα.
 κέντρον βυ- Τρυγῶν δὲ παύει τῶν ὀδόντων πρὸς κλόνοις,
 γένος θα- Ὡς ἐν ταλαντῶν τεχνικὸς ζυγοστάτης,
 λαοῦ Τὸ κέντρον αὐτὸ ἐντετεῖσθαι γ τοῖς πόνους.
 γ ἐπιθεῖναι Καὶ βρώσις ἀπλή τῆς σκάρου τῶν ἐντέρων,
 Σκάρος Εἶργα τὸ ῥόμα τῶν πρὸ λίμνιν ἐντέρων.
 κωβίος Ποθεῖς δὲ χυλὸς τῶν κωβιῶν περὶ σφύγων
 Ὄχημα γαστρός γίνεται πεφραγμένης.
 δ θέραι Φθῖον δὲ ἐ χίμετρα, ἐ τῶν σκαρπίων
 καρχίνος δ Φθῖνὴ τὰ κέντρα, καὶ κατὰ φύσιν πόνους
 θαλασπῆτιος Τοῖς λυσοδηκτεῖς πρὸς ἢ καρχίνους ξέει
 Καρχίνος ἕχθρον ἐκ βυθοῦ θαλασπῆτιου.
 θαλασπῆτιος Σοφίζεται δὲ ἐ πρὸς ἀγροῦ ὄσφρων.

1520

1530

Ψάμμου

- Et gutta cedri detrahit pruriginem.
 Absinthij sed amaror est valde utilis:
 Mel leniter fufum iuuat in anguftijs.
 Asperrimorum sentiũmque furculi
 1510 Hippocratis simplicia gignunt remedia:
 At sterilium leges minus verentibus,
 Medicina sunt spinæ falubris maximè.
 Iuuant cinis que & puluis & parui pili:
 Nam sentienti cæcitatem à frigore,
 Fumus Galeni præter omnem spem vice est.
 Torpere sed Torpilla res tactas facit:
 Nam cum est opus Torpedo confert gratiam.
 At Phocæ adeps plagas tumorum turgidas
 Exstinguit, vti dulcis caminos ros solet.
 1520 Fuligo adustorum Hippocamporum nigra
 Arctat capillos, ne trementes defluant.
 Turturque mitigat dolores dentium,
 Si, vt libripens peritus in trutina facit,
 Acumen inferat suum doloribus:
 Scarique simplex viscerum comestio,
 Grauem coerces fluxionem viscerum:
 Haustusque succus Gobij saxatilis,
 Ventris vehiculum, cuius obstructum est iter.
 Tabemque, & vlcera pernionum, & spicula
 1530 Sæua anteuertit scorpionum, & frigerat
 Morsos cane à rabido, simul radit feros
 Cancros marinus Cancer exortus fallo:
 Edoctus ad prædam ostreorum idem quoque est,

Cedrus.
 Absinthiũ.
 Mel.
 Sentes.

Eccles. 38.

Spinæ.

Fumus.

Torpedo.

Phoca, vi-
 tulus mari-
 nus,

Plin. l. 32.
 c. 9. 10. l. 36.
 c. 4.

Hippocæpi.
 Turtur ma-
 rinus.

Scarus.

Gobius.

Cancer ma-
 rinus.

Plinius l. 32.
 c. 10.

Cic. 2. de
 nat. Deo.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Hiantibus namque his arenam dum iniicit,
 Ne comprimant patulas suas conchas vetat,
 At ianuis laxis sali-iste callidus
 Fur allicit cibum in recessibus abditum.

de Pulmone
 pisce.
 Plin. l. 32.
 c. 9. 10.

Et pulmo piscis in maris spirans cauis,
 Commune cui cum cæteris nîl piscibus:
 Rudis figura, incognitum spectaculum,
 Animo carens vitæque, sed leuiter modò
 Se se explicans & colligens mox per vices:
 Diros pedum ardores calentium nimis,
 Si conteratur, leniet pulcherrimè.

1540

Leonis
 adeps & san-
 guis hirci.

Neruos at à contractione languidos,
 Adeps Leonis ampliare dicitur.

Canthari.
 Plin. l. 30.
 c. 11.

Ac sanguis hirci passione liberat:
 Et cantharos refugit reflexis cornibus
 Tremens febris quartana, flagransque ignibus.

Afili vel
 myopes,
 vnde luscio-
 sis nomen.

Subtili Afilorum fauillâ qui labor
 In lusciosis cernitur, leuabitur:
 Nam syllabæ ambiguae minimè vult parcere
 Natura ad æmulationem operis se habens.

1550

Cocleæ ter-
 restres &
 marinæ.

Sunt Cochleæ terrenæ & æquoris incolæ
 Ingentium causæ bonorum paruulæ:
 Nam si cinere testarum operieris cutem
 Albas notas delebis: at melle temperans
 Siccam fauillam si humido perfuderis,
 Ventris tumorem, influxiones ac pedum,
 Neruorum & vlcera, luminumque nubila,
 Fluxumque sistes sanguinis de naribus:

1560

Et

Ψάμμον γδ αἰεὶς ἐμβόλων χασμωιδύοις,

Εἶργη σῖνελεθῖν τὰς λαβὰς τῆν δυπύχων·

Αιφιδύων δὲ τῆν θυρῶν ὁ τῷ σάλου

Κλέπτης ἀγασσᾶ πλὴν Ἐσφίω κεκρυμμένω.

Ἰχθὺς δὲ πνύμων τοῖς σάλοις α᾽ ἔπιπνέων,

α ἔπιπλον

Ω μηδὲν ἔστιν ἐμφερὲς πρὸς ἰχθύας,

Αμορφος εἰκῶν, δευδ᾽ ἀγνώστου γέα,

πνύμων

1540 Αψυχος οὐκ ἐμφυχος, ἀλλ' εἰκῆ μόνον

ἰχθὺς.

Δοκῶν ἑαυτὸν δ᾽ ἀπλῶν καὶ συλλέξαν,

Τὰς δυσκατέκτους τῆν ποδῶν ἕσφιστος,

Ὡς οὐδὲν ἄμω, σιωπευθεὶς ἀπὸ βέπει.

Καὶ νύρα μὲν ἀπαθείτα συστολῆς βία

Λέοντος, ὡς λέγεισιν, θύριω δὲ γέαρ.

Πάθος δὲ λῦθον αἶμα γίνεται πρᾶγου.

Καὶ τρεῖς κεράσας δὲ λαβῆται χαμηταροῖς

Τὸ φλεκτικὸν πῦρ τῷ τεταρταίου ἔσμου.

Καὶ τῆν χροάδῃ τῆν μυώπων αἰθάλη,

μύωπες

1550 Τὸ τῆν μυώπων δ᾽ ἐσοεῖζεται πάθος·

Οὐ φεῖδεται γδ συλλαβῆς ὁμωνύμου,

0878 Εἰς ζῆλον ἔργου β συγκρατουμένη φύσις.

β συγκροτού
μήτιν

Εἰσὶ δὲ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης κοχλίας

Μικροί, μεγίστων συμφορῶν θύεργεται·

Ὡν εἰ τεφρώσας πλὴν δόξαν τῆν ὄσφρακων,

Αλφοὺς ἀναρῆς, εἰ δὲ συμπλέξας μῆτι,

Τίω ξηραὶν ὑρεῶν σοιχλώσας αἰθάλιω,

Οἰδημα γαστρός καὶ ποδῶν ἔπιπνύσας,

Νύρων τε πληγὰς ἔσφιστος ἰμμάτων,

1560 Καὶ πλὴν πρὸς ῥινῶν αἶμα ἄρροιαν σφείσας.

ΓΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Καὶ θανμάσας ὁ θεῖον ὑμνήσας κέρως,

Βολῶν ἐν ἀντίφραγμα μωραίας νόσοις.

Πότεν δὲ καὶ πῶς τῶν ταυ γῶν θέλων

α. ευρήσεις

Εἰπεῖν, ἀτερμύτισον α. ἀντλήσας βάθος.

βλέννος ἢ

Καὶ τῆν ἀνακρίων γῶν ὡς φασὶ πόρων,

βλενώσ.

Ο βλέννος εἶργα τὰ ἀκροσίας ρύσας.

β γύρου

β Λύκου δὲ γλωσσά. παρ. τεθείστα νηπίοις,

ἴσ. τε πυκτοῖς

Λύξ τὰ κλέθρα τ' ἀφώνου γλωσσίδος,

τ. π. πρὸς

Λίθους δὲ * τέπηξ τῆν ποδῶν παρ. γλυφῆ,

πὰς γλυφὰς

Οπῶς λιθουργὸς εἰς. ἀεῖσασιν πίνου.

Οπῶς λιθ. εἰς

παράσ.

Καὶ ψυχρὸς ἴος θερμὸν ἔσβεσεν πάθος.

1570

Οπῶ δὲ θερμῶ ψυχρὸς ὠκλασεν πόρος.

Εχιδνοί.

Καὶ σάρξ ἐχιδνῶν ἀντιφάρμακος δδσις,

Καὶ σφίγμα ἄρκος γίνεται λωδὸς ἰδρῆς.

Τὸν ροῦν γῶν ἴσα, καὶ τὸν ἰχώρ. ξέξ.

Καὶ σωματουργεῖ τὰς ρεῦσας εἰκόνας,

Μορφοδοσα τὰ παρ. ἔπιπα τ' ἀμορφίας.

Καὶ που πνὲς λέγρουσι ὡς φρικτοῦ πάθος.

Εἰς λοιμὸν εἰσφρήσαστος ἐνθῶμα ζεσθ.

Ἐνέοντος αὔραν τῆ νοτοῦρος ἐχρίτω,

1580

Ἦδη πρ' αὐτὰς τ' ἄφης τὰς εἰσόδους,

σχαρπίου

Τὸ κέντρον εἰς τὸν δὲ ἀδήλου σχαρπίου,

κέντρον.

Ἰῶ τὸν ἴον ἀντιπάζας παρ. μάχην,

Ἠμβλυων, ἠμθύρωσε συγκαρσθ ξέση,

Ψύξιν βολῶν ἀπληστον ἀκράτω ζεσθ.

Οὕτως ἕκατα συμφερότως ἢ χάρις,

Καὶ παρ. ἡ ρυθμίτασα τῆν ἀγαμίμων,

Οὐδὲν ἀεῖστον ὁδὸν λήπον εἰσάξ.

Καὶ

Et prædicabis hinc Dei potentiam,
 Dum mille morbis vnicum obicem subiicis:
 Ast vnde, quo pacto ve fiant talia,
 Narrare si velis, profundum exhaurias.

Nam Blennus internis meatibus, vt ferunt
 Fluxus vetat, qui sponte non eueniunt.

† Linguam at lupinam si applices infantibus
 Statim resolues claustra mutæ lingulæ.

Ruptos lapillos fissionibus pedum,
 1570 Lapidarius torret dolorem vt mitiget.

Virûsque rigidum æstus calores comprimit:
 Calido at liquori frigidus cedit dolor.

Ac pulpa Echidnorum veneno opponitur,
 Carnemque mutilam astringit atque sauciam:
 Nam fluxionem sistit & saniem eluit,
 Restaurat & corpus fluentum imaginum,
 Deformitati reddat vt formæ decus.

Et asserunt nonnulli in horrida luce
 Grassante morbo, per tremores feruidos,
 1580 Anhelante iam ægro spiritum vitæ vltimum,
 Portis in Orci ipsis, sepulchri & limine,
 Si spiculum ignoti inferas tum scorpionij:
 Virus veneno, prælio opponens fero,
 Retundit enervatque mixtura noua,
 Cùm maximum algorem calor tantus capit.

Ita singulas res gratia ipsa commodè
 Ad quidpiam adnectens eorum quæ iuuant,
 Nihil redundans intromittit, nil minus:

Blennus
 piscis.

Lingua lupi.

In his 4. versibus
 lo. Aurati
 P. R. conie-
 cturam & iu-
 dicii sequutus
 est interpres.

Echidai.

Acule^s scor-
 pij. luis re-
 medium.

Minima que
 que prodesse.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Ad corticem vsque vel pilos vel lachrymas,
Lutum quoque ipsum, fumum, & olida stercora: 1590
Quanquam hæc quidem plerosq; mortales latent,
Ast alia nota commodis satis suis.

Gen. 1.

Duntaxat in rebus mali reliquum nihil,
Cum sint venusta, ritè & effecta omnia.

Vitis ac racemorum consideratio.

Quis dum aspicit pulchrum racemum, non stupens
Miratur humorem igneum ligno inditum?

Et vt folia, caduca grana fluxaque
Circum plicata vestiant, vis ne imbrium

Lædat quod est tenerum, vel ardor flammeus
Solis perurat, aut liquores extrahat. 1600

De malo granato seu punico.

Quis Malo granati cutem benè diuidens,
Noscensque carbonum vuidorum ipsum ordinem,

Vt singulisque cellulis serie fitis,
Sæpes secâtque & separat confinia:

Membrana laqueos paruulos tendit rubens,
Ne mollitudinem liquorum quid grauet,

Neu comprimatur vinculorum nexibus,
Atque inde Mali succus excidat tener: 1610

Néve effluens granum alterum corrumperet:
Non altiorem mente causam cogitans, 1610

Prius cibum quam sumat, opificem canit?
Mens namque, natura suâ celerrima,

Miraculum linquens, ad authorem aduolat.

De lapillis & geminis.
Plin. l. 37.
Margaritæ
Plin. l. 9. c. 35.
Smaragdus.

Quis inferens lac solidum in immenso mari,
Albos lapillos vnionésque educat?

Vnde hunc virorem dat Smaragdo maximum
Natura

1570 Καὶ μέγρι φλοιῶν καὶ τειχῶν καὶ δακρυῶν,

Καὶ μέγρι πηλοῦ ἔκ κραιπνοῦ καὶ κοφίας.

Εἰ καὶ τὰ μὲν λέληθεν ἠγορημένα,

Τὰ δὲ πρὸς δὴλον ὄρεται πλὴν ὀχρησταίαν.

» Ως πρὸς τι φαῦλα μηδαμῶς λοιπὸν λέχθη,

» Αἰεὶα πρῶτα καὶ καλῶς εἰργασμένα.

Τίς γὰρ θεωρῶν βόξω, οὐ κατεπλάγη

Τὸν δόντα θερμῶν ὑγρότητα ἔξ ἑύλα,

Καὶ πῶς τὰ φύλλα τὰς ἐπίμοις εἰς ῥύσιν

Ράγας ἀειπίουσι, μὴ βροχῆς βέλος

ἀεὶ βό-
ξωος

1580 Πλήξῃ τὸ χεῦρον, ἢ φλογώδης ἰλίου

Φρύξασα θερμῆ τοῖς ὀποῖς ἔξικμαση.

Τίς δὲρμα ροιάς ἀδιαρέτους χήσας,

ἀεὶ ροιάς

Καὶ πλὴν ἴσιν νοῖς τῶν ἐνύχρων ἀνδράκων,

Καὶ πῶς ἐκάτω συντεθέντι χεῖρα,

Φραγμὸς μεσάξ καὶ μεξίξ τοῖς ὄρεσι

Υμῶν φλογώδης λεπτὰ τείνων σαρτία,

Μήπως βαρυνθῇ τῶν ὀπῶν ἢ χεῦνότης,

Καὶ θλίβῃ ἐξῆ τῆ δέσφ τοῦ σφίματος,

Καὶ τεῦθεν ἰκμαῖς τὸ ὀπώρας ἐκπέση,

1590 Σήφη τε χέκκος δῆος δῆον ἐκρέων.

Οὐ πλὴν ὑπὸ νοῦν ἐνοήσας ἀπίδω

Πρὸ τῆ φαγεῖν ὑμῆσε τὸν πῶντεργάπλω;

Ο νοῖς γὰρ ὄψυς, ὡς ταχύδρομος φύσῃ,

Αφείς τὸ ταῦμα πρὸς τὸν ἀπῖον κέχθῃ.

Τίς ἐμφυτεύσας τὰς βυθῶν πηκτὸν γάλα,

ἀεὶ μῦ-
ραεῖτων,
καὶ δῆων.

Τοῖς μῦραεῖται λυκοδέσμοις ἐκρέφθῃ;

Πότεν χλοάξ τῆ σμαράδων ἢ φύσις

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ

Εἰς πρῶτα χειρῶν, ἔγδ' εἰς ἕαρ μόνον

Τίς δ' ἄγος ἐντέλλε σαπφείρα λίθω,

Εἰ μηδὲν αἴγος ἐν λίθω φυτεύεται;

Πόθεν πυρραυγῆς ἢ βαφῆ τῶν δμ' θράκων,

Εἰ ψυχρότητι πᾶσα πηῖνται λίθος;

Τίς τᾶυ ποῖς ἔστωιτᾶ ἔχ' ἔπει,

Εἰ μὴ τὸ σὸν βούλημα ἔσ' τὸ σὸν κέρτος,

Τοῦ πρῶτα δρόντος ὡς δοκῆ σοι ἔχ' ἔπει,

Τὸ σὸν γδ' εἰς ἀπειρον ἐκτείνας κέρτος,

Φαῖνη, καλύπη, ἔχ' ἔπει, καὶ κέρτος,

Σπᾶσθ' ἔχ' ἔπει, καὶ φορᾶ πεπληγμένη,

Καὶ τᾶς ἀμόρφους εἰδοποιῶν οὐσίς,

Αὐτὸς ἔχ' ἔπει, τῶν συμπόρων ἔχ' ἔπει,

Υαφτελής εἶ, ἔχ' ἔπει, καὶ γδ' ἔχ' ἔπει,

Τέλους ἀπέτης, καὶ διέτης, τῶν μέσων,

Εκθὸς βεβηκῶς τῶν τελευτῶν, καὶ τῶν ὄλων,

Εντὸς πεφυκῶς, τῶν ὄλων ἐκτὸς κέρτος,

Γρόδηλος ὦν, ἀδηλος, οὐκ ἔχ' ἔπει, ὄρους,

Ἀλλ' ὦν εἰσιμός τῶν ἀεζόντων ὄρων,

Ἀρχων ἀνάρχως, οὐ μεθούλων χρόνος,

Ροπή α' ἔχ' ἔπει, καὶ ποῖαν ἀχρόνως τὰ τοῦ χρόνου.

Ὡς ἐντεχνος δὲ τῶν φρενῶν ἔχ' ἔπει,

Πᾶσθ' τε ἔχ' ἔπει, τεχνολογῶν ἢ σκημῶν,

Καὶ πᾶν ἰδῶν ὄνομά τε καὶ ῥῆμα ξένον,

Καὶ λεπτὸν ἀρθεῖν, καὶ μελοχῶν κεκρυμμένον,

Ἀντωνυμίαν δὲ πᾶσθ' ἢ κριτωμῶν,

Γροθῆσθ' ἔχ' ἔπει, πᾶσθ' μέτρα δούς ἢ μωσμένα,

Τὸν πρῶτα κόσμον εἰς ἑπίρρημα ἔχ' ἔπει,

Εἰ μὴ

α' μετᾶ

τεχνολο-
γία θεοῦ.

1620

1630

1640

Natura ad omne tempus, haud ad ver modò?

Florem quis iniecit lapillo illi aureo

Sapphirus.

Sapphiro, an aliquis flos lapidibus gignitur?

Carbunculi.

1620 Vnde igneus vigor & color Carbunculis?

Densatur omnis quippe lapis è frigore.

Quis author hæc agit, coagmentat, mouet?

Conuersio ad
sumum rerũ
opificem.

Nunquid voluntas est tua, & robur tuum,

Qui cuncta præstas vt videtur & liber?

Nam robur extendens in immensum tuum,

Aperis, tegis, procedis & stas in loco,

Statione currente, & quietis cursibus,

Formantque naturas figura quæ carent:

Ast ipse natura vniuersa exemptus es,

1630 Fine superior, vt qui cares initio:

A fine abes, distas & à medio procul,

Extra recedens terminis illis tribus:

Cunctis at intus insitus, es extra tamen.

Manifestus, haud obscurus, absque termino:

Sed finis ipsos finientes terminos:

Nullo ordiens initio, nec tempore,

Momento & absque tempore facis tempora:

Vt arte præditus magister mentium,

De admirabilẽ
Des Technolo-
gia & Gram-
matica rerum
analogia.

Quique actionem omnem arte tractare est potis,

1640 Et omne cernens Nomen, & Verbum nouum,

Minutum & Articulum, latensque Pãticeps:

Pronomen omne examinans subtiliter,

Orationis
partes.

Præpositioni omni suum adiungis modum:

Omnemque mundum vertis ipso Aduerbio,

PISIDÆ, MYNDI OPIIFICIUM.

Nisi si tuæ esset conscius potentia.

Ac copulante vinculo cuncta alligas:

Porrectionesque arte constantes docens,

Producis omnia sicut acceptum tibi est.

Tempora
ac modi.

Instans, futurum, quod infectum est simul,

Quod subiacet, perfectum, & infinitum, item

1630

Obliteratum iam: modos dein diuidis

In indicantem, perpetuum, & optantem modum.

[Hæc arte inexplicabili connexa sunt.]

At imperante dictione ad formam agens

Cuncta, efficis tibi subditum quod conditum est.

Expersque formæ, omnem induis: statu cares,

Vestigio, motu atque gressu cognito:

Antitheses
diuinitatis.
D. Aug. l. 1. de
ciuit. Dei c. 29.

Namque omnium tu motio & progressio es.

Simplèxque multiplèxque, primus, infimus,

Mediùsque, & altus, latus, imus, magnus, &

1640

Horum nihil, sed inuis in terminis

Affixus es tuæ abditæ potentia.

Vbique præsens, nusquam es, & verso ordine:

Et omnia vnùmque es: licet enim hæc iungere,

Ne fortè formis subtrahatur sensuum

Vnum quod & solum est: at omnium ambitu

Docemus hanc, quæ non capitur, essentiam:

Ac denuò accuratiùs distinguimus:

Ne suspicetur quis mali quid ob OMNIA,

Serièsque sit concretioni quæ fluit.

1650

Nam, Vbique Deus est præpotens, cùm dicitur,

Est nullibi, ex parte altera subiungitur:

No

Εἰ μὴ τὸ σὸν βινεῖδεν ἀρρήτως χεῖρας,
 Συζυκτικὸν σπώδεσμον ἄ ἐμβολῆς ὄλοις.
 Αἰεὶ ᾗ δεικνὴ τεχνικὰς ἐπεκτάσας,
 Ἀπύρτα β γείνη παρὰ τὸ σοι δεδιδυμένον.
 Μήλων, ἐνεσῶς, ἀδρατικῶς, ἀδρακείμμος,

1650

[Σὺ τῶν δὲ *** *** ἄμα
 Ἀόεις, ὑποστυτικῶς ἐγκλίσις νέμων,
 Ορεικὴν, ἀπὸρέμφοτον, ὀκλικὴν πλέον
 [Ἐνθεὶς δὲ τῶν τῆ τέχῃ τῆ * ἀρρήτων]
 Πρωτακτικῶ ᾗ πύρτα μωφώσας λόγῳ,
 Ὑποτακτικὴν ὅτι δημουργεῖς τὴ κλίσειν.

Πάμμορφος ὢν, ἀμορφος, ὅσα ἔχον εἶσιν,
 Οὐκ ἴχθος, ἔ κίνησιν, ἔ γνωσὴν βάσιν,
 Γάντων γὰ εἰ κίνησις, ἢ πύρτων βάσις.

1660

Ἀπλοῖς, μετεκτῶς, παρῶτος, ἔχατος, μέσος,
 Ὑψηλῶς, ὀρειῶς, ἀπλατῆς, βαθεῶς, μέγας.
 Οὐδὲν ᾗ τῶτων, ὅτι ἐν * ἀβάσις ὀρειῶς *
 Τῆς σῆς ἐπὶ τῶ μουσικῆς ἔξουσίας.

Ὁ πανταχοῦ μὲν, ὀδαμοῦ δὲ, κὲ πύρτων.
 Καὶ πάντα κὲ ἐν τῶ γὰ σωμαπτόν.
 Μήπως ὑπαρξῆ τῶς καὶ αἰσθησὴν τύποις,
 Τὸ ἐν μονωτῆν τῆ δὲ (πάντα) σωμαπτόν
 Δηλωτῶτες αἰετὶ πῶ ἀπερίληπτοι φύσει.
 Ἀδῆς τέ γ' ἐγκρίνωμεν ἢ κρινωμενῶς,
 Μήπως * τὰ πάντα γῆ κακὴν ὑπομῆδον,

1670

Καὶ δῶμεν εἰρμὸν τῆ ρεούση σωμαπτόν.
 Τῶ πανταχοῦ δὲ τὴ τῶν πεφυκέναι,
 Τῶ μηδαμοῦ παρῶσιν ἀποσπώτῶς,

α ἐμβολῆς.
 Hæc lectio
 alium sensum
 adfert, nempe,
 Nisi si tuæ
 esset munus
 hoc potētia,
 Res alligare
 copulante
 vinculo.
 β γίνη. hoc
 si probas, lege,
 Efficeris
 omnia.
 σίχως νοδῶ
 νόμος

ἴσ. τὸ πᾶντα

ε

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ

^{α διακρίσει.} Μήπως μελαθὲν τῆ διχῆ α Διφασσῆ,
 Τὸ μηδαμοῦ μὲν ἕς ἀνούσιον ῥέπει,
 Τὸ πανταχοῦ δὲ τοῖς μερίοις ἀρμόσει·
 Ἀλλ' ἀνηρόμοις, ὡς ἄν εἴποι τις, λόγους,
 Τὸ πάντα καὶ ἐν, καὶ τὸ μηδαμοῦ πᾶν
 Τῆ πανταχοῦ σφίγγοντες ἀνφθεγγία·
 Στερρόν τὸ βάθος πῆξομεν ἢ δογμαμάτων.
 Εἰ καὶ βάθος γὰρ ἐμβαθύνει σοι λόγου,
 Πρὸς ἕψος ἄρχεις ἐμφανίζῃν οὐ θέλεις·
^{β δὲ παρ.} Εἰ β καὶ πρὸς ἄκρον ἕψος ἄρχεις φρένες,
^{γ εἰς ἄκρ.} γ Πρὸς ἄκρον αὐτὰς ἀνυποσφρέφεις βάθος,
^{δ παείσασθ} Ως μήτε μήκος ἔσθ' ἐπαίπλοοις βάθος,
 Μήτε πλάτος σὸν ἕψος ἕς πέρας τρέχῃν,
 Ἀλλ' ἕς ἀπειρα ἢ ἀπείρων ἢ χύσις.
 Χυθεῖσα, τῆ σὴ τέμνε) πῆρεκταῖσθ·
 Ως εἰ λέγῃν γῆ καὶ τὰ μήπω πρὸς κτίσιν
 Ἐλθόντα τῆ σὴ ζῶπυροῦσαι πρῶταίσθ.
 Εφίσασθ γὰρ, καὶ πῶν ἀφίσασθ,
 Μένων δὲ φύλας, καὶ σκιάς λεωπῆς δίκην,
 Ἐν τῷ κρατεῖσθαι τὰς λαβὰς ἕπεκτρέχῃς.
 Οὕτω σε καὶ νῦν ὄξ ἀπληστίας πόθου
 Μαθεῖν θελήσας, καὶ τρυγῆσαι τὰς λόγῳ
 Τὸν ἀμπελαῖα ἢ σοφῶν σε κλισμῆ,
 Οὐκ οἶδα ποῖον βόθρῳ ἄρπασσας λάβω·
 Τῆ ποικίλῃ γὰρ καὶ σοφῆ θεωρία
 Τὸν νῦν μερίζω, καὶ φενοῦμαι, καὶ θέλων
 Ελεῖν τὰ πρῶτα, κλέπομαι τοῖς ἐχάλοις,
 Καὶ δυσκατέκτοις ἀνιτήχουμαι σάλοισι.

1680

1690

1700

Ως

Ne partiatur duplici discrimine, vtriusque
 Quod nusquam adest par sit vacanti essentia,
 Sed singulis Vbique partibus respondeat.
 Dictisq; ceu cuneis sibi aduersantibus,
 Et Omnia, vnúmque, & quod est nusquam retrò
 Vbique nectentes reclamanti sono,
 Sententiarum stabile fulcrum figimus.

680 Quamquam altitudo orationis summa sit,
 Elatus in sublime non vis reterege:
 Sin euehantur corda ad arcem altissimam,
 Reducis ea profunditatem ad infimam,
 Vt longitudo nulla ad imum hoc deuolet,
 Nec latitudo currat ad fastigium:
 At fluxus immensorum ad immensum patens
 Porrectione scinditur fusus tua.
 Vt, si loqui ita fas sit, quæ adhuc non condita
 Coniunctione tui excitentur numinis.

1690 Insistis etenim, ac tum recedis quando ades,
 Manes, fugisq; exilis, atque vmbrae in modum:
 Dum detineris, prensionem tum effugis.

Sic ergo inexploro scientiæ tui
 Amore captus, vineam & desiderans
 Vindemiare conditorum à te omnium,
 Quem carpam & amputem racemum nescio:
 Nam dispari speculatione & vtili
 Mentem meam diuido, premorq; angustiis,
 Ad primaque aspirans, ab imis pertrahor,
 1700 Atq; enato aduersis in vndis æquoris:

Dei prestan-
 tissimã sapien-
 tiam & essen-
 tiam neminem
 neque dicendo
 neque cogi-
 tando assequi
 posse.
 Ex Psal. 138.

Alia diuini
 operum confi-
 deratio & ad-
 miratio.

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Vt nauigantibus in cauis pelagi abditis,
 Quò latiùs protenditur vastum mare,
 Tantò magis se contrahunt præcordia.

Animi phi-
 lotophantis
 cogitationes
 arduæ &
 anxie.

Nam fulgetri si more percurram impetu,
 Et volucer attollar, penetrans singulas

Res quasque, & altiùs ferar, scisso æthere,

PETRVS recludam clauibus fictus modò:

Nec me hæc in arctum extensio redegerit,
 Orbes polorum transiens, superabo aquam,

Forſitan abyſſum ex ipſo abyſſo, & exitum

Initio iungens, videns nec terminum.

1710

Tum pronus incumbens ad inum gurgitem,

Et conuolutus ad cauum voraginis,

Vortigine æſtuo, palòque vagus, & denuo

Ad humum reflecto limus curſum meum:

Nam quid ego ſum, ſcintilla niſi ſi terrea,

Lutùmque molle, aut puluis inſidens humi?

At quâ auolabo, quem ſecabòve æthera?

Pſal. 8.

Aut quâ profectus aſtra feriam vertice,

Ariſtot. 12.
 Metaph.

Orbem actus in quintum Lycei præſidis?

1720

Aut quemnam in alterũ polũ, aut quam ianuam,

Quæ reſerat illum, aut quam alteram ruruſ petam?

Pſal. 23.

Procedo quærens, refugio tangens manu:

Profunda terræ ſi inſimæ conſpexero,

Nectãmque millenam altitudinem alteri,

Immenſitatísque modulum certum ſciam:

Discam at mea à terra, meáque matre, vbi

Longiſſimum pedem ſuum contraxerit.

Tum

Ὡς οἱ πλείοντες ἐν βυθῶν θαλατῆα,
Ὅσον περικύβητ' τῆς ἀβύσσου τὸ πλάτος,
Πάροισι μάλλον συστολήν ἐν καρδίᾳ.

Εἰ καὶ κεφάλος γὰρ ἀγραπῆς Διφιδράμου,
Καὶ πηλὸς ἄρτων, καὶ περὶ τὰς φύσας
Καὶ μάλλον ἄρτων, καὶ τὸν αἰθέρα χύσας,
Τὰς κλεῖς ἀνοίξω, Πέτρους ὡν πεπλασμένους
Καὶ τῆ ποσάυτη μὴ γενωθεὶς ἐκτάσει,
Υπερβελικῶς ἕρμανοὺς ὕδαρ φθάσω,

1710 Ἰσθμὸς ἀβύσσου δ' ἐξ ἀβύσσου, καὶ πέρας
Ἀρχὴ σωάπιων, καὶ πέρας μηδὲν βλέπων.

Τότε περικύβητας εἰς τὸν ἄκρον πυθιδρία,
Καὶ σωτολωθεὶς πρὸς τὸ χάσμα τοῦ βάτους,
Ἰλιθία πάγω, καὶ κλονοῦμαι, καὶ πάλιν
Εἰς γῆν ὁ πηλὸς συσραφεὶς ἕσπετόν τε
Οὐδὲν γὰρ εἶμι πλὴν γιῶδης αἰτάλι,

Καὶ πηλὸς ἄρτων, καὶ καθαῖρον κένισ.
Πλὴν ποῖ περιέρμαι; ποῖον αἰθέρα χύσω;

1720 Ἡ ποῖ πορβυθεὶς, καὶ τὸν οὐρανὸν τρέχων
Εἰς πέμπτον ἄρτων ἔσταχθεῖτον πόλον;

Ἡ ποῖον αὐτὸς ἄμωγ, ἢ ποῖον πύλην
Εκεῖνον ἐκκλύοντα, καὶ ποῖον πάλιν
Ζητῶν ἄ περικύβητα, ψηλαφῶν ἕσπετόν τε
Τὸ τῆς κάτω γῆς εἴδω ἀδρήσω βάτος,
Καὶ μύριον πλέξαμι τῶν βάθου βάτος,
Καὶ γὰρ τὸ συμπέρασμα τ' ἀπειρίας,
Καὶ τῆς ἐμῆς γῆς τ' ἐμῆς μητρὸς μάται,
Τὸν μακρὸν αὐτὸν που σωέσθην πόδα.

α περικύβητα

ΓΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Τότε προσελθὼν ταῖς ὑψητέραις πύλαις,

Καὶ πλὴν ἀνοικτοκλήσον ἐγκλείσω θύραν

1730

Ἀνοίγει γὰρ καὶ πλέον συτέλλει).

Ἀπλουμένη ἢ καὶ τενομένη πλέον,

Χαλαρὰ καὶ κλειθρα, καὶ φοβὴ τὰς εἰσόδους,

Τοῖς εἰσβάσειν πολυῶσιν ἀμικειμένη.

Εὐχή.

Ἀλλ' ὦ θεῶν ἑστέων εὐχάτεκτων θαυμάχ,

Ὁ τὸν σὸν υἱὸν, Ἦν σιωπῆρασον λόγον,

Ἐκδοὺς δι' ἡμας τοῖς ἀτάκτοις οἰκέτας,

εἰς λύτερον ἔθροισ, υἱὸν ἡγαπημένον

Ὅπως ἔχοντες, ὡς ἄρ' οἱ κεχωσμένοι

Σκάληκες ἕς γλῶσσαν, ἐν ἄφω τὰς οἰκίας

1740

Ἡ γῆ γὰρ ἡμῖν ὡς ἐκείνοις ἦν ὄλα,

Βία, Ἐσθή, δίατα, καὶ ζωὴς ἄφω.

Μὴ συγκατασπαοῦμαι ἐν ζῴφω πᾶσιν,

Ἀλλ' ἕς ἀνάστασιν τε καὶ νέμω πλάσιν,

Ἐλθὼν, ἐγείρη ἢ πεσοῦσαν εἰκόνα,

α. ἐποξέση

Καὶ τὰς εὐχάσας τῆς πατῶν ἀποξέση.

Καὶ πᾶσα τὴν χροῦν ἐκπινάξῃ λενία.

Σπόγγω ἢ τὴν ῥύπτωσιν ἐκμάξας ὄλην,

Βεῖθουσαν ἕς γλῶσσαν πνυματώσει ἢ κένην.

Γὰρ ἔστω πνύμα τὴν ἀληθείας ὄλης,

1750

β. ἀφορμὴν

Ἐκφωτῆν β. οἶδεν ἢ κλισίαι σεβάσμιον

Τὸν εὐράβανα τὴν ἀύω κληρονομίας,

Τὸν ἀγέλον ῥοῦν τῆς καλῶν χειρομῆχ,

Τὸ ζωοποιὸν τῆς ἀγαθείας κέρας,

γ. σέλας

Τῆς υἰοθεσίας τὸ παρὰρχιον γ. παρὰς,

Τὸ καὶ μερίζον καὶ ἀφαιροῦν ὡς θέλει,

Τὰς

1730 Tum ad altiores promptus accedam fores,
 Ac ianuam claudam, quæ aperta clausaque est:
 Hæc cum recluditur, magis tum clauditur,
 Expansa quippe, arctatur hoc ipso amplius:
 Et claustra laxat, ac timere aditus facit,
 Opponiturque hanc ingredi tentantibus.

*Apocal. 3.
Esa. 22.*

O Machinator magne mirorum omnium,
 Qui Filium, Verbum & tuum ore nescium
 Ut tu exprimi, tradis malis pro seruulis,
 Pretium hostibus, charissimum natum tibi:
 Ne nos, habentes, ceu obruti terræ aggere
 1740 Vermes, sepulchro conditas nostras domos,
 (Nam terra nobis, sicut illis, tota erat
 Vita, esca, victus ratio, vitæque tumulus)
 Nunc denuò abripiamur à caligine:

*Psal. 72.
Precatiopis,
S. Trinitatis
mysterium
explicans.*

Sed ad reuiuiscenciam atque opus nouum:
 Restituat aduentu ruentem imaginem,
 Deiciat atque passionum araneas,
 Excutiat omnem linteoque puluerem,
 Omnésque spongia eluens sordes caua,
 Tendentem humi cinerem afflet almo Spiritu,

*Christi ad-
uentus.*

1750 Totius à quo veritatis Spiritum,
 Insigne numen vidit id quod conditum:
 Pignus supernæ hereditatis inclytum.
 Flumen bonorum munerum rapidissimum,
 Et sanctitatis viuudum robur piæ:
 Adoptionis finis † ante initium:
 Qui distribuit ac diuidit, velut placet,

Ephes. 1.

*Vel,
lumen.*

PISIDÆ, MVNDI OPIIFICIVM.

s. spiritus
dona, &
Epitheta
mystica ex ve-
teri & novo
fœdere.

Largitiones quas Deus seruat suis.

Qui fundit & superis & imis omnibus.

Initiatorum vnguen, & donum sacrum.

Letifera peccato nefando factio:

Stipendium immortalitatis viuudum:

1760

Lumen cremans, & flamma rore turgida,

Perennis & iucunditatis vehiculum.

Iubar Prophetarum, ad videndum aptissimum.

Apostolorum os flammeis linguis micans:

Luctationis Martyrum versutia.

Splendôrque concurrens & excurrens simul,

Sermonis alti principatus à patre.

Partus sigillum Virginis valde noui:

Miraculorum
Christi sum-
ma.

Arcana clavis ianuæ Dei hospitis,

1770

Quâ carne liber sermo postquam ingressus est,

Egressus inde vt carne vestitus, notam

Signi relinquens ianuæ, quæ inerat priùs:

Qua Dæmonum caterua truditur ferox:

Calcatur & pedibus fluens Salacia,

At mollitudo restituta flumini

A terreo nescit grauari pondere.

Framenta scaturiunt, & innumeros alunt,

Luc. 9. Io. 6.
Io. 2.

E quinque panis affluentia frustulis.

At lymphæ nectar efficitur in nuptiis:

1780

Vinum paratum de racemis abditis,

Naturam, odoratum, atque gustatum innouans,

Sermone tres mutauit vno terminos.

Math. 9.

Apud quem initiatus, exactor qui erat,

Euange-

Τὰς τ' α' θεουργῶν δωρεῶν ἐπεκτείνουσι·
 Τὸ πᾶσι τοῖς ἀνώτε καὶ κάτω μύρον,
 Τὸ χρίσμα καὶ χάλισμα τῶν τελευτηδίων,
 1760 Τὸ φθαρτικὸν σύστημα τ' ἀμύβιας,
 Τὸ ζωτικὸν σῶταγμα τ' ἀφθαρσίας,
 Τὸ φλεγκικὸν φῶς, τ' ἀροσίζουσα φλόγα,
 Τὸ τ' ἁρᾶς ὄχημα τῆς αἰωνίας,
 Τὸ τῶν περὶ φητῶν ὀπλικώτατον σέλας,
 Τὸ πυρσόγλωσσον τῶν ἀποστόλων σῶμα,
 Τὸ τῆς πάλης δῆγμα τ' τῶν μῦθῶν.
 Τὸ α' σιῶδρομὸν τε β' σιῶδρομὸν σέλας
 Τῆς πατρὸς φελοῦς τῆς λόγου θεαρχίας,
 Τὸ νυμφικὸν σφραγίσμα γ' ξένου τόκου,
 1770 Ἡ μυστικὴ κλεῖς τῆς θεοδόχου πύλης,
 Δι' ἧς ἀρκυὸς εἰσεληλυθὼς λόγος
 Ἐξῆλθεν ὡς ἐν ἀρκυῖ, ἐσφραγισμῶν
 Ἀφείδου κείνῳ, ὡς ἀφ' ὕδατος, τ' ἡρώδου,
 Δι' οὗ φάλαγγξ ἡδὲ δαυμόνων ἤσανε·
 Πεζύεται δὲ τ' θαλάσσης ἢ χύσις,
 Αἰκιδύη δὲ τῆς ῥοῆς ἢ χειμῶντος,
 Ἐκ τῆς γεώδους ἢ βαρῆται φορτίου·
 Ἄρτοι δὲ πηγάζοι μυελόεσφοι
 Ἐκ πενταεῖθρον ἐκρυέντες κλασμάτων
 1780 Ὑδωρ δὲ νέκταρ θαυματουργεῖται γάμω,
 Ἐθιμος οἶνος δὲ ἀδύλων βοτάνων,
 Καμίζεται δὲ γάσιν, ὄσφρησιν, φύσιν,
 Καὶ βῆς ὄρεσι ἠμειψὸν ἕξ ἐνὸς λόγου·
 Παρ' ᾧ τελεαθεῖς καὶ τελώνης, εἰ θέλῃ,

α' θεουργῶν

β' σιῶδρομῶν

R

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Εὐαγγελιστῆς γίνε^ο γεογράφος.

Πόρνη δὲ ρείθροις δακρύων βαπτίζεται,

Διχῆσα πῶς ἔνεσι κινδύου δίχα

α εἰς ἀνάγκην Λουθεῖ μεταστρεῖν ^α ὄξ ἀνάγκης δούτερου,

Δι' ἧ τὰ δὴνὰ δουραγωγείται πάθῃ,

Λώβης δὲ πικρὸς ἔξοείζεται βρόμος.

β ἐν ἁράθροις. Σφίγγει δὲ χαλῶς τὰς ^β ἀράθρους σιωπῆσθς.

Εκτείνεται ἡ στυγερὴ πρῆξις,

Συφέλλεται ἡ διςπαθούσα μακρότης.

Ξηραίνεται δὲ κρουῖος ἡματωμένος,

Σφαδᾶς ἀγῶνος, ἐμφραγείας τὰς κραπέδων.

Κόινς δὲ τυφλῶν ὀμματῶν θεωρία,

Τὸ πῦσμα τῆ πλάσματος βίλαβουμένη.

Και νεκρὸς ἀδης γίνεται πρὸ ἡπίδα,

Πλούτων πενηχρὸς ἔσφαγῆς ἐσφαγμένος.

Μαραίνεται γὰρ τοὺς νεκροὺς ἀναπύων

Οἷς εἶχεν, ὅς ἐσφιγγε κελπώσας κἄτω

Ἐν τῆς ἐαυτῶν ψυχολέθρου ἀγκάλας.

Ἐως τὸ σὸν γήνημα, τὸ ζωνφόρον,

Τὸ πατεικὸν φῶς, τὸ παρ' ἡλίου σέλας,

Τὸ τῆ παλαμῶν ἡμερῶν νέον βρέφος,

Ἀνθλιν αὐτὸν αἰτὴ λείχης τὰς ξύλας.

Ἀλλ' ὦ ποσῶν δὲ χιτέκτων θαυμάτων,

Ἄχῃ ἐπέ- Ο παρὸς τὸ σὸν βούλημα τὰς ἀνώ πύλας

ρα καὶ ὅτι- Σφίγγων ὅτε χεῖρ καὶ διθυρῶων πάλιν,

λογῆς. Οτὸμ παρὰ τῆ καὶ δοχεῖ σοι συμφέρει,

Καὶ νῦν πρῶν ἀίσιγε τὰς κἄτω πύλας,

Πύλας γὰρ ἡμεῖς κοσμηθῆν οἰκηθῶν

τῶντι

1790

1800

1810

Euangelista, scriptor & sacer fuit.
 Meretrix fluentis lachrymarum tingitur:
 Docens licere extra metum periculi
 Fieri lauacri compotem iteratò sacri,
 Quo passiones mancipantur effera,
 Ac prauitatis horror exulat procul.
 Soluta claudus vincla constringit pedum:
 Contractio remissa, mox extenditur.
 At longitudo nimia & ægra astringitur.
 Arescit & fœdi cruoris riuulus,
 Occisor, illex, impeditus fimbria.
 Et puluis in cæcis figurat lumina,
 Sputum creatoris reueritus maximi.
 Succumbit Orcus præter omnem spem neci,
 Dis pauper est, cæsor cadit mortalium:
 Is namque tabescit vomit dum mortuos,
 Quos obtinebat, implicabátque in sinu,
 Atque impiis vlnis quibus animos necat:
 Quousque tu proles Dei, vitæ dator,
 Lumen paternum, Soléque antiquius iubar,
 Puer vetusti temporis natus modò,
 Hunc sustulisti ligno, vt hastæ cuspide.
 Miraculorum tu Architecte maxime,
 Qui ianuas summi tuo nutu ætheris
 Quando est opus claudis, recludis has item
 Quoties libet, sentisque id esse commodum:
 Nunc inferas expande præfens ianuas,
 Valuas enim mundi incolarum dicimus

Matth. 9.
 D. Basilii
 De fide.
 Martini. 26.
 Io. 12.

Pœnitentiæ
 vis.

Act. 3.

Luc. 13.

Luc. 8.

Mar. 8.
 Ioan. 2.

Oratio Pa-
 triarchæ pro
 Heraclio
 Imp.

R ij

PISIDÆ, MVNDI OPIFICIVM.

Hanc ciuitatem quæ tua est munita ope.
Concede, vt Imperium obtinet qui à te suum,
Mundi arbiter, qui subegit Persida,
Vel liberauit potiùs ipsam Persida,
Orbis fruatur ditioe, Sol quem obit.

Ostende Terram imitarier cœli globos,
Sol vnicus dominetur his vt infimis:
Nam Persici qui visus est domitor soli,
Hunc Imperatorem orbis esse conuenit:

1820

Fac ergo sudores laborum vt ipsius
Puri lauacri sint loco, æternæ & stolæ:
Timoris auge robur illi numinis:
Insignia hinc tuta auferet victoriæ,
Referens secundam ab hostibus victoriam,
Ignobiles vt igne vastans barbaros.

Pro liberis
eiusdem He-
raclij

Fac stare virides surculos pro viuidis
Fœcunditatis secularis fructibus:

Imagines fac Patris vt sint optimi,
Nam sic eos robur tuebitur duplex:
Acutiores redde eorum cuspides,
In barbaros ferocientes ensibus.

1830

Intende mentes, quò saluti consulant,
Et comprime omne robur aduersarium:
Expande & iisdem ianuas Paci sacras,
Superba cordis sensa magni deprime.

De Sergio Pa-
triarcha Con-
stantinopolis-
tano.

Hæc Patriarcha clamitatque & dicitat,
Vt balbus is sit plurima ob ieiunia,

At non loquendo intus sonum magnum dedit, 1840
In cor-

Ταύτῃ κελδοῦν ἰὺ ἐπύργωσας πόλιν
 Καὶ δὸς ἔν ἐκ σὲ παροσλαβόντα τὸ κράτος,
 Τὸν^α κοσμορύτην, τὸν διώκτιν Περίδδης,
 Μᾶλλον ἢ ἔν σάξαντα καὶ πῶ Περίδα,
 Ὀλον κρατῆσαι τὸν ὑφ' ἡλίον ἔπον.

Δῆξον δὲ πῶ γῆν οὐρανὸν μιμουμένῃ,
 Ἐνὸς κραυῶτος ἡλίου καὶ τῆς γῆς.

1820 Τὸν γὰρ φανέντα ἄρσικὸν κοσμοκτόνον,
 Γρέπει χυμῶσαι κοσμικὸν καὶ διαπύτιν.

Ροίον ἄντ' τοῖς ἰδρωῶσιν τῆς πόνων
 Λουθῶν καθαροῦ, καὶ σολῶ ἀφθαρσίας.
 Αὐξήσον αὐτῷ τῆ φόβου ἔν τὸ κράτος.
 Οὕτω γὰρ ἔξῃ πῶ νικητήρια,
 Νίκης κατ' ἔχρῶν ἀξιώτεις δουτέρας,
 Ὡς τοῖς^α ἀδούλοισι περπολήσας βαρβάρους.

^α καὶ τὸν ἄ-
 ἡλίους

1830 Ρίζωσον αὐτῷ τοῖς ἐπιδρηῶσιν κλάδοις,
 Εἰς ζῶντα καρπὸν κοσμικῆς θυκαρπίας.

Ποίησον αὐτοῖς παῖδες εἰκόνισματα,
 Οὕτω γὰρ αὐτοῖς διπλὸν ἔσαι τὸ κράτος.
 Οξυῶν αὐτοῖς τὰ ξίφη, ^β παρὲς βαρβάρους,
 Ὅτε παρὲς ἱμαῖς βαρβαροῦται τὰ ξίφη.
 Εκτεινον αὐτοῖς εἰς τὸ σῶσαι τὰς φρένας.
 Σύσφλον αὐτοῖς πῶ εἰαντίον δράσας.
 Γλάττωον αὐτοῖς τὰς παρὲς εἰρήνῃ πύλας.
 Στένωσον αὐτοῖς τὰς ἐπαρθεῖς φροντίδας.

^β τῶν βαρ-
 βάρων

1840 Ὁ πατεῖάρχης ταῦτα κρατῆσθαι καὶ λέγει,
 Κἂν ἔστιν ἰσρόφωνος εἰς ἀσιτίας,
 Καὶ μὴ λαλαῶν ἤχησεν ἐνδοθεν μέγα,

R iij

ΠΙΣΙΔΟΥ ΚΟΣΜΟΥΡΓΙΑ.

Τὴν γλαφίαν οἰθεῖς εἰς ὃ πῦρ τῆ καρδίας,
 Εκρηφεν αὐτῷ, καὶ σομοῦται μειζόνως.
 Βοᾷ δὲ σιγῶν, ὡς ὁ Μώσως Φάρυγγι.
 Ακούεσθαι δὲ μὴ σαλθῶν τὸ σῶμα.
 Τέβη δὲ πῶν γλῶ, καὶ δι' ὀμμάτων βρέχη,
 Καὶ πυκνὰ νείφει τῆ φορεῖ τῆ δακρύων,
 Εγνωκῶ αὐτὸν καὶν δοκεῖ λεληθέναι.
 Δῆλος γὰρ ἰὼ τὸ βλέμμα χαυνώσας κέτω,
 Καὶ τρεῖ λογιμοὺς πῶντας ἐκτείνας αἴω.

Ἀλλ' ὦ φονεῦ τὰ τῆν παθῶν τῆν βαρβάρων

α σφάξας

Σφάξας α γὰρ αὐτὰ τῆ μεγάλα τῆ λόγου.
 Τὸ τείχος ἱμῶν δειξὸν ὠχυρωμένον,
 Τὰ γὰρ σὰ τέκνα τείχος ὄνθον αἰ πόλεις.
 Πύργωσον αὐτοῖς τὰς ἐπάλλεξας ἐκ λίθων,
 Τὸν Χρυσὸν ἀκρόγωνον ἐκβαλὼν λίθον.
 Σύμπλεξον αὐτοῖς μύργαείτας ἀφθόρουι
 Εκ δακρύων παχύντας, ὅση δὲ ὄσπρακων.

1850

β ἢ μελαί-
 γετω.

Δάλλει δὲ αὐτοῖς τὰ θεῶν κατ' ἡμέραν,
 Νυκτὸς γὰρ ἱμῶν β ὅση ἐγείρεται ζῆφος.
 Στόμασον αὐτοῖς μυστικοῖς ἀκουσίοις.

γ ἐλπίδας

Σύμπληξον αὐτοῖς σαυρομορφοῖς γ εἰκόνας.
 Τῆνον τὰ πόξα τῆ πάσης τῆ δακτύλων.
 Πτέρωσον αὐτοῖς ψαλμοκίχτην βέλος.

1860

δ φεινίδα

Ποίησον αὐτοῖς ὅση φεναγμοῦ δ σφενδονίω.
 Χάλκευσον αὐτοῖς ἠκροισμῶν ἕξιφνι,
 Τὸ πῦρ νοπηῖς ὅση πρεσβείας ἀρπάσας.

ε ἐκφυσῶν

Τὸ τῆ θεοῦ δὲ πνεῦμα ὡς φουσῶν ἔχων,
 Κάμφον δὲ αὐτοῦς ὅση θεῶν τὸν αὐχένα,

Τὰ

In cordis igne cùm indidit linguam suam,
 Hanc condiditque, & reddita est vocalior:
 Tacénsque clamat, guttur vt Mosis sacrum.
 Attenditurque idem, licet non agitet os:
 Largo imb're terram irrorat, atque oculis pluit:
 Ningit frequenter lachrymarum cum impetu.
 Hunc nos, latère etsi videtur, nouimus:
 Nam notus infra lumina abiiciens erat,
 Cùm sensa sursum animi eleuaret omnia.

1850

O passionum barbararum carnifex,
 Siquidem has trucidas ore sermonis sacri,
 Munita quàm sint nostra monstres mœnia:
 Sunt quippe liberi vrbium muri tui:
 Ex silicibus strue alta propugnacula,
 CHRISTO angularis lapidis in loco sito:
 Adnecte & ipsis vniones inclytos,
 Ex lachrymarum fonte, non concha, editos.
 Ob hos loquere Deo diebus singulis:
 Nam haud excitatur nocte nobis nubilum.

Luc. 4. & 16.

1860

Corroborata ipsos mysticis hastilibus:
 Compinge & ipsis crucigeras imagines,
 Arcusque tensione digitorum exere.
 Iphis volet sagitta psalmos concinens:
 Fundam effice his ex anxiis suspiriis.
 Iphis acutas ære siccas fabrica,
 Rapto igne ficta mente sola forcipe:
 Ac spiritum effundens sacris è follibus;
 Inflecte ceruicem Deo horum gratia:

R iij

PISIDÆ, OPIFICIUM MVNDI.

Et cuncta Persis subdita inclinat pedes:
Adiunge pro ipsis crura suggesto tua,
A stirpe cunctos conterent mox barbaros:
Tua terga curuato solum iuxta infimum,
Et mundus omnis erigetur illicò:
Namque hoc modo riui nefandi criminis
Claudentur, hincque parta amica pace nos
Transibimus telluris atra nubila:
Vnâque voce os prædicabit omnium,

1880

Psal. 8. 91.

O quanta quàmq; ampla est tuorū operū, DEVS,
Causa omnium sapiens, & opifex optima.

1889

Summo Deo sit laus in omne seculum.

Καὶ πᾶσα Περσὶς ἀντικαμπή τοὺς πόδας.

1870 Κλῖνον δὲ αὐτὸς εἰς τὸ βῆμα τὰ σκῆη,
 Καὶ πῶτας ἀρδῖν συμπαποδοὶ βαρβάροις.
 Τὰ νῶτα σε σιῶνθισον εἰς πλὴν γλῶ κέτω,
 Καὶ πᾶς ὁ κόσμος ὀψέως ἐγείρεται.
 Οὕτω γὰρ οἱ κρηθέντες ἐξ ἀμάρτίας
 Ολκῆι φεραῶσι, ἔ μεί εἰρήνης ὅλοι
 Τὰ θυγά τ' γῆς ὀκπερφόσωλιν νέφη
 Μιᾶ δὲ φωνῇ πᾶν κεκερφέζεται τόμα,

Ὡς ἐμεγαλιώθη τῷ θεοῦ τῶ κλισμάτων

ε παναίτια

1879 Ἡ δημιουργὸς καὶ Ἐφῆ^α πόμπουργία.

Τέλος, ἡ τῶ θεῶ δόξα.

S